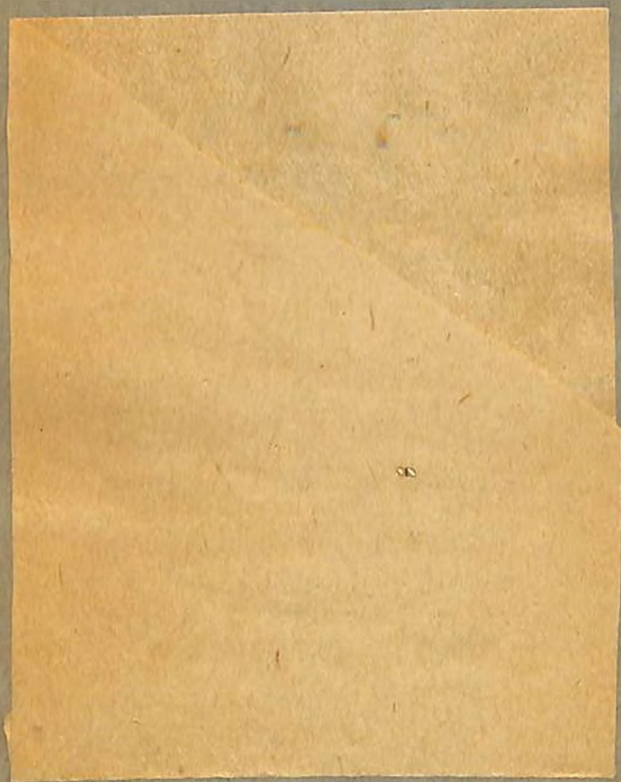

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՌԻ ԼՈՒՍԱՎՈՐՈՒԹՅԱՆ ՄԻՆԻՍՏՐՈՒԹՅՈՒՆ

**ՏԱՍՆՈՐԴԱԿԱՆ ԿԼԱՍԻՖԻԿԱՑԻԱՅԻ
ԱՂՅՈՒՍԱԿՆԵՐ**

ՄԱՆԿԱԿԱՆ ԵՎ ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

Կազմեց Զ. Ն. ՀԱՄԱՐՁՈՒՄՅԱՆ

025,45

Հ-20

ՍՏՈՒՂԱԾ 1981 թ.

ՏԱՄՆՈՐԴԱԿԱՆ ԿԼԱՄԻՖԻԿԱՑԻԱՅԻ ԱՂՅՈՒՍԱԿՆԵՐ

ՄԱՆԿԱԿԱՆ ԵՎ ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

Կազմեց Զ. Ն. ՀԱՄՐԱՐՁՈՒՄՅԱՆ

ՌՈՒՍՍԿԱՆ 2-ՐԴ ՈՒՂՂՎԱԾ ԵՎ ԼՐԱՅՎԱԾ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆԻՑ
ԹԱՐԳՄ. Շ. ՀԱԿՈԲՅԱՆ ԵՎ Վ. ԿԱՐՄԵՆՅԱՆ

II
1981 թ.

А $\frac{\text{II}}{4844}$

ТАБЛИЦЫ

Десятичной классификации
ДЛЯ ДЕТСКИХ И ШКОЛЬНЫХ
БИБЛИОТЕК

Сост. З. Н. АМБАРЦУМЯН

(На армянском языке)
Ереван—1949

ԽՄԲԱԳՐԻ ԿՈՂՄԻՑ

Հայերեն ներկու հրատարակությունը ենթարկված է մաս-
նակի փոփոխություններին, որոնք բացատրվում են երկու հան-
գամանքով.

ա. ի տարբերություն ուսական հրատարակության, ներկա՝
հայերեն հրատարակությունը նախատեսված է օգտագործել նաև
գյուղական ոչ մեծ պրաբարանների համար: Այդ պատճառով
հատկապես ընդլայնած է 63 Գյուլատնտեսություն բաժինը, որի
համար նյութ է քաղված պրոֆ. Լ. Ն. Տրոպովսկու տասնորդական
կլասիֆիկացիայի համառոտ աղյուսակներից:

բ. Ժողովրդական Դեմոկրատիայի երկրների զոյության
փաստը իրենով պայմանավորել է ներքոհիշյալ մի շարք ուղղի-
չաների ներմուծումը: 32] ինդեքսից առաջ ավելացված է 32Ա
Քաղաքականությունը ժողովրդական Դեմոկրատիայի երկրներում
(արդի քաղաքական դրությունը) ենթահատվածը: Այս ուղղի-
չայի ավելացմամբ ավելորդ է դառել 32Ե-ի առաջին ծանոթու-
թյունը, որ վերացված է: 323.1Ե-ից առաջ ավելացված է՝ 323.1Ա
Ազգային քաղաքականությունը ժողովրդական Դեմոկրատիայի եր-
կրներում: Ճիշտ նույն սկզբունքով ավելացված են՝ 33Ա Ժո-
ղովրդական Դեմոկրատիայի երկրների էկոնոմիկան: Նրանց տըն-
տեսական դրությունը, 342Ա Ժողովրդական Դեմոկրատիայի եր-
կրների պետական կառուցվածքը և կոնստիտուցիաները:

Վերջին ուղղիչայի ներմուծման հետևանքով ավելորդ է
դարձել 342Ե-ի ծանոթությունը, որը և վերացված է: Ց Գրա-
կապագիտությունը բաժնում տրված է Ց (Ա) Նոր Դեմոկրա-
տիայի երկրների ժողովուրդների զբաղմունքները: Հանված են
ՑԾԳ ենթահատվածի 1-ին և 2-րդ ծանոթությունները: 9(4Ա) Նոր
Դեմոկրատիայի երկրների պատմությունը ուղղիչայում եղած
դեմոկրատական երկրներին ավելացված է Զինաստանը, Կորեան

և Գերմանիայի ղեմավարատեղի ռուսական զորքերի հանդեպ է հա-
րավարվում: Զ(Ը) հատվածից հանված է Զ(Ը) III հնթահա-
վածը, որպես պարտիայի պատմության պրիմիտիվացիայից անհե-
տեղականորեն, կամայականորեն առանձնացված շրջան: Զ(Ը) 27
հնթահատվածից հանված են 1-ին և 2-րդ ծանոթությունները,
առաջինը՝ որպես ոչ հրատապ անհրաժեշտություն, երկրորդը՝
որպես Զ(Ը) III-ով պայմանավորված ծանոթություն:

57 Բիբլոգիա և 631 Բնդիաբուր երկրագործություն (նորա-
մուծած) ուրբերիկաները ենթարկված են նոր խմբագրության՝
միջուրինյան մասերի ալիստական ուսումնարի և բնության վե-
րափոխման ու երաշտի ղեմ հարձակման ստալինյան սկսնի
լույսի առկա:

Մնացած վտիտությունները շատ քիչ են և նվազ նշանա-
կություն ունեն և, հետևապես, հարկ չենք համարում գրանց
վրա կանդ տանել:

Լ. ՄԵԼԻՔՈՒՄՅԱՆ

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ ՏՎՅԱԼՆԵՐ ԳՐԲԵՐԻ ԿԼԱՍԻՖԻԿԱՑԻԱՅԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

Ա. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

§ 1. ԱՂՅՈՒՍԱԳՆԵՐԻ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԵՎ ԼՐԱՅՈՒՑԻՉ ՌՈՒԲՐԻԿԱՆԵՐԸ

Աղյուսակները կլասիֆիկացիայի կիրառման տարրեր ման-
րամասնությունների հնարավորությունն են ընձեռնում տարբեր
մասշտաբի գրադարանների համար: Այդ նպատակով աղյուսակ-
ներում հստակապես առանձնացված են այն հիմնական ուղղոր-
կաները, որոնք հանձնարարվում են օգտագործման համար բո-
լոր գրադարաններում, ինչպես և լրացուցիչ մանրամասնացված
ուղղորդիկաներ, որոնք կիրառվում են, ըստ կարիքի, ավելի խո-
շոր գրադարաններում (մանրամասնացված ուղղորդիկաները տըր-
ված են նաև աղյուսակների հիմնական ուղղորդիկաների ծանո-
թություններում):

Հիմնական ուղղորդիկաները ենթակա չեն խոշորացման: Այս-
պես, օրինակ, 572 Մարդու ծագումը ուղղորդիկան, տպագրված
մեծ տառերով (տես էջ 57) հանդիսանում է հիմնական և չի կա-
րող ներդրել 57 Բիոլոգիա ուղղորդիկայի մեջ: 625.4 Մետրո-
պոլիտեն, Տրամվոյ, Տրոլեյբուս ուղղորդիկան շարված է փոքր
տառերով և կլասիֆիկացիայի ժամանակ կարող է բաց թողնվել:
Այդ դեպքում մետրոպոլիտենի մասին զբոնքը ստանում են 625
ինգերսը և միացվում են երկաթուղու մասին գրակառնություն
հետ՝ 625 Տրանսպորտ բաժնում:

Մանրամասնացված ուղղորդիկաները զլխավորապես օգտա-
դրվում են խոշոր գրադարանների կողմից, սակայն այդ ուղ-
ղորդիկաների որոշ մասը կարող է կիրառվել նաև ոչ մեծ գրադա-
րաններում: Մանրամասնացված յուրաքանչյուր առանձին ուղ-
ղորդիկան

ընկալի օգտագործումը կախված է այդ հարցի մասին բավականա-
նաչափ գրքերի առկայությունից¹։

Անհրաժեշտությամբ դեպքում գրադարանները կարող են
կիրառել տարբեր աստիճանի մանրամասնացումներ՝ գրադարան-
ների վրա և սխտեմատիկ կատալոգում։ Հիմնական ուղղորդի-
կանը հարկավոր է օգտագործել և՛ գրքերի դասավորման մեջ
և՛ սխտեմատիկ կատալոգում։ Մանրամասնացված ուղղորդիկանե-
րը կարելի է օգտագործել կամ այնպես, ինչպես հիմնական ուղ-
ղիկաները (այսինքն՝ որպես ենթարաժիշներ՝ գրադարանների
վրա, և որպես կատալոգի բաժանումներ), և կամ միմյանց՝ սխտե-
մատիկ կատալոգների համար։ Վերջին դեպքում, կատալոգի ման-
րամասնացված բաժանումներում ներկայացված գրքերը գրադա-
րակների վրա միացվում են ավելի ընդհանուր բաժնում, որտեղ
դասավորվում են անունների ընդհանուր ալբոմներով։

Օրինակ, սխտեմատիկ կատալոգում 53 Ֆիզիկա բաժնում
կարող են առանձնացվել մանրամասնացված ուղղորդիկաներ
(որոնք բերված են այդ բաժնի ծանոթություններում)։

531 Տեսական մեխանիկա

532 Հեղուկներ

533 Գազեր

Եթե գրքերի դասավորման համար նման մանրամաս-
նացված բաժանումները անհարմար են, ապա կարելի է ընդ-
առիցս գրքերին տալ դասավորման ընդհանուր—53 ինդեքսը։ Այդ-
պիսով ֆիզիկայի մասին ամբողջությամբ առած և նրա տար-
բեր բնագավառների վերաբերյալ բոլոր գրքերը գրադարանների
վրա դասավորված կլինեն ընդհանուր ալբոմի հիմնական կարգով և
մի բաժնում—53 Ֆիզիկա, իսկ կատալոգում այդ նույն գր-
քերը բաժանված կլինեն ըստ նշված մանրամասնացված ուղ-
ղորդիկաների։

Գրադարանների վրա և կատալոգներում դանդաղ ման-
րություն բաժանումների կիրառումը պահանջում է քաջության և

¹ Մոշոր գրադարաններն անհրաժեշտությամբ դեպքում կարող են օգ-
տագործել (մասնաշաղկապ գրադարանների համար) Լ. Ն. Տրապովսկու վե-
րաձևված աղյուսակներից առանձին ուղղորդիկաներ։

գրքերի վրա կլասիֆիկացիոն տվյալների որոշակի ձևավորում
(տես § 2):

§ 2. ԿԼԱՍԻՖԻԿԱՑԻԱՅԻ ԵՎ ՍԻՍՏԵՄԱՏԻԿ ԿԱՏԱՂՈԳԻ ՁԵՎԱՎՈՐՄԱՆ ՏԵԽՆԻԿԱՆ

Դրադարձանքների վրա գրքերի դասավորման ու որոնման
և սխտեմատիկ կատալոգի կազմակերպման համար մեծ նշանա-
կություն ունի կլասիֆիկացիայի պարզորոշ միակերպ ձևավո-
րումը: Յուրաքանչյուր գրքի կլասիֆիկացիայի ընթացքում ան-
հրաժեշտ է սահմանել հետևյալ տվյալները՝

ա) Գրքի շիֆրը, այսինքն՝ բաժնի ինդեքսը, որով
գիրքը ուղարկվում է գրադարանի և հեղինակային նշանը, Հա-
տուկ «հեղինակային աղյուսակներին» միջոցով որոշվող հեղինա-
կային նշանը գրվում է գրքերի և քարտերի վրա՝ բաժնի ին-
դեքսից ներքև, անմիջապես նրա տակ: Դեղարվեստական զըր-
քերը կլասիֆիկացիոն ինդեքս չեն ստանում, նրանց շիֆրը սահ-
մանափակված է հեղինակային նշանով:

Գրքի շիֆրը նշվում է՝

— Տիպոգրաֆերի երեսին և գրքի տխտակի վրա:

— Գրքի ֆորմալյարի վրա՝ վերին ձախ անկյունում:

— Կատալոգների համար բոլոր քարտերի վրա՝ վերին ձախ
անկյունում:

բ) Գրքի լրիվ ինդեքսը, այսինքն սխտեմատիկ կա-
տալոգի բոլոր բաժինների ինդեքսները, որոնցում պետք է դե-
տաղել տվյալ գրքի քարտերը: Եթե գիրքը արտացոլվում է սխ-
տեմատիկ կատալոգի միայն մեկ բաժնում և այդ բաժնում գրա-
դարանների վրա ու կատալոգում բաժանման մանրամասնու-
թյունը միևնույնն է, ապա լրիվ ինդեքսը և շիֆրի ինդեքսը
համընկնում են: Օրինակ՝ Վ. Լվովի «Ինչ կա երկրի խորքում»
գիրքը և՛ գրադարանների վրա, և՛ սխտեմատիկ կատալոգում տեղ
կզբադրեցի 55 Նրկաբաժնային բաժնում: Հետևաբար, նրա
շիֆրի ինդեքսը և լրիվ ինդեքսը միևնույնն են—55:

Իսկ եթե գիրքը արտացոլվում է կատալոգի երկու կամ մի
քանի բաժիններում, ապա լրիվ ինդեքսը ընդգրկում է բոլոր
այդ բաժինների ինդեքսները, որոնք միացված են — նշանով:

Օրինակ, Ս. Վիսոտսկու «Հեռավոր աշխարհների լրարեր» գիրքը ըստ իր բովանդակության (սպեկուլյատիվ աստղաբաշխության մեջ) պետք է ցույց տրվի կատալոգի երկու բաժիններում՝ 52 Աստղաբաշխություն և 53 Ֆիզիկա: Գրադարանների վրա ըստ իր հիմնական թեմայի գիրքը պետք է տեղավորել աստղաբաշխություն և բաժնում, հետևաբար նրա շիֆրի ինդեքսը 52 է: Լրիվ ինդեքսը պարունակում է երկու բաժինների ինդեքսները, այսինքն 52+53 (շիֆրի ինդեքսը գրքի լրիվ ինդեքսում միշտ գրավում է առաջին տեղը):

Շիֆրի ինդեքսը և լրիվ ինդեքսը ղանադանվում են նաև այն դեպքերում, երբ գրադարանների վրա և կատալոգում կիրառվում են տարբեր մանրամասնացումներ: Օրինակ, եթե Ս. Մալինովսկու «Մարդկային մարմնի կառուցվածքը և կյանքը» գիրքը տեղավորված է 61 Մարդու անատոմիան և փիզիոլոգիան բաժնում, իսկ քաղաք պետք է դրված լինի 612 մանրացված ուղղորդված, ապա գրքի շիֆրի ինդեքսը կլինի 61, իսկ լրիվ ինդեքսը՝ 612:

Լրիվ ինդեքսը նշվում է՝

— Գրքի տիպոգրաֆերի հակառակ էջում:

— Սխառմատիկ կատալոգի հիմնական, այսինքն առաջին, քարտի և այրենական կատալոգի հիմնական քարտի երեսին ներքևի անկյունում (լրիվ ինդեքսը կարելի է նշել ոչ թե այդ քարտերի երեսին, այլ նրանց հակառակ կողմի վրա):

դ) Գ արտի կատալոգային ինդեքսը, որը ցույց է տալիս ավյալ քարտի տեղը սխառմատիկ կատալոգում: Գրքի շիֆրի ինդեքսը չի կարող այգպիսի ցուցիչ ծառայել: Քանի որ Ս. Վիսոտսկու «Հեռավոր աշխարհների լրարեր» գրքի երկու քարտերը պետք է տեղավորված լինեն կատալոգի բաժիններում, ապա այդ քարտերի կատալոգային ինդեքսները տարբեր կլինեն: Առաջին քարտի կատալոգային ինդեքսը կլինի 52, երկրորդինը՝ 53, Շիֆրի 52 ինդեքսը երկու քարտերի վրա մնում է անփոփոխ:

Ստորև բերված են սխառմատիկ կատալոգի քարտերի օրինակներ (տես էջ 9 և 10):

Միայն վերջին օրինակում են համընկել բոլոր երեք ինդեքսները (շիֆրի, լրիվ և կատալոգային ինդեքսներ): Մյուս

գեղաբերում (առաջին երկու օրինակները) շիֆրի ինդեքսի և լրիվ ինդեքսի միջև կա տարբերություն: Դրա համար հանձնարարվում է աշխատանքի մեջ առավել ճշգրտություն և կանոնավորություն՝ նպատակով անպայման նշել կատալոգային և լրիվ ինդեքսները, եթե նույնիսկ նրանք համընկնում են շիֆրի հետ: Այդ բոլոր ինդեքսների գրելը կադաստրի անհրաժեշտ պարզություն քարտերի գոտավորման և ամեն տեսակի տեղեկանքների հավաքման, քարտերի հանման ուղղման մեջ և այլն:

ff

52	Վիսոսկի, Ա.Ա.
վ66	Հեռավոր աշխարհների լրա- բեր: 2-րդ լրացր. հրատ. Ա. «Մո- լոդայա Գվարդիա», 1935.
	191 էգ. իլյուստր.
52	52+53
	

52	Վիսոսկի, Ա.Ա.
վ66	Հեռավոր աշխարհների լրա- բեր: 2-րդ լրացր. հրատ. Ա. «Մո- լոդայա Գվարդիա», 1935.
	191 էգ. իլյուստր.
53	
	

61	Մալիճոյակի. Լ. Լ.
Մ 14	Մարդկային Մարմնի կու- րսյան և կյանքի: Մ.-Լ., Պատկերաս., 1946:
	56 էջ:
612	612

55	Լյով, Վ.
	ից է երկրի խորքում:
	Մ.-Լ., 1932:
	31 էջ. իլյուսթ.
55	55

Սիստեմատիկ կատալոգում քարտերը դասավորվում են նախ և առաջ նրանց կատալոգային ինդեքսների խիստ համապատասխանությամբ, Նույնանման կատալոգային ինդեքսներով օգտված քարտերի խումբը կիսադմի սիստեմատիկ կատալոգի մի բաժին (կամ ենթաբաժին)։ Կատալոգների արկղերում բաժինները դասավորվում են իրենց ինդեքսների հաջորդականությամբ (աղյուսակներում ռուբրիկաների կարգի համաձայն)։ Բաժնի ներսում քարտերը դասավորվում են ընդհանուր այբուբենական կարգով։ Մարքսի, Լենգելսի, Լենինի և Մտայինի երկերի քարտերը տեղավորվում են մյուս նկարագրվողներին առաջ (տես § 7)։

Յուրաքանչյուր բաժին, ներառյալ ամենամանրամասնացված ենթաբաժինները, մատակարարվում է միևնույն մասում ելուստ ունեցող հատուկ անջատիչ քարտով (անջատիչով)։ Սիստեմատիկ կատալոգների համար օգտագործվում են երեք տեսակի անջատիչներ՝ 1) միջին ելուստով ամբողջ քարտի լայնությամբ, 2) եզրի ձախ ելուստով քարտի կես լայնությամբ, 3) եզրի աջ ելուստով քարտի կես լայնությամբ։ Միջին ելուստով անջատիչները տեղավում են հիմնական խմբերին (դասերին) (միանիշ ինդեքսներով), ձախ եզրի ելուստները—խոշոր բաժիններին (երկնիշ ինդեքսներով)։ Աջ եզրի ելուստներով—մյուս բոլոր ենթաբաժիններին։ Օրինակ, 5 Բնագիտություն և մաթեմատիկա դասը կըստանա միջին ելուստով անջատիչ, 51 Մաթեմատիկա, 52 Աստղաբաշխություն, 53 Ֆիզիկա և այլն բաժինները կստանան ձախ եզրի ելուստով, 551 Թվաբանություն, 512 Հանրահաշիվ, 513 Երկրաչափություն ենթաբաժինները, սրոնք ունեն երեք և ավելի նիշերից կազմված ինդեքսներ, կստանան աջ եզրի ելուստով անջատիչներ (նիշերը հաշվելու ժամանակ որոշվեն ամբողջությամբ հաշվի է առնվում որպես ինդեքսի մեկ նիշ)։

Մի շարք խոշոր բաժիններ գտնվում համար նրանց հատկացնում են առաջին և երկրորդ տեսակի անջատիչներ, անկախ ինդեքսների նիշերի քանակից։ ՅՔ Մարքսիզմ-լենինիզմ բաժնի համար պետք է տալ առաջին տեսակի անջատիչ (միջին ելուստով)։ Դրան համաձայն հետևյալ բաժինները կստանան երկրորդ տեսակի անջատիչներ (ձախ եզրի ելուստով)։

3 Ք 1 Մարքս և Լենգելսի Նրանց երկերը

3 Ք 2 Լենինի Նրա երկերը

3 K 3 Ստալին Նրա երկիրը

3 K 4 Մարքսիզմ-լենինիզմի կլասիկների աշխատությունների ժողովածուներ

3 K 5 Համկ(բ)Պ ակադեմիայի գործիչների երկերի ժողովածուները մարքսիզմ-լենինիզմի հարցերի վերաբերյալ

3 K 7 Ընդհանուր պրքեր մարքսիզմ-լենինիզմի, կոմունիզմի, սոցիալիզմի մասին

3 K 9 Սոցիալիզմի պատմությունը

3 K II Համկ(բ)Պ

3 KH Արտասահմանյան երկրների կոմունիստական պարտիաներ

3 KCM Համկ(բ)Մ

3 KM Արտասահմանյան երկրների կոմունիստական երկրտասարդություն

3 KIOII Պատանի պիոներներ, Մանկական կոմունիստական շարժում

Միջին ելուստով անջատիչ քարտեր հատկացվում են նաև գիտություն հիմնական բնագավառների մյուս բաժիններին (օրինակ, 61 Բժշկություն, 63 Պոլագատնետնություն, 796 Ֆիզիկոսություն, Ապարտ)

Մեծ թվով մանրամասն ենթարաժիններ կիրառող խոշոր գյուղատնտեսներում միջին ելուստով անջատիչ քարտեր կարելի է օգտագործել միաժամանակ զոսերի համար (միանիշ ինդեքսով) և նրանց հիմնական բաժինների համար (երկանիշ ինդեքսներով)։ Այդ դեպքում ձախ ելքի ելուստով անջատիչները օգտագործվում են հետևյալ (երրորդ) առաջանի մանր բաժինների համար, իսկ աջ ելուստով անջատիչները — մյուս բաժանումների համար։

Անջատիչ քարտի ելուստի վրա նշվում են ինդեքսը և բաժնի անունը։ Այդ դրանցումը ծառայում է որպես բաժնի վերնադիր, որը ընթերցողներին բաց է անում այդ բաժնում ներկայացված զրքերի թվաքանակը։

Անջատիչ քարտերն օգտագործվում են նաև ընդհանուր բաժինը նրա ենթարաժինների հետ կապելու համար։ Այդ նպատակով անջատիչ քարտի վրա տրվում է գլխավոր բաժանունների թվաքանակը, այսինքն կատարվում կամ հիմնական ենթարաժինները։

5 Բնագիտություն և Մաթեմատիկա

Հիմնական բաժանումներ

- 5(03) Բնագիտական բառարաններ
- 5(072) Փորձեր և քննության դիտումներ
- 5(09) Բնագիտության պատմություն
- 51 Մաթեմատիկա
- 52 Աստղագիտություն
- 53 Ֆիզիկա
- 54 Քիմիա
- 55 Երկրաբանություն, Պեյզոգրաֆիա, Հանքաբանություն, Բյուրեղագիտություն, Պալեոնեոլոգիա (շենքաբանություն):

Տես հետևյալ աղյուսիչը

51 Մաթեմատիկա

Հիմնական բաժանումներ

- 51(07) Մաթեմատիկայի դասավանդման մեթոդիկան
- 51(09) Մաթեմատիկայի պատմություն
- 511 Թվաբանություն
- 512 Հանրահաշիվ
- 513 Երկրաչափություն
- 514 Եռանկյունաչափություն

Եթե անջատիչի վրա լրորը գլխավոր մանրամասնությունները չեն տեղավորվում, ապա շարունակությունը տրվում է հետևյալ քարտի վրա, որի ելուստը կտրվում է: Օրինակ, ստորև բերված 5-րդ դասի անջատիչի վրա (էջ 14) չեն տեղավորվել 57 Բյուլոգիա, 58 Բուսաբանություն և այլ բաժինները: Այդ անջատիչից տնմիջապես հետո տեղավորվում են երկրորդը, կտրած ելուստով, և նրա վրա թվարկում են մնացած բաժինները:

Թվարկումները կազմվում են ժամանակ հարկավոր է պահպանել հետևյալ կանոնները՝

ա) Ընդգրկել միայն այն բաժանումները, որոնք ներկայացված են կատալոգում:

բ) Բաժնի անջատիչի վրա թվարկիլ միայն հիմնական բա-
 ժանունները (այսինքն հաջորդ աստիճանի բաժանունները):
 Օրինակ, 5 Բնագրութայուն և մաթեմատիկա բաժնի անջատիչի
 վրա թվարկման մեջ նշված է 51 Մաթեմատիկա բաժինը, բայց
 չեն նշված 511 Թվաբանություն, 512 Հանրահաշիվ և այլն, քանի
 որ այդ բաժինները պետք է բերվեն 51 Մաթեմատիկա անջա-
 տիչի վրա:

գ) Գլխավոր բաժանունների թվարկումները դրել անջա-
 տիչ քարտի ձախ մասում (աղտոտ թողնելով աջ կողմը՝ մո-
 տավորապես քարտի լայնության մեկ երրորդի չափով):

Անջատիչ քարտի վրա աջ կողմում նշվում են «հղումները»,
 այսինքն տվյալ բաժինը մյուս՝ ավելից բաժինների հետ կա-
 պակցող հատուկ նշումները: Օրինակ՝ ՅԿՈՒ Համկ(բ)Պ պատմու-
 քյուն բաժնի անջատիչի վրա պետք է «հղում» տալ 9(Ը) ՍՍԻՄ՝
 ժողովուրդների պատմությունը բաժնին, և 9(Ը) բաժնի անջա-
 տիչի վրա ՅԿՈՒ բաժնին:

9(Ը) ՍՍԻՄ ժողովուրդների պատ-
 մություն

Հիմնական բաժանումներ՝

9(Ը)1 ՍՍԻՄ ժողովուրդների պատմությունը
 մինչ Հոկտեմբերյան սոցիալիստական
 Մեծ ռևոլուցիան

9(Ը)2 ՍՍԻՄ ժողովուրդների պատմությունը Հոկ-
 տեմբերյան սոցիալիստական Մեծ ռևոլու-
 ցիայից հետո

Տես նաև

ՅԿՈՒ Համկ(բ)Պ պատմություն

§ 3. ՀԱՄԱՀԱՎԱԲ ՈՒՐՐԻԿԱՆՆԵՐԸ

Մի շարք ենթարաժիններ (որոնք աղյուսակներում նշանակված են ստույգ), հանձնարարվում է օգտագործել որպես սխառմատիկ կատալոգի համահավաք ռուբրիկաներ, Գրադարանների վրա այդ ենթարաժիններում տեղավորվում են միայն համապատասխան թիմատիկայի ընդհանուր գրքերը: Սխառմատիկ կատալոգի այդ ենթարաժինում տեղավորվում են նույնպես լրացուցիչ քարտեր այն նույն թիմատիկայի գրքերի համար, որոնք սակայն իրենց կոնկրետ բովանդակության համաձայն տարվում են գիտություն տարրերը բնագավառներ:

Առաջին օրինակ.—գրադարանների վրա 6(072) ինֆեզդոր տեխնիկական սարքերը և մեքենաները ենթարաժինը տարված կլինեն միայն այն թիմատիկայի գրքերը, որոնք պարունակում են զանազան ինքնագործ սարքերի և մեքենաների նկարագրություն: Սխառմատիկ կատալոգի այդ նույն ռուբրիկայում պետք է տեղավորված լինեն նաև լրացուցիչ քարտեր ինքնագործ էլեկտրոսարքերի մասին (տարված 621.5 էլեկտրոսինթիկա բաժինը) գրքերի համար, օգտագործի ինքնագործ մոդելների մասին (623.4 բաժինը տարած) գրքերի և այլ ինքնագործ տեխնիկական պրիբորների ու մեքանաների մասին գրքերի համար:

Հիսաբար, 2. Միլրտումովի «Թոչող մոգեղաների մոտորան-
ըն» գիրքը կստանա 629,3 + 6(072) լրիվ ինդեքսը, այ-
սինքն գիրքը տեղավորված կլինի 629,3 Ավիացիյա բաժնում.
կատալոգի այդ հոսքն բաժինը կուղարկվի առաջին (հիմնական)
քարտը, իսկ երկրորդ (լրացուցիչ) քարտը կուղարկվի 6(072)
հավաքական ուղարկման:

Երկրորդ օրինակ.— ճանապարհորդությունների և զիտար-
շավների մասին գրքերը տեղավորվում են ճամապատասխան
երկրների և աշխարհամասերի աշխարհագրության բաժիններում,
այսինքն ճանապարհորդություն Աֆրիկայում — 91(6) Աֆրիկա-
յի աշխարհագրությունը բաժնում, ճանապարհորդություն
Հնդկաստանում — 91(54) Հնդկաստանի աշխարհագրությունը
բաժնում և այլն: Սակայն այդ գրքերի համար լրացուցիչ քար-
տերը պետք է զրվեն 910.4 ճանապարհորդություններ և գիտար-
շավներ համահավաք ուղարկելով: Այդպիսով ընթերցողները
այդ ուղարկելով կգտնեն բոլոր ճանապարհորդությունների
մասին քարտերը: Գրադարանների վրա այդ ենթաբաժնում տե-
ղավորված կլինեն միմյալն երկրի շուրջը ճանապարհորդու-
թյունների և շատ երկրներում կատարած ճանապարհորդու-
թյունների մասին գրքերը:

§ 4. ՈՐՈՇԻՋՆԵՐԻ ԱՂՅՈՒՍԱԿՆԵՐԸ

Ճաստորդական կլասիֆիկացիան հիմնական աղյուսակ-
ների հետ մեկտեղ, որոնք ընդգրկում են կլասիֆիկացիոն բա-
ժանումների համար սահմանված ինդեքսները, պարունակում են
նաև այսպես կոչված որոշիչների օժանդակ աղյուսակներ:

Որոշիչները հանդիսանում են մասնագիտական հասկացու-
ղություններին տրված հատուկ նշաններ և նախատեսված են
ըստ նրանց նշանակությանը ճամապատասխան հատկանիշների,
տարրեր բաժինների լրացուցիչ մանրացման համար: Օրինակ,
(09) Գիտություն, ռուսերեն, հարցի պատմությունը որոշիչը

միացնելով 52 Աստղաբաշխություն լատինի ինդեքսին, կարելի է ստեղծել ենթաբաժիններ:

52(09) Աստղաբաշխության պատմությունը կամ՝ 53 Ֆիզիկա ինդեքսին՝

53(09) Ֆիզիկայի պատմությունը:

Ներկա աղյուսակներում հանձնարարվում է օգտակար ընդհանուր և հատուկ տեղեկություններ՝

ա) տեղի որոշիչներ (աշխարհագրական),

բ) ձևի որոշիչներ,

գ) հարաբերության որոշիչներ:

Առաջին երկու տեսակի որոշիչներին կիրառումը կատարվում է միևնույն եղանակով, այսինքն բաժնի ինդեքսին համասեմության որոշիչի միացումով: Այդ որոշիչների օգնությամբ ստեղծած մի շարք ենթաբաժիններ ընդլայնում են աղյուսակներում, մյուսներն ըստ տնհրաժեշտության ստեղծվում են իր՝ գրքերը կլասիֆիկացիայի ենթարկող գրադարանավարի կողմից: Ներքև տրվում են մասնամասնացված ենթաբաժինների կառուցման օրինակներ՝

33B(42) Անգլիայի էկոնոմիկան

33B(44) Ֆրանսիայի էկոնոմիկան

7(42) Անգլիայի արվեստը

7(44) Ֆրանսիայի արվեստը

75(42) Անգլիայի նկարչությունը

75(44) Ֆրանսիայի նկարչությունը

621.3(03) Էլեկտրոսինթետիկական բառարաններ

621.3(072) Ինքնարար էլեկտրոսարքեր և մեքենաներ

621.3(09) Էլեկտրոսինթետիկայի պատմությունը

Մի շարք բաժիններում կարելի է ենթաբաժիններն առանձնացել հարաբերության որոշիչների օգնությամբ: Այդ որոշիչները նախատեսված են դիտությամբ մի ընդգծված մյուսի

հետ ունեցած հարաբերության հասկանիշով բաժինները ման-
րացման համար: Այդ որոշիչները հատուկ թվական աղյուսակ-
ների նշումներ չունեն: Որպես որոշիչ ծառայում է համապա-
տասխան բաժնի ինդեքսը: Օրինակ՝ 01 Բիրլինգրաֆիա բաժնու-
կարկի է ղիտության տարրեր բնագավառների բիրլինգրաֆիա-
կան ցանկերի համար ենթաբաժիններ առանձնացնել, օգտա-
դործելով ղիտության այդ բնագավառների բաժինների ինդեք-
սերը:

Չ1 ԲԻՐԼԻՆԳՐԱՖԻԱ

01 : 3 Հասարակական քաղաքական գրականության բիր-
լինգրաֆիա

01 : 5 Բնագիտության բիրլինգրաֆիա:

01 : 6 Տեխնիկական գրականության բիրլինգրաֆիա:

Առաջին օրինակում որպես որոշիչ է ծառայում բաժն-
ման նշանը և 3 Հասարակական-ֆադոմական զբաղմունքում
բաժնի ինդեքսը, երկրորդում — բաժանման նշանը և 5 Բնագիտու-
թյուն բաժնի ինդեքսը և այլն:

Ձևի որոշիչները, տեղի սրբիչների և հարաբերության
որոշիչների օգնությամբ ստեղծված բոլոր ենթաբաժինները
ախտեմատիկ կատարվում տեղավորվում են համապատասխան
ավելի մեծ բաժնից հետո: Օրինակ՝

33B(42) Անգլիայի էկոնոմիկան

33B(44) Ֆրանսիայի էկոնոմիկան ենթաբաժինները կա-
ռավորվում տեղ կգրվեն 33B Արտասահմանյան երկրների կա-
մոմիկան բաժնից հետո: Որոշիչների օգնությամբ կառուցված
ենթաբաժինները սովորաբար օգտագործվում են, ղիտավորապես,
ախտեմատիկ կատարողի մանրացված ռուբրիկաների համար
(անհրաժեշտության դեպքում դրանք կարելի է օգտագործել
նաև գրքերի դասավորման համար):

Մանրացված ռուբրիկաների տոանձնացումը կարելի է հանձնարարել միայն համապատասխան հարցի վերաբերյալ քաղաքականացի գրքեր ունենալու առկայությամբ գնալու: Այդ պատճառով որոշիչները գլխավորապես օգտագործվում են գրքային մեծ ֆոնդ ունեցող գրադարաններում: Էլեկտրոտեխնիկայի վերաբերյալ բոլոր գրքերը գնտեղվում են 621.3 բաժնում (առանց ենթաբաժինների), աստղագիտություն պատմություն գրքերը՝ 52 բաժնում և այլն:

§ 5. ԱՂՅՈՒՍԱԿՆԵՐԻ ԱՅՐԲԵՆԱԿԱՆ-ԱՌԱՐԿԱՅԱԿԱՆ ՑԱՆԿԸ

Աղյուսակների վերջում տեղավորված այբբենական ցանկը հիշելի գրադարանավարին ավելի լավ կոգնորոշվելու նրանցում: Այն գեղարվում, երբ գրադարանավարը չգիտի, թե որ բաժնին է վերաբերում գրքում լուստրանված թիման կամ առարկան, նա փարոզ է այբբենական ցանկով արագ կերպով գտնել այդ թիմայի կամ առարկայի անունը և որոշել բաժնի ինդեքսը: Հարկավոր է հիշել, որ այբբենական ցանկով բաժնի ինդեքսի սրուշումը դեռ լրիվ համոզվածություն չի տալիս գրքի բովանդակություն և նրա իրական համապատասխանություն մատին: Վերջնական որոշումը պետք է ընդունվի միայն այն բանից հետո, երբ ըստ ցանկում ստացած ինդեքսի աղյուսակներում գտնված կլինի համապատասխան ռուբրիկան: Օրինակ, կլասիֆիկացիայի ենթաբաժնով Մ. Խոլդինի «Միկրոբների հետքերով» գիրքը, գրադարանավարը որոշում է, որ գրքի բովանդակությունը վերաբերում է միկրոբիոլոգիայի հարցերին, բայց չգիտի, թե որ բաժնում է տեղավորվում այդ թիման: Այբբենական-առարկայական ցանկում գրադարանավարը կգտնի «Միկրոբիոլոգիա—576.8» ռուբրիկան: Այդ ինդեքսով դժվար չէ աղյուսակներում վնտրել համապատասխան բաժինը: Որոշելով բաժնի թիմատիկայի իրական համապատասխանությունը գրքի բովանդակության հետ, գրադարանավարը 576.8 ինդեքսը փոխադրում է գրքի վրա: Այբբենական-առարկայական ցանկի սկզբում (էջ 85) տրված են ցանկում կիրառվող պայմանական նշանների և ճիշտապահների բացատրությունները:

Օգտվելով աղյուսակներից, զրադարանավարը չպիտք է կուրորեն հետևի զրանց, Գրքային ֆոնդի ծախյալի, ընթերցողների կազմի աարբերութունը և զրադարանի մյուս առանձնահատկութունները պահանջում են աղյուսակների զիֆերենցված օգտագործում: Օրինակ, վերը նշվել է, որ մանրամասնացված ռուբրիկաները կարող են օգտագործվել կամ միմիայն սիստեմատիկ կատալոգի համար, կամ էլ կատալոգի և դարակներում դրքերը դատավորելու համար: Գրադարանում կարող են կիրառվել որոշիչների օգնությամբ կառուցված մանրամասնացված ռուբրիկաները: Մի քանի մանրամասնացված ռուբրիկաներ, հավանական է, բոլորովին չեն օգտագործվի գիտության սովյալ լնադավառի վերաբերյալ քիչ թվով դրքերի առկայության հետևանքով, և բոլոր դրքերը կմիացվին ավելի ընդհանուր բաժնում: Բայց զրանից, զրականության որոշ տեսակներ հնարավորութուն են ընձևում կրատիֆիկացիայի տարբեր կանակներ (օրինակ, աղյուսակներում հանձնարարվում է ճշգրտյին բիրլիորաֆիկաան ցանկերը միացնել 01 բաժնում, և ցանկերի թեմատիկային համապատասխան բաժիններում լրացուցիչ քարտեր տեղավորել, բայց որոշ զրադարաններ հակառակ կանակն են կիրառում): Ընդունված կանակը անհրաժեշտ է ֆիկսացիայի ենթարկել աղյուսակներում: Պիտք է նաև աղյուսակների մեջ մտցնել բոլոր նոր անցկացրած ռուբրիկաները, պայմանական նշանով նշել կրատիֆիկացիայի ժամանակ չօգտագործվող ռուբրիկաները և այլն:

Այդ պատճառով զրադարանի ֆոնդի կրատիֆիկացիայի պլանային աշխատանքի պարտադիր պայմանն է հանդիսանում աղյուսակների նախնական ճշտումը: Ընդունված փոփոխություններն անմիջականորեն ֆիկսացիայի են ենթարկվում աղյուսակներում: Օրինակ, եթե սովյալ զրադարանում որոշում է ընդունվել անասնապահության վերաբերյալ բոլոր դրքերը տեղավորել 636 բաժնում և մանրամասնացված ռուբրիկաներ չկիրառել այդ բաժնում, ապա այդ ռուբրիկաների զիմաց զրանցում է կատարվում:

«Ռուբրիկաները չօգտագործելու բոլոր դրքերը և քարտերը տեղավորել 636 բաժնում»:

կամ՝

«Ռուբրիկաներն օգտագործել միայն սխառնատիկ կատալոգի համար: Անասնապահության վերաբերյալ բոլոր գրքերի համար շիֆրի խնդրքը—636»:

Գ. ՀԱՏՈՒԿ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

§ 7. ՄԱՐՔՍԻՋՄ.ԼԵՆԻՆԻՋՄԻ ԱՂԱՍԿՆԵՐԻ ԵՐԿԵՐԸ

Մարքսիզմ-լենինիզմի կլասիկների բոլոր երկերը հավաքվում են հետևյալ բաժիններում՝

ՅԿ1 Մարքս և էնգելսի Նրանց երկերը (երկերի ժողովածուները)

ՅԿ13 Մարքսի և էնգելսի առանձին երկերը և աշխատությունների թիվների թիվատիկ ժողովածուները

ՅԿ2 Լենինի Նրա երկերը (երկերի ժողովածուները)

ՅԿ23 Լենինի առանձին երկերը և աշխատությունների թիվատիկ ժողովածուները

ՅԿ3 Ստալինի Նրա երկերը (երկերի ժողովածուները)

ՅԿ33 Ստալինի առանձին երկերը և աշխատությունների թիվատիկ ժողովածուները

ՅԿ4 Մարքսիզմ-լենինիզմի հիմնադրների երկերի ընդհանուր ժողովածուները

Մարքսիզմ-լենինիզմի կլասիկների առանձին երկերը և աշխատությունների թիվատիկ ժողովածուները ՅԿ13, ՅԿ23 և ՅԿ33 բաժիններում դասավորվում են ըստ նրանց վերնագրերի այբուբենի*:

Սխառնատիկ կատալոգում ճյուղային բաժիններում անպայման լրացուցիչ քարտեր են տեղավորվում համաձայն եր-

* Մարքսիզմ-լենինիզմի կլասիկների երկերի դասավորման մասին տես՝ Յու. Վ. Դրիզդերի «Расстановка на полках произведений классиков марксизма-ленинизма» հոդվածը—«Красный библиотечник», 1940 թ. 6, էջ 64—69:

կերի և ժողովածուների լուսանդակութեան: Օրինակ՝ Վ. Ի. Լենինի ՖԵՆՀ աշուղ աշխատութեանը պետք է սխառմատիկ կատարուեալ արտագոյի ոչ միայն ՅԷ23 Լենինի առանձին քերթ բաժնում, այլև ՅԷՈԼ Պարտիոյի պատմութեանը և ՅԷ7 ընդհանուր գրքեր մարքսիզմ-լենինիզմի մասին բաժիններում: Մարքսիզմ-լենինիզմի կրօնականների երկերի քարտերը ճշգրտային բաժիններում դասավորուեալ են միտա հեղինակների զրքերի նկարագրութեաններէ առաջ: Այդ նույն ճշգրտային բաժիններում պաշտօնականները վրա տեղավորուեալ են գրքային տեղակալներ (այսինքն ստվարաթղթի կտորներ այդ երկերի անուններով և նրանց շիֆրի նշումով): Գրքային տեղակալների փոխարեն բաժնում, գրադարանների վրա կարելի է տեղավորել գրադարանում եղած տվյալ հարցին նվիրուած Մարքսի, Լենինի, Լենինի և Ստալինի աշխատութեանների լրիւ ցուցակը: Յուրաքանչեւ տեղավորուեալ է ստանձին ստվարաթղթի վրա և տեղավորուեալ է գրադարանի վրա համապատասխան բաժնի անշատիչից անմիջապէս հետո:

Օրինակ՝ Կ. Մարքսի Քաղաքացիական կռիւլը Ֆրանսիայում գրքը կլինի ՅԷ13 բաժնում: Սխառմատիկ կատարուել այդ նույն բաժնում տեղավորուեալ է հիմնական քարտը: Լրագրողի քարտն ուղարկուեալ են Գ(44) Ֆրանսիոյի պատմութեանը բաժնի, Գրադարանների վրա Գ(44) բաժնում տեղավորուեալ են գրքային տեղակալ կամ այդ աշխատութեան անունը մտցնում են մարքսիզմ-լենինիզմի Ֆրանսիայի պատմութեան վերաբերյալ երկերի ցուցակի մեջ՝ Գ(44) բաժնում:

Այդ գրքի լրիւ ինդեքսն է՝

ՅԷ13+9 (44):

§ 8. ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐ ԵՎ ԴԻՐԵԿՏԻՎՆԵՐ

Սոցիալիստական շինարարութեան վերաբերյալ ՀամԿ(Բ) և Սովետական կառավարութեան որոշումներն ու դիրեկտիւլ ցուցումները տեղավորուեալ են համապատասխան հարցերի բաժիններում: Օրինակ՝ կոլտոգային շինարարութեան մասին դիրեկտիւլները և կարգադրութեանները—ՅՅՅ Սովետական իշխանութեան սգրաքային քաղաքականութեանը բաժնում:

Սոցիալիստական շինարարության առանձին մարզերի վերաբերյալ պարտիական օրգանների որոշումները, ինչպես և պարտիական համագումարների, պարտիական ղեկավար օրգանների կոնֆերենցիաների, պլենումների բանաձևերը անդամորվում են ՅԷՄԼ Համամիութենական Կոմունիստական (բոլշևիկների) Պարտիա բաժնում:

Կառավարական օրգանների որոշումների (մեր շինարարության ոչ միայն որևէ մեկ ընտանիքին վերաբերող) ժողովածուները անդամորվում են ՅՅ բաժնում:

§ 9. ԲԱԶՄԱԿՈՂՄԱՆԻ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅԱՄԲ ԳՐԲԵՐԸ

Մի առարկա տարբեր տեսակետներից դիտող և իր բովանդակությամբ երկու կամ մի քանի բաժինների վերաբերող դրժերը, դրադարակների վրա անդամորվում են նրանցից որևէ մեկում, իսկ մյուս բաժինները լրացուցիչ քարտեր են ուղարկվում: Հիմնական բաժնի ընտրությունը կատարվում է ըստ գերակշռող բովանդակության, կամ, եթե բոլոր հարցերը լուսաբանված են համասարապես, ըստ հարցերից որևէ մեկի հատուկ այժմեականությամբ: Օրինակ՝ Սախարովի Վերամոթյունը ընտրության մեջ և տեխնիկայում գիրքը վերաբերում է երկու բաժինների՝ 536 Զերմուրյուն (ֆիզիկայի ենթարաժինը) և 621.1 Զերմուտեխնիկա:

Գրքի դիտումից հետո որոշում ենք, որ նրա հիմնական թեման հանդիսանում է ջերմության ֆիզիկան: Գիրքն ստանում է շիֆրի 536 ինդեքսը և անդամորվում է այդ բաժնում: Հիմնական քարտը կլինի 536 բաժնում, լրացուցիչը—621.1 բաժնում: Գրքի լրիվ ինդեքսն է՝ 536+621.1:

Շիֆրի ինդեքսը՝ 536:

Հիմնական քարտի կատալոգային ինդեքսը—536, լրացուցիչի համար— 621.1:

§ 10. ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԳՐԲԵՐ

Գիտություն, տեխնիկայի կամ արվեստի տարբեր ջնադավառների պատմության վերաբերյալ գրքերը բաժանվում են ըստ համապատասխան ընտանիքների բաժինների: Հետևաբար բո-

չագիական գիտությունների պատմության մասին գրքերը կստանան շփրի 57 ինչիքսը (անհրաժեշտության դեպքում կարելի է (09) որոշիչի օգնությամբ առանձնացնել 57(09) Բյուզդիայի պատմությունը ենթարոժինը)*:

Այդուսակներում տրված են համահավաք ուղերիկաներ գիտության լայն բնագավառների վերաբերյալ Այդ ուղերիկաներն են ուղարկվում առանձին գիտությունների պատմության մասին գրքերի լրացուցիչ քարտերը Այսպես, օրինակ, բիոլոգիայի պատմության մասին գիրքը տեղավորվում է 57 Բիոլոգիա բաժնում, հիմնական քարտը—սիստեմատիկ կատալոգի այդ նույն բաժնում, իսկ լրացուցիչ քարտը—5(09) բնագիտություն պատմությունը միացյալ ուղերիկայում:

Բնական գիտությունների պատմության վերաբերյալ գրքերը չպետք է շփոթել բնության պատմության մասին գրքերի հետ: Օրինակ, տեղեկրքի պատմության մասին գիրքը պետք է տեղավորվի 52 Աստղաբաշխություն բաժնում, և, իհարկե, պետք է լրացուցիչ քարտ 5(09) ուղերիկայում:

§ 11. ԿՆՆՍԱԳՐԱԿԱՆ ԵՐԿՆԵՐ

Կենսագրական երկերը կլստիֆիկացիայի են ենթարկվում ըստ առարկայի, այսինքն ուղարկվում են այն բնագավառի բաժինը, որտեղ ընթացել է սովյալ անձնավորության գործունեությունը:

Այս եղանակով կլստիֆիկացիայի ենթարկելու դործնական նպատակահարմարությունը պայմանավորված է կենսագրական գրքերի բովանդակությամբ: Կենսագրությունները համարյա միշտ նյութ են պարունակում ըստ հարցի էություն. այսպես, պատմական գործիչների կենսագրությունները պարունակում են տեղեկություններ պատմություններից, պատմականների կենսագրությունները—տեղեկություններ այն գիտությունների վերաբերյալ, որը հանդիսացել է նրանց մասնագիտությունը, երաժիշտների և կոմպոզիտորների կենսագրությունները—տեղեկություններ և բաժնագրության մասին և այլն: Հետևաբար նապրկոնի կենսա-

* Տես «Տեղեկատու տվյալներ»-ի § 4-ը:

գրութիւնը պետք է տեղափոխել 9(14) Ֆրանսիայի պատմութեան թանկարժէքներ, Տիմիրյազովի կենսագրութիւնը—57 Բիւլղոզիա թանկարժէքներ, Չայկովսկու կենսագրութիւնը—78 Երաժշտութիւն թանկարժէքներ և այլն: Այդ նույն թանկարժէքներում էլ տեղափոխուած են հիմնական քարտերը:

Չի կարելի միաժամանակ հաշիւի չառնել գոյութիւն ունեցող հետաքրքրութիւնը դեպի կենսագրական աշխատութիւններն ընդհանրապէս: Մանուկ ընթերցողները հաճախ հարցնում են զրքեր «մեծ մարդկանց կյանքի մասին»: Որպեսզի կենսագրական րոլը երկերի նկարագրութիւնները հալաքել մեկ տեղ, անհրաժեշտ է 92 Կենսագրութիւններ թանկարժէքներ լրացուցիչ քարտեր րոլը կենսագրութիւնների մասին:

Հեղինակային նշանը դրվում է ընդհանուր հիմունքներով, ըստ հեղինակի ազգանվան, ըստ 92 Կենսագրութիւններ թանկարժէքները դասավորվում են այն անձնավորութեան ազգանվան ալբանով, ում մասին դրված է կենսագրութիւնը: Դրա համար անհրաժեշտ է 92 թանկարժէքներ ուղարկվող լրացուցիչ քարտերի՝ առաջին տողի վրա (կամ քարտի վերին աջ անկույնում) կարմիր թանաքով նշել այն անձնավորութեան ազգանունը, որի մասին գրված է կենսագրութիւնը:

Այդպիսով, Խ. Կոշտոյանցի «Իվան Միխայլովիչ Սեչեն» գիրքը պետք է տեղափոխի 612 Ֆիզիոլոգիա թանկարժէքներ: Հեղինակային նշանը պետք է տալ ըստ հեղինակի ազգանվան՝ Կ—7 Լ, Դրքի լրիվ ինդեքսը—612+92: Լրացուցիչ քարտի վրա (92 թանկարժէքների համար) հեղինակ Կոշտոյանցի ազգանունից վերև պետք է գրել Սեչեն ազգանունը:

92 թանկարժէքներ, ինչպէս նշվեց, քարտերը դասավորվում են այն անձանց ազգանունների ընդհանուր ալբանով, որոնց նվիրված են այդ կենսագրութիւնները: Կարելի է կիրառել նաև մի այլ եղանակ, որի ժամանակ թանկարժէքները հարաբերութեան որոշիչի օգնութեամբ վեր է ածվում մի շարք խոշոր թանկարժէքների, օրինակ՝

92 : 3 Հասարակական գործիչների կենսագրութիւններ

92 : 5 Գիտնականների և բնագետների կենսագրութիւններ

92 : 6 Տիւնիկայի գործիչների կենսագրութիւններ

Գիտութեան, տեխնիկայի, արվեստի բնագավառների գոր-

ծիչները կենսագրությունները ժողովածուները տեղափոխվում են 92 բաժնում: Ժողովածուներում ներկայացված առանձին կենսագրությունների քարտերը կարելի է տեղափոխել համապատասխան թեմատիկայի բաժնում:

§ 12. ԳՐԲԵՐ ԻՆՔՆԱՐԱՐ ՍԱՐԲԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

Գրքերը ինքնարար գործիքների, մեքենաների, մոդելների, ապարատների և այլնի մասին, համաձայն իրենց բովանդակությամբ, բաժանվում են ըստ բաժինների՝ Այսպես, օրինակ, նալերի ինքնարար մոդելների մասին գրքերը տեղափոխվում են 626 Զրայիմ տրամսպորտ: Խոփայիմ և գետայիմ նավատորմ բաժնում: Օդերևութաբանական ինքնարար գործիքների մասին գրքերը—551.5 Ոգերևութաբանություն բաժնում. ինքնարար ֆոտոսպարատների մասին գրքերը—77 Լուսանկարչություն բաժնում: Անհրաժեշտության դեպքում (072) որոշիչի օգնությամբ այդ բաժիններում կարելի է առանձնացնել ենթաբաժիններ. օրինակ՝ 77(072) Գրքեր ինքնարար փոստապարտոների մասին:

Այդ բոլոր գրքերի համար, անկախ նրանից, թե որ բաժիններն են նրանք ինքնակամ, 6(072) ինքնարար գործիքներ, մեքենաներ և տպարատներ համահավաք սուբբիկայում տեղափոխվում են լրացուցիչ քարտեր (տես § 3):

§ 13. ԳՆՂԱՐՎԵՍԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ՄԱՆՈՒԿՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

Գեղարվեստական գրականությունների կրկերը կլասիֆիկացիայի ինդեքսներ չեն ստանում և դասավորվում են ընդհանուր ալբեանական կարգով՝ ըստ հեղինակային նշանների: Կատալոգի գեղարվեստական գրականության բաժնում նույնպես քարտերը դասավորվում են գրքերի հեղինակների և վերնագրերի և ընդհանուր ալբեանի կարգով: Ընթերցողներին օգնելու նպատակով հանձնարարվում է կատալոգի հետ զուգընթաց կազմել գեղարվեստական գրականության հատուկ թեմատիկ-հանձնարարական քարտարաններ (օրինակ, «Հայրենական Մեծ պատերազմը

գեղարվեստական դրականութեան մեջ»), ժանրային (պատմվածքներ), բանաստեղծութեան, դրամատիկական երկեր և այլն:

Մանկական գրքերի կլասիֆիկացիայի ամենադժվարին հարցերից մեկը հանդիսանում է գեղարվեստական և գիտապոպուլյար դրականութեան սահմանադատումը: Մանուկներին համար գեղարվեստական դրականութեան երկերը հաճախ պարունակում են գիտական բնույթի արժեքավոր տեղեկութեաններ պանագան հարցերի շուրջ, մյուս կողմից գիտապոպուլյար գրքերը, ըստ իրենց շարագրութեան հաճախ մոտենում են գեղարվեստական դրականութեան երկերին (ընդամենը պատմվածքի, գեղարվեստական ակնարկի ձևով):

Գեղարվեստական և գիտապոպուլյար դրականութեան սահմանադատման ժամանակ անհրաժեշտ է հաշվի առնել զրքի ձևական նպատակաւնութեանը, թեմայի առանձնահատկութեանները, շարադրման բնույթը, եթե պատմական գրքերում գեղարվեստական նպատակները ենթարկված է պատմվածքի սյուժետային զծին, գիրքը տանում են գեղարվեստական դրականութեան բաժին: Սյուժետային պատմվածքի ձևով զրված բնագիտական-գիտական և տեխնիկական գրքերը ևս տեղավորվում են գեղարվեստական-գրականութեան բաժնում: Եթե այդ գրքերը միաժամանակ ներկայացնում են գիտական հետաքրքրութեան, ապա լրացուցիչ քարտերը տեղավորվում են համապատասխան բաժինների հատուկ ռուբրիկաներում: Այդ տիպի ռուբրիկաներից մի քանիսը բերված են աղյուսակների տեքստում, օրինակ՝ 355(04) Սովետական Բանակը և Սովետական Ռազմական նավատորմի զեղարվեստական գրականութեան մեջ, 9(C)27(04) Հայրենական Մեծ պատերազմը զեղարվեստական գրականութեան մեջ:

Անհրաժեշտութեան գեղքում համանման ռուբրիկաներ ստեղծվում են իր՝ զրադարանավարի կողմից բաժնի ինդեքսին ավելացնելով (04) սրոշիչը, օրինակ՝ 59(04) Վեպիկներ և պատմվածքներ կենդանիների մասին:

Եթե գիրքը որևէ գիտական թեմա շարադրում է բավականաչափ լրիվ և հետեղականորին, իսկ սյուժետային դիժը օժանդակ բնույթ է կրում, ավելի լավ է գիրքը վերագրել գիտական բաժնին:

Օրինակ, Օ. Կուզենեցովայի «Թշնամին մանրագիտակի տակ»

գիրքը գրված է գեղարվեստական ձևով, բայց մանրամասն տեղեկություններ է պարունակում միկրոբիոլոգիայի բնագավառում աշխատանքների մասին, և նպատակահարմար է այն տա-
նել 576,8 Միկրոբիոլոգիա բաժինը, իսկ գեղարվեստական գրա-
կանության բաժնում կարելի է լրացուցիչ քարտ տեղափո-
ւել (այդ դեպքում կատալոգային ինդեքսը նշվում է Գ. Գ.
տառերով, և գիրքը ստանում է 576.8+Գ. Գ. լրիվ ինդեքսը)։

Դժվար է սպասիչ ցուցումներ տալ այդ հարցի վերա-
բերյալ։ Յուրաքանչյուր առանձին դեպքում հարկավոր է որոշել
թե զբոսն օր մասն է զերակշռում։ Վիճելի դեպքերում հանձ-
նարարվում է առավելությունը սալ զիտական կողմին և գիրքը
տեղափոխել զիտության համապատասխան բաժնում, միաժամա-
նակ լրացուցիչ քարտ ուղարկելով գեղարվեստական գրականու-
թյան բաժինը*։

* Դեղարվեստական և գիտա-պոպուլյար գրականության սահմանա-
զատման մասին ավելի մանրամասն ցուցումներ տես Ա. Վ. Կլյոնովի «Тех-
ника школьной библиотечки» զրբում։

Ընդհանուր բաժնին վերաբերվում է ընդհանուր բնույթի դրահանությունը՝ կապված գիտության բոլոր ճյուղերի հետ (գիտությունն ընդհանրապես, մամուլ, գիրք, գրադարանային գործ), ինչպես և այն դրքերը, որոնց բովանդակությունն այնքան բազմակողմանի է, որ պարփակել գիտության որևէ մասնալոսը բաժնում հնարավոր չէ (ընդհանուր բիրլիոգրաֆիա, ընդհանուր հանրագիտարաններ, ընդհանուր սեղեկատու դրքեր, ընդհանուր պարբերականներ)։

ՅՈՒՐ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ (բնդհանուր հարցեր)

Գիտության գերն ու նշանակությունը Գիտության դրությունը ՍՍՄՄ-ում, արտասահմանում Գիտության պատմությունը Գիտական ընկերությունների և գիտական հիմնարկների (օրինակ Գիտությունների ակադեմիայի) գործունեությունը։

Ծ ա ն ո թ ու թ յ ու ն .— Առանձին գիտությունների պատմությունն ու բնութագրությունը տես՝ տվյալ գիտության բաժնում։ Օր.՝ բնագիտության պատմությունը՝ 5(09)։ Գիտության մի որևէ ճյուղի ուսումնասիրությունը դրազվող գիտական հիմնարկների գործունեությունը բնութագրող դրքերը ղեկավարվում են գիտության տվյալ ճյուղի բաժնում։ Տես նաև՝

37 Կուլտուրական շինարարություն։ Ժողովրդական կրթություն։

ՅՈՒՐ ՄԱՄՈՒ, ԳԻՐԵ, ԳՊՐՈՒԹՅՈՒՆ

Մարքսիզմ-լենինիզմի կլասիկների ասույթները մամուլի մասին։ Մամուլի և գրքի հասարակական դերն ու նշանակությունը Գրքի, մամուլի և զպրության պատմությունը։ Պարբերական մամուլ։ Ժուռնալային և լրագրային

դործ: Բաղժատիրաթները: Պատի թերթերը: Բանդուղթդթա-
կիցները և մանկթղթակիցների աշխատանքը:

Սակայն՝ Տպագրության տեխնիկան տես՝ 655:

ՕԼ ԲԻՐԼԻՈՂՐԱՓԻԽԱՅԻՆ

Բիրլիոգրաֆիայի թեորիան և պատմությունը: Բիրլիո-
գրաֆիական ցանկեր կազմելու և դրանք օգտագործելու
մեթոդներն ու տեխնիկան: Գրքերի և հոդվածների բիրլիո-
գրաֆիական ցանկեր, կատալոգներ և հանձնարարական
ցուցակներ:

Մասնութություն. — 1. Առանձին հարցերի դժու-
բիրլիոգրաֆիական ցանկերը և ցուցակները զետեղվում են
այստեղ, սակայն համապատասխան հարցերի բաժնում զե-
տեղվում են լրացուցիչ քարտեր: Օրինակ՝ բիրլիոգրաֆի
հարցերի դժուր գրականության բիրլիոգրաֆիական ցանկը
պետք է ուղարկվի ՕԼ բաժին, իսկ լրացուցիչ քարտերը՝
57 Բիբլիոգրա քաժինը:

2. Մեծ գրադարանների գրադարաններում և կատալոգ-
ներում բիրլիոգրաֆիկ ցանկերը կարելի է սխառմատի-
զացիայի ենթարկել հարաբերական սրոշիչի օգնությամբ՝
ինգերսի մեկ կամ երկու նշանի սահմաններում (տես «Տե-
ղեկատու ավյալներ»-ի § 4): Օրինակ՝ բուսաբանության,
կենդանաբանության կամ բնագիտության վերաբերյալ
բիրլիոգրաֆիկ ցանկերը ամբողջովին միացվում են ՕԼ:5
Բնագիտության բիրլիոգրաֆիա ուղարկված, լրացուցիչ
քարտերը ցանկի թեմատիկայի համապատասխան ուղար-
կում են 58 Բուսաբանություն, 59 Կենդանաբանություն
5 Բնագիտություն և այլ քաժինները:

ՕԶ ԴՐԱԳՐԱՆՆԵՐԻ ԴՈՐԾ, ԴՐԱԳՐԱՆԱԳՐԱՆՆԵՐԻ

Դրադարանների, գրադարանային ֆոնդերի և կատալոգ-
ների կազմակերպումը: Մասկավան և դուրսցական գրադա-
րաններ: Աշխատանքը ընթերցողի հետ: Դրադարանների
պատմությունը: Դրադարանային կրթություն: Դրադարա-
նային օրենսդրություն: Դրադարանային գործի տեխնի-
կան:

ՕԶ8 ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԲԱՇԽԱՐԱԿԱՆ ԳՐԻՒ ԻՆՏ

Խորհուրդներ և ցուցումներ ընթերցանության համար:

գրքերը ընտրելու, ընթերցանության մեթոդիկայի, գրքի հետ կառարվող աշխատանքի մասին:

Տե՛ս նաև՝

01 Բիրլիտգրաֆիա

03 ՀԱՆՐԱՊԵՏԱՐԱՆՆԵՐ, ԲԱՌԱՐԱՆՆԵՐ ԵՎ ՑՆՂՆԱՏՈՒ

ԴՐՈՅՐ, ՕՐԱՑՈՒԾՆԵՐ

Ծ ա ն ո թ ու թ յ ու ն .— Այս բաժնում գրողարարների վրա ղեակդվում են միայն ընդհանուր ընտելթի հանրապիտարաններ, հանրապիտական բառարաններ և օրացույցներ (օր. ԵՇԾ, ՄՇԾ և այլն):

Առանձին հարցերի գծով հանրադիտարանները, բառարանները և օրացույցները ղեակդվում են ղիտուելթյան ճյուղերին համապատասխանող բաժիններում, սակայն 03 բաժինն ուղղարկվում լրացուցիչ քարտեր, Օր.՝ «Դպրոցական Առողարաշխական օրացույցները» ղեակդվում են 52 Առողարաշխությունի բաժնում, իսկ լրացուցիչ քարտը՝ 03 բաժնում, սակայն՝ օտար լեզուների բառարանները ղեակդվում են 413 բաժնում, առանց լրացուցիչ քարտի՝ 03 բաժնում:

05 ԺՈՒՌՆԱԼՆԵՐ, ՊԱՐՐԵՐԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Ծ ա ն ո թ ու թ յ ու ն .— Այստեղ ղեակդվում են բաղմաղողմանի բովանդակությամբ (այսինքն՝ տարրեր հարցերի գծով նյութն ընդգրկող) պարրերական հրատարակություններ, օրինակ՝ «Огонек», «Пионер», «Смена» և այլն: Ճյուղային ժուռնալները (որոնք բովանդակում են մի օրին հարցի գծով նյութ) ղեակդվում են համապատասխան ճյուղերի բաժիններում, իսկ լրացուցիչ քարտերն ողարկվում են 05 բաժինը: Օրինակ՝ «Техника молодежи» ժուռնալը ղեակդվում է 6(05) բաժնում, իսկ լրացուցիչ քարտն ողարկվում է 05 բաժինը:

Կարելի է գործողրել հակառակ միջոցը.— բոլոր ժուռնալները հավաքել 05 բաժնում (դասավորելով գրանք այրուքինական կարգով), իսկ լրացուցիչ քարտերն ողարկել համապատասխան հարցերի բաժինները:

1 ՓԻԼԻՍՈՓԱՅՈՒԹՅՈՒՆ: ԴԻԱԼԵԿՏԻԿԱԿԱՆ ԵՎ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՄԱՏԵՐԻԱԼԻԶՄ: ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

I ՓԻԼՍՈՓԱՅՈՒԹՅՈՒՆ: ԴԻԱԼԵԿՏԻԿԱԿԱՆ ԵՎ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՄԱՏԵՐԻԱԼԻԶՄ

Դիալեկտիկական մատերիալիզմ (մարքսիզմ-լենինիզմի փիլիսոփայություն): Ճանաչողություն խորիան, մտածողություն ձևերը (լոգիկա): Պատմական մատերիալիզմ (մարքս-լենինյան ուսմունքը հասարակության զարգացման ընդհանուր օրենքների մասին): Էտիկա (ուսմունք բարոյականության մասին):

Փիլիսոփայության պատմությունը: Փիլիսոփաների կենսագրություններ:

Սակայն՝ դիտություն առանձին բնութագրերի նկատմամբ դիալեկտիկական և պատմական մատերիալիզմի դործադրություն վերաբերյալ դրքերը տանել դիտություն այդ բնագավառի բաժինները: Օրինակ՝ դիալեկտիկա-մատերիալիստական ուսմունքի հարցերի զծով կենդանի բնություն վերաբերյալ դրքերը— 57 բաժինը:

Տես նաև՝

3 K 7 Ընդհանուր դրքեր մարքսիզմ-լենինիզմի մասին:

15 ՀՈՒՆԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Մարգու հոգեկան զործունեությունը: Մտածողություն: Հիշողություն: Ուշադրություն: Զրացմունք: Կամք: Բնավորություն:

Ծանոթություն. — Հոգեբանության բաժնի համար կատարողում կազմվում է նույն ախպի անջատիչ քարտ, ինչպիսին հիմնական դասի համար, այսինքն՝ միջին երևույթ (Անջատիչների ձևավորումը տես «Տեղեկատու տվյալների» ի § 2):

ԳԽԿԵՐ ԿՐԷՆԻ ԻՅԱՍԵՆ, ՆԱԿԱԲՈՆԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ,

Սարգսիզ՝ լինելով դեռ կրոնի մասին կրոնի ծագումը, էությունը և զիրքը, հրոնի պատմությունը, ինչի ազատություն, ապահովությունը ՍՍԽՄ-ում, Հակահրոնական դրահանություն:

Շ ա ն ո թ ռ ւ թ յ ու ն . — Բնագրիսուրբյան, տեխնիկայի
և այլ ուսանձին թիմաների գծով հախվիրոնական գրքերը
տեղավորվում են համապատասխան բաժիններում: 2 բաժ-
նում ալգոլիսի գրքերի համար հանձնարարվում է զետեղել
լրացուցիչ քարտեր: Օրինակ՝ Լեբեդեվի չվեց օրոմ է ալ-
գոլը ստեղծվել երկիրը՝ գիրքը զետեղվելու է 52 Աստղա-
բաշխութուն բաժնում, իսկ լրացուցիչ քարտը՝ 2 բաժ-
նում:

3 K ԱՍԻՐԻՏԻՉԱՆՆԵՐԻ ԿԵՆՏԵՐԻՉԻ ԿԱՐԿԱՆՈՒՄԻ

Ծանոթություն.— Դրքերի կլասիֆիկացիայի ժամանակ 3K ինդեքսը չի օգտագործվում: Բնդհանուր դրքերը Մարքսիզմ-լենինիզմի մասին զետեղել 3K7 բաժնում:

3K բաժնի անջատիչ քարտը օգտագործվում է նրա մեջ մտնող 3K1, 3K2, 3K3 և այլն հիմնական բաժինների ցանկի ամփոփման համար: (Անջատիչների ձևավորման տեխնիկան—տես «Տեղեկատու ավյալներ»-ի § 2-ում):

3K1 ՄԱՐԿՍԻ ԵՎ ԼԵՆԻՆԻ ՆՐԱՆԵՅ ԵՐԿԵՐ

Ծանոթություն.— Այստեղ զետեղվում են Մարքսի և Էնգելսի լիակատար երկերը և երկերի ընտիր ժողովածուները:

3K13 Մարքսի եւ Էնգելսի առումնին աթասաուրյուններն ու աթասաուրյունների քեմատիկ ժողովածուները

Ծանոթություն.— Մարքսի և Էնգելսի առանձին աշխատություններն ու աշխատությունների թեմատիկ ժողովածուները դասավորվում են նրանց վերնագրերի ալբանական կարգով: Այդ աշխատությունների և թեմատիկ ժողովածուների համար անպայմանորեն լրացուցիչ քարտեր զետեղել կատարողի այն հատվածներում, որոնց նրանք վերաբերվում են իրենց բովանդակությամբ ճշգրիտ մասով: Անհրաժեշտ է զբաղարականների յուրաքանչյուր հատվածում ևս զետեղել Մարքսի և Էնգելսի առանձին աշխատությունների և աշխատությունների թեմատիկ ժողովածուների ցուցակները, որոնք լուսարանում են ավյալ հատվածի հարցերը (տես «Տեղեկատու ավյալներ»-ի § 7):

3K14 Մարտի եվ Էնգելսի առաջին աշխատությունների ուսումնասիրության վերաբերյալ ծանարագություններ եվ պիտույքներ

3K16 ԻՆՏԵՆՍԻՎ ԷՆԳԵԼՍ: Նրանց կյանքն ու գործունեությունը:

Կենսագրություններ: Մարքսի և Էնգելսի կյանքի և գործունեության մասին նյութեր և փաստաթղթեր: Հիշողություններ: Մարքսի և Էնգելսի կյանքի ու գործունեության դեպքերի տարեգրքներին նվիրված ժողովածուներ:

Ծանոթություն.— Լրացուցիչ քարտերը հղվում են՝ 92 Կենսագրություն բաժինը (տես «Տեղեկատու տվյալներ» § 11) և կամ 42 բաժնում գետնի վրա են հղիչ քարտերը: օր.՝ «Մարքս, Կ. Նրա մասին—տես 3K16 բաժինը, «Էնգելս, Ֆ. Նրա մասին—տես 3K16 բաժնում»:

3K2 ԼԵՆԻՆ: Նրա աշխատությունները

Ծանոթություն.— Այստեղ գետնի վրա են Լենինի լիակատար երկերը և երկերի ընտիր ժողովածուները:

3K23 ԼԵՆԻՆԻ ԱՌԱՋԻՆ ԱՇԽԱՏՈՒՄՆԵՐԵ ԵՎ ԱՇԽԱՏՈՒՄՆԵՐԻ ԲԵՐՈՒՄԻՆ ԺԱՊՈՎՈՐՈՒՄՆԵՐ

Ծանոթություն.— Լենինի առաջին աշխատությունները և աշխատությունների թեմատիկ ժողովածուները գտնվում են նրանց վերնագրերի այբբենական կարգով: Այդ աշխատությունների թեմատիկ ժողովածուների համար անպայմանորեն լրացուցիչ քարտեր գետնի վրա կատարողի այն հատվածներում, որոնց նրանք վերաբերվում են իրենց բովանդակության ճշգրիտ մասով: Այն հրաժեշտ է գրադարակի յուրաքանչյուր հատվածում ևս գետնի վրա Լենինի առաջին աշխատությունների և աշխատությունների թեմատիկ ժողովածուների ցուցակները, որոնք լուսարանում են տվյալ հատվածի հարցերը (տես «Տեղեկատու տվյալներ»-ի § 7):

3K24 ԼԵՆԻՆԻ ԱՌԱՋԻՆ ԱՇԽԱՏՈՒՄՆԵՐԻ ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԾԱՆԱՐԱԳՐՈՒՄՆԵՐ ԵՎ ՍԽՈՒՅՖՆԵՐ

3K25 ԼԵՆԻՆ: Նրա կյանքն ու գործունեությունը

Կենսագրություններ: Նյութեր ու փաստաթղթեր Լենինի կյանքի ու գործունեության մասին: Հիշողություններ: Լե-

նինի կյանքի ու գործունեության դեպքերի տարեկար-
ձերին նվիրված ժողովածուներ:

Ծանոթութիւն.— Լրացուցիչ քարտեր հղվում են
92 Կենսագրություն բաժինը (տես «Տեղեկատու տվյալ-
ներ»-ի § 11) և կամ 92 բաժնում ղեակեղվում են հղիչ
քարտեր: Օրինակ՝ «Լենին, Վ. Ի. նրա մասին»-- տես
ՅԿ26 բաժնում:

ՅԿ3 ՍՏԱՆԻՆ, Նրա առնչությունները

Ծանոթութիւն.— Այստեղ գետեղվում են Ստալինի
երկերը և երկերի ընտիր ժողովածուները:

ՅԿՏ3 Ստալինի առանձին առնչություններ և՛ առնչություննե- րի քննադատական

Ծանոթութիւն.— Ստալինի առանձին աշխատու-
թյունները և աշխատությունների խմբաթիվ՝ ժողովածուներ-
ը դասավորվում են նրանց վերնագրերի այբբենական կար-
գով: Այդ աշխատությունների խմբաթիվ ժողովածուների հա-
մար անպայմանորեն լրացուցիչ քարտեր ղեակեղել կատարողի
այն հատվածներում, որոնց նրանք վերաբերվում են իրենց
բովանդակության ճշգրտ մասով: Անհրաժեշտ է գրադարակի
յուրաքանչյուր հատվածում ևս ղեակեղել Ստալինի առան-
ձին աշխատությունների և աշխատությունների խմբաթիվ
ժողովածուների ցուցակները, որոնք լուսարանում են տըվ-
յալ հատվածի հարցերը (տես «Տեղեկատու տվյալներ»-ի
§ 7):

ՅԿ34 Ստալինի առանձին առնչություններ և՛ առնչություննե- րի քննադատական

ՅԿ36 ՍՏԱՆԻՆ, Նրա կյանքի ու գործունեությունը

Կենսագրություններ: Նյութեր, վաստակներ Ստալինի
կյանքի ու գործունեության մասին: Հիշողություններ:
Ստալինի կյանքի ու գործունեության դեպքերի տարեկար-
ձերին նվիրված ժողովածուներ:

Ծանոթութիւն.— Լրացուցիչ քարտեր հղվում են
92 Կենսագրություն բաժինը (տես «Տեղեկատու տվյալներ»-ի
§ 11) և կամ 92 բաժնում ղեակեղվում են հղիչ քար-

տեր. օրինակ՝ «Ստալին, Ի. Վ. նրա մասին—տես 3K36
բաժնում»:

**3K4 ՄԱՐԲԱՅԻՉՄ-ԼԵՆԻՆԻԶՄԻ ԿԼԱՍԻԿՆԵՐԻ ԱՇԽԱՏՈՒ-
ԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎԱԾՈՒՆԵՐ**

Ծանոթություն.— Այստեղ ղեկավարում են ընտիր
երկերի այնպիսի ժողովածուներ, որոնք միասին պարունա-
կում են Մարքսի, Էնգելսի, Լենինի և Ստալինի աշխա-
տությունները՝ օր.՝ Լենին, Վ. Ի. և Ստալին, Ի. Վ., «Ընտիր
երկեր» մի հատրի մեջ»։ Թեմատիկ ժողովածուների հա-
մար համապատասխան հատվածներում ղեկավարում են լրա-
ցույցիչ քարտեր։ Թեմատիկ ժողովածուները մտցվում են
նույնպես մարքսիզմ-լենինիզմի հիմնադիրների աշխատու-
թյունների ցուցակները, որոնք վերաբերվում են տվյալ
հատվածին (տես «Տեղեկատու տվյալներ»-ի § 7)։

**3K5 ՀԱՄԿ(Բ)Պ ԱՆԱՆԱՎՈՐ ԳՈՐԾԻՋՆԵՐԻ ՆԵՐՍԵՐԻ ԺՈՂՈ-
ՎԱԾՈՒՆԵՐԸ՝ ՄԱՐԲԱՅԻՉՄ-ԼԵՆԻՆԻԶՄԻ ՀԱՐՑՆԵՐԻ ՎՆ-
ՐԱՆԵՐՑԱՆ**

Ծանոթություն 1.— Այս բաժնում ղեկավարում են
պարտադիր ականավոր գործիչների երկերի ժողովածուները
և հավաքածուները՝ նվիրված սոցիալիզմի համար պայքարի
մարքս-լենինյան թեորիայի ու պրակտիկայի զանազան
հարցերին։

Այս հոդինակների առանձին աշխատությունները կլասի-
ֆիկացիայի են ենթարկվում ըստ բովանդակության և
առնվում են համապատասխան թեմատիկայի բաժինը։
Այս նույն հեղինակների կենսագրությունները, նրանց
կյանքի և գործունեության մասին նյութերը ղեկավարում
են 3KII կամ 3KX բաժնում։

Ծանոթություն 2.— Փոքր զբաղաբաններում այս
բաժինը կարելի է չօգտագործել և ցույց արված դրքերը
ղեկղել 3K7 բաժնում։

**3K7 ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՐՐՆԵՐ ՄԱՐԲԱՅԻՉՄ-ԼԵՆԻՆԻԶՄԻ, ԿՈ-
ՄՈՒՆԻԶՄԻ, ՍՈՑԻԱԼԻԶՄԻ ՄԱՍԻՆ**

Ընդհանուր պիտույքներ և ձեռնարկներ մարքսիզմ-լե-

նինիզմի ուսումնասիրութեան վերաբերյալ: Մարքսիզմ-լենինիզմի ընդհանուր բնութագրությունները: Պրոլետարական ռեվոլյուցիայի թիրախն: Ուսմունք պրոլետարիատի դիկտատուրայի մասին: Ուսմունք կոմունիզմի կառուցման և նրա առաջին ֆազի—սոցիալիզմի մասին: Ուսմունք պրոլետարիատի պայքարի, ստրատեգիայի և տակտիկայի մասին:

Տես նաև՝

1 'Իտալեկաիկական հոլ պատմական մատերիալիզմ

Ծ ա ն ո թ ու թ յ ու ն 1.— Մարքսիզմ-լենինիզմի առանձին հարցերին նվիրված դրքերը տանել այդ հարցերին համապատասխանող բաժինը, օրինակ՝ Մարքս-լենինյան ուսմունքը պատերազմի մասին՝ 355 բաժինը:

Ծ ա ն ո թ ու թ յ ու ն 2.— Սոցիալիստական ուսմունք-ները պատմությունը տես՝ 3K9 բաժնում:

3K9 ՍՈՑԻԱԼԻԶՄԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆԸ:

Սոցիալիստական ուսմունքների պատմությունը: Սոցիալիզմը մինչև Մարքսը: Ուտոպիական սոցիալիզմ: I Ինտերնացիոնալի պատմությունը: II Ինտերնացիոնալի պատմությունը: III Ինտերնացիոնալի պատմությունը:

Ծ ա ն ո թ ու թ յ ու ն. — Մարքսիզմ-լենինիզմի պատմությունը Ռուսաստանում տես՝ 3KΠ1:

3KII ՀԱՄԱՄԻՐՈՒԹՅԱՆ, ԿՈՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ (բոլեվիկե-րի) ՊԱՐՏԻԱ—ՀամԿ(բ)Պ

Մարքս-լենինյան ուսմունքը պարտիայի մասին: Ընդհանուր աշխատություններ պարտիայի, նրա դերի և դործունեութեան մասին: ՀամԿ(բ)Պ ծրագրերը: ՀամԿ(բ)Պ կանոնադրությունը: Պարտիական ղեկավար օրգանների համագումարներ, կոնֆերանսներ, պլենումներ: Պարտիական շինարարություն: Պարտիական լուսավորություն, պրոպագանդա և ագիտացիա:

Ծ ա ն ո թ ու թ յ ու ն.— Ղեկավար պարտիական օրգանների որոշումները և պարտիայի սոցիալիստական շինարար-

բության մի սրիէ ընտզալատի վերաբերյալ գործունեության մասին գրքերը գետնի վրայ համապատասխան հարցերի բաժիններում: Օրինակ՝ կուլտուրական շինարարության ընտզալատում պարտիայի գործունեությունը բնութագրող գրքերը գետնի վրայ են 37 բաժնում:

3KII ՀԱՄԼ(Բ)Պ ՊԱՏՄԱՌԱՅԻՆ

ՀամԿ(Բ)Պ պատմության վերաբերյալ ընդհանուր ձեռնարկներ, մեթոդական մշակություններ, ծրագրեր: Աշխատություններ պարտիայի պատմության առանձին շրջանների վերաբերյալ Պարտիական գործիչների կենսագրություններ: Մեմուարներ (նուշեր), հիշողություններ:

Տես նաև՝

9(C) ՍՍՌՄՊ պատմություն:

Ծանոթություններ.— «ՀամԿ(Բ)Պ պատմության համառոտ գաղափարներ» գրքի համար լրացուցիչ քաղաքական գետնի վրայ բաժնում, 1 Դիալեկտիկական և պատմական մատերիալիզմ, 9(C) ՍՍՌՄՊ պատմություն և 3K7 Ընդհանուր աշխատություններ մարքսիզմ-լենինիզմի մասին բաժիններում: Հիմնական քաղաք տալ 3K33-ում:

3KII ԱՐՏԱՍՍՀԱՄԱՆՈՒՄ ԵՐԵՐՆԵՐԻ ԿՈՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՆԵՐ

Երբայրտեղի կոմպարտիաների գործունեությունը: Իմպերիալիստական էքսպանսիայի դեմ պայքարում կոմունիստական պարտիաների գործունեությունը կոորդինացումը: Արատասահմանյան երկրների կոմունիստական պարտիաների գործիչների կենսագրություններ:

3KOM ՀԱՄԱՄԱՌԱՅԻՆՈՒՄ ԵՐԵՐՆԵՐԻ ԿՈՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ ԵՐԻՏԱՍԱՐԳԱՆՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅՈՒՆ—ՀԱՄԼԿԵՄ

Ընդհանուր գրքեր կոմերիտություն, նրա գերի և գործունեություն մասին: ՀամԼԿԵՄ ծրագիրն ու կանոնադրությունը: ՀամԼԿԵՄ համագործակցության, կոնֆերանս-

*) Այս ծանոթությունը ճշգրտված է մեր կողմից, համապատասխան մաքրելու, էնգելսի, Լենինի ինստիտուտի կողմից ընկեր Ստալինի «Երկրի» 1 հատորին կցած առաջարկին.— Մանոթ, խմբ.

ներ, ՀամԼԿԵՄ ղեկավար օրգանների պլենումներ:
ՀամԼԿԵՄ պատմությունը, կոմերիտմիությունը Հայրենա-
կան Մեծ պատերազմում, ՀամԼԿԵՄ զործուհիությունը
սոցիալիստական շինարարության տարբեր բնագավառնե-
րում, կոմերիտմիության աշխատանքը երիտասարդության
մեջ:

ՅԿՄ7 ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԵՐԻՑԱՍՏՐԴՈՒԹՅՈՒՆ

ՅԿՄ ԱՐՑԱՍՏԱՄԱՆԻ ԵՐԿՐՆԵՐԻ ԿՈՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ ԵՐԻ-
ՑԱՍՏՐԴՈՒԹՅՈՒՆԸ, ԱՐՑԱՍՏԱՄԱՆՅԱՆ ԵՐԿՐՆԵՐԻ
ՌԵՎՈԼՈՒՅԻՈՆ ԵՐԻՑԱՍՏՐԴԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒ-
ԹՅՈՒՆՆԵՐ

ՅԿԽ II ՊԱՏԱՆԻ ՊԵՈՆԵՐՆԵՐ, ՄԱՆԻԱԿԱՆ ՄԵԶԱԶԻԱՅԵՆ ԿՈՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄ

Պիոներական կազմակերպություններ, ջոկատներ, օղակ-
ներ, Պիոներական ջոկատների հովաքներ, Պիոներական
ճամբարներ, Զոկատավարներ, նրանց աշխատանքը: Հոկտեմ-
բերիկներ:

Ծ ա ն ո թ ի ու թ յ ու ն.— Կոմունիստական դատարա-
կությունը տես՝ 371 Մանկավարժությունը բաժնում:

Տես նաև՝

371.8 Արտագալրոցական աշխատանքը երեխաների հետ:

ՅԸ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՐԳԵՐ ՀԱՍՏԱՐԱԿԱԿԱՆ-ԲԱՂԱԿԱԿԱՆ ՀՍՐՅԵՐԻ ՎԵՐԱՌԵՐՈՒՄ

Բազմակողմանի բովանդակությամբ երկերի ժողովածու-
ներ ու հավաքածուներ հասարակական-քաղաքական դասա-
ղան հարցերի վերաբերյալ: Ընդհանուր բնույթի հասարա-
կական-քաղաքական հրադարակախոսություններ, Հաս-
րակական-քաղաքական դիսցիպլինաների, ծրագրերի ժողո-
վածուներ, Հասարակական-քաղաքական բովանդակությամբ
ալբոմներ, Քաղաքական տերմինների բառարաններ, Հա-
սարակական-քաղաքական հարցերի վերաբերյալ ժողովո-
ւմեր և պարբերական հրատարակություններ:

ՅԹ ՎԻՃԱԿԱՆԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Վիճակագրության թեսթիան և մեթոդները: Վիճակագրա-
կան ընդհանուր ժողովածուներ և անդեկատուներ: Ազգա-
բնակչության վիճակագրություն: Մարդահամար:

Ծանոթութիւն.— Առանձին ճյուղերի վերաբերող վիճակադրական նյութերը տես համապատասխան բաժիններում: Օրինակ՝ ժողովրդական կրթութեան վիճակագրութիւնը—37 բաժնում:

32 ԲԱՂԱՐԱՆԱՆՈՒԹՅՈՒՆ (աղի բաղադրանքում)

Ընդհանուր աշխատութեանն եւ, ճառեր, զեկուցումներ տրդի քաղաքական դրութեան մասին: ՍՍՌՄ ներքին քաղաքականութեան հարցերի վերաբերյալ և ներքին ու արտաքին քաղաքականութեան մասին (երբ այդ հարցերը լուսաբանւում են միաժամանակ): Սովետական ժողովրդի քաղաքական ու բարոյական միասնութեանը: Սովետական հայրենասիրութեան: Սովետական հասարակութեան տարբեր խավերի դերը երկրի կյանքում: Սովետական ինտելիգենցիա: Քաղաքական գիտնութեան և պայքար ժողովրդի թշնամիների դեմ:

Սակայն՝ Սովետական զեմոկրատիան, ՍՍՌՄ պետական կառուցւածքը, Ստալինյան Կոնստիտուցիան տես 342 բաժնում:

Անցյալում տառնձին քաղաքական դեպքերը բնութագրող դրքերը—9(C) ՍՍՌՄ պատմութեան բաժնում:

Տես նաև՝

327 Արտաքին քաղաքականութեան: Միջազգային դրութեան:

321 ԲԱՂԱՐԱՆԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԴԵՄՈ-ԿՐԱՏԻՍՅԵ ԵՐԿՐԵՆՐՈՒՄ* (աղի բաղադրանքում)

321 ԲԱՂԱՐԱՆԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԱՐՏԱՍՍԱՄԱՆԱՆԱՆ ԵՐԵՐԻ-ՆԵՐՈՒՄ (աղի բաղադրանքում)

Արդի հասարակական քաղաքական դրութեանը արտասահմանյան երկրներում, նրանց ներքին քաղաքականութեանը (և արտաքին ու ներքին, երբ այդ հարցերը լուսաբանւում են միաժամանակ):

Քաղաքական շարժում և քաղաքական պարտիաներ, Դեմոկրատական ուժերի միավորումն և պայքար ռեակցիոն ուժերի դեմ՝ արտասահմանյան երկրներում:

* Ամիլացված է մեր կողմից:— Ծ. Թ.

Ծանոթություն.— Այն դրքերը, որոնք բնութա-
գրում են անյայլի քաղաքական դեպքերը, տանել 9 Պատ-
մություն բաժինը: Օր.¹ Փարիզյան կոմունայի ժամանակ
բուրժուական անուորի մասին գրքերը—9(44) Ֆրանսիայի
պատմություն բաժինը:

Տես նաև՝

327 Արտաքին քաղաքականություն: Միջազգային դրու-
թյուն:

323.1Ը Ազգային քաղաքականությունը արտասահման-
յան երկրներում:

32ԻՍ1 Ֆաբրիկներ ևլ ծալահեղ սեակցիայի մյուս պոսիակներ

Գրքեր ֆաշիզմի, նրա ծագման և սոցիալական էության
մասին: Ֆաշիզմի սոցիալական դեմագոգիան, հակադեմո-
կրատիզմը, ավազակային իմպերիալիզմը, մարդատյաց դա-
դափարախոսությունը: Ֆաշիստ պարապետները՝ սճրա-
գործ դեմքը:

Ծանոթություն.— Այս բաժնում գետեզվում են
ֆաշիզմի էությունը, ֆաշիստական գաղափարախոսու-
թյունը բնութագրող գրքերը, ինչպես և ֆաշիստական
պարտիաների և ուղղությունների ուսակցիոն գործունեու-
թյունը երկրորդ համաշխարհային պատերազմից հետո
լուսարանող գրքերը:

Հայրենական Մեծ պատերազմի ժամանակաշրջանում
ՍՍՌՄ տերիտորիայում գերմանական ֆաշիզմի անհամար
հանցագործությունների մասին նյութերը տես 9(С)27-ում:
Մյուս երկրներում ֆաշիզմի հանցագործությունների մա-
սին նյութերը տես՝ այդ երկրների պատմության բաժ-
նում:

323.1 ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՐՑ ԵՎ ԱԶԳԱՅԻՆ ԴՍԱԼԱՐԱՆԱՆՈՒ- ԹՅՈՒՆ

Մարքս-լենինյան ուսմունքն ազգային-գաղութային
հարցի մասին: ՍՍՌՄ ազգային քաղաքականությունը:
Պայքար անտիսեմիտիզմի, շովինիզմի, նացիոնալիզմի
դեմ: ՍՍՌՄ ժողովուրդների կոլաբորատիվ համագործակ-
ցությունը:

323.11 Ազգային Բողոքականությունը ժողովրդարան գեմակ-
րակայի երկրներում

323.1Ե Արտասահմանյան երկրների ազգային Բողոքականու-
թյունը:

Ազգային վերաբերմանությունների դրույթները արտա-
սահմանյան երկրներում: Կապիտալիզմի դադուլթային
սխառեմի ճշնաժամը և ազգային սգատարակաւան շարժման
վերելքը դադուլթային և կալսյալ երկրներում:

Մանոթություն.— Ռոսայական թերութաների քըն-
նադատությունը դիտաւրիտդիական (անարատդիտդիական)
տեղակալից տեղ 572 բաժնում:

327 ԱՐՏԱՎԻՆ ԿԱՂԱՎԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ: ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ
ԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Միջազգային դրուլթյան ընդհանուր հարցերը: Արտաքին
քաղաքականություն: Միադյալ Ազգերի Կադմակերպու-
թյուն: Պայքար նոր պատերազմի վտանգի և իմպերիալի-
տական էքսպանսիայի դեմ: Երկրների կալիցիաներ և
միություններ: Միջազգային կոնֆերենցիաներ և պայմա-
նագրեր:

Մանոթություն.— Անցյալում արտաքին քաղա-
քական հարաբերությունների պատմության վերաբերյալ
գրքերը տանել 9 Պատմություն բաժինը:

Տես նաև՝

32 Քաղաքականություն (արդի քաղաքական դրուլթուն):

32Ե Արտասահմանյան երկրների քաղաքականություն:

327.3 Միջազգային կալիտիմպերիալիստական կապալակաւան-Բա-
գաւական միալիտումներ

Հակաֆաշիստական միջազգային հասարակական կազմա-
կերպություններ և նրանց զործունեությունը: Աշխատա-
վորության միջազգային համերաշխության և միջազգային
կադմակերպություններ: Մայիսի 1-ը: ՄՕՊԲ: Միջազգա-
յին երկրասարկության համադործակցություն:

Տես նաև՝

3ԷԱ Արտասահմանյան երկրների կոմունիստական
պարտիաներ:

Գրքեր հետախուզության և հակահետախուզության դոր-
ծունեությունն ու մեթոդների մասին:

33 ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ: ԳՍՂԱՔԱՏՆՏԵՍՈՒ-
ԹՅՈՒՆ

Մարքսիզմ-լենինիզմի տնտեսական ուսմունքը, լենին-
յան ուսմունքն իմպերիալիզմի՝ որպես կապիտալիզմի
բարձրագույն ստադիայի մասին: Ընդհանուր դրքեր տըն-
տեսական հարցերի վերաբերյալ: Տնտեսական ուսմունք-
ների պատմությունը: Գրքեր համաշխարհային ողջ աշխ-
տանության մասին (այսինքն՝ դրքեր, որոնք միաժամա-
նակ շարադրում են և՛ ՍՍՌՄ, և՛ կապիտալիստական երկրու-
նեքի էկոնոմիկան): Ագրարային հարց:

33Ա Ժողովրդական Դեմոկրատիայի երկրների կենտրոնական: Նը-
բուց ճեմնական դրուքումը

33Ե Կապիտալիստական երկրների կենտրոնական: Առաստախման-
յան երկրների ճեմնական դրուքումը:

Տնտեսական արդի գրությունը և տնտեսական քաղաքա-
կանությունն արտասահմանյան երկրներում: Կապիտալիս-
տական տնտեսության ճգնաժամը: Արտասահմանյան
երկրների տնտեսական աշխարհագրությունը:

Տես նաև՝

91 Աշխարհագրություն (լստ երկրների):

33Ը ՍՈՑԻԱԼԻԶՄԻ ԼԵՈՆՈՄԻԿԱՆ: ՍՍՌՄ ԺՈՂՎՐԴԱՆԿԱՆ
ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆԸ

Սոցիալիզմի քաղաքատնտեսությունը: ՍՍՌՄ ժողովրդա-
կան տնտեսության պլանավորումը: Հնգամյա պլաններ:
Գերմանա-ֆաշիստական օկուպացիայից ազատազրկած
ըրջանների և մարզերի վերականգնումը: ՍՍՌՄ տնտեսա-
կան աշխարհագրությունը (ամբողջությամբ և առանձին
մարզերի, ռայոնների, քաղաքների): Կոոպերացիա: Ֆի-

նանաներ: Խնայողական դրամաբեղերու Փոխառություններ
և փոխառության կամպանիաներ:

Տես նաև՝

31(C) ՍՍՌՄ աշխարհագրությունը (և Լեթաբաժիններն
բառ մարդերի):

331. Առխառանքի Պրոֆեսիոնալ օտոմոմ

Աշխատանքի և պրոֆեսիոնալ շարժման ընդհանուր հար-
ցերու Աշխատանքը ՍՍՌՄ-ում: Աշխատանքի կարգապահու-
թյուն: ՍՍՌՄ-ի պրոֆեսիոնալ կազմակերպությունները:
Անհատականների աշխատանքը: Պետական աշխատանքա-
յին ռեզերվներու Աշխատանքի սլաշտպանություն: Պետական
ապահովագրություն:

Ծանոթություն.— Աշխատանքը և պրոֆեսիոնալ
շարժումն արտասահմանյան երկրներում: տես՝ 33Ե բաժ-
նում:

Աշխատանքային ռեզերվների գալըցները տես՝ 373:

Աշխատանքի հիգիենան տես՝ 611:

331.ՇՄ Առխառանքի սոցիալիստական ձեւերը

Սոցիալիստական մրցություն և հարվածայնություն:
Ստախանովական շարժում: Գրքեր սոցիալիստական աշ-
խատանքի հերոսների և առաջաւորների, ստախանովա-
կանների մասին:

Ծանոթություն.— Տեխնիկայի, գյուղատնտեսու-
թյան և սոցիալիստական շինարարության մյուս բնագա-
ւառներում աշխատանքի ստախանովական մեթոդների գոր-
ծադրման և ստախանովականների մասին գրքերը տես՝
համապատասխան բաժիններում:

333. ՍՍՍՄ գյուղական ճեմերու բան էկամոմիսմ

Սովխոզներու Կոլխոզներու ՄՏԿ-ներու:

333 ՍՍՍՄ արդյունաբերութեան:

Արդյունաբերութեան նորակառույցներ:

338J Առեկատ: Տրանսպորտ: Կապ

34 ԻՐԱՎՈՒՆԷՐ: ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ

Մարքս-լենինյան ստամունքը պետություն և իրավունքի մասին: Ընդհանուր օրենսդրքեր (օրենսդրքերի ժողովածուներ): Դատ և դատախազություն:

342 ՍՍՍՐ ՊԵՏԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒՆԴԱԽՈՐԷ: ՍՍԱԼԻՆՅԱՆ ԿՈՆՍՏԻՏՈՒՅԻՍՆ.

ՍՍՍՐ Ստալինյան Կոնստիտուցիան (Հիմնական օրենքը): Ծանոթություններ և բացատրություններ նրա հոդվածներին վերաբերյալ: ՍՍՍՐ Կոնստիտուցիան: Սովետական Կոնստիտուցիայի պատմությունը: Սովետական դեմոկրատիա:

342J Ժողովրդական՝ ղեկավարության և երկրների պետական կառուցվածք և կոմունիստները:

342B Առատանախյոս և երկրների պետական կառուցվածք և կոմունիստները:

35 ՍՍՍՐ ԻՇԽԱՆՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՕՐԿԱՆՆԵՐԸ:

Պետական իշխանության գերազույժ օրգանների ընտրությունները: Պետական իշխանության գերազույժ օրգանների գործունեությունը: Կառավարական պարզեցում:

Մակայն՝ Գերազույժ Սովետների և Մինիստրների Սովետների որոշումներն առանձին հարցերի վերաբերյալ տեղափոխվելու ճանապարհը: Կոմունիստական պաշտպանության պաշտպանություն:

Ծանոթություն. — Ոչ մեծ զրադարաններում 35 բաժինը կարելի է միացնել 342 բաժնին՝ վերնադրելով՝ «342 ՍՍՍՐ պետական կառուցվածքը: Ստալինյան Կոնստիտուցիան: ՍՍՍՐ իշխանության և կառավարման օրգանները»:

Ընդհակառակը, բոլոր զրադարաններում կարելի է օգտագործել 35 բաժնին՝ զուգընթաց հետևյալ մանրամասնացված ենթահատվածները (բոլորը, կամ նրանց մի մասը),

350.7 Պետական ապարատ:

Ապարատի կազմակերպումը: Կառավարման ստույգումը:

Պայքար բյուրոկրատիզմի դեմ:

351.7 Պետական և հասարակական անվտանգության պահպանություն:

Միլիցիա:

352 Պետական իշխանության տեղական օրդաններ:

Տեղական Սովեաների ընտրություններ:

352I Կոմունալ տնտեսություն Քաղաքների (քնակավայրերի) շինարարություն և վերականգնում (ռեկոնստրուկցիա):

Սակայն՝ քաղաքների և քնակավայրերի շինարարության հարտարտադրական նախագծերն ու պլանները— 72 բաժնում:

355 ՈՒՅՆԱԿԱՆ ԿԱՐԴ: ՍՈՒՄ ԶԻՆՎԱԾ ՈՒՎԵՐԸ

Մարքս-լենինյան ուսմունքը պատերազմի և Բանակի, արդարացի և անարդարացի պատերազմների մասին Ռազմական զործի ընդհանուր հարցերը: Սովետական Բանակը, նրա կազմակերպումը և պատմությունը:

Ծ ա ն ո թ ու թ յ ու ն.— 1. Անհրաժեշտություն դեպքում արատահմայան երկրների բանակները կազմակերպման վերաբերյալ զրգերը կարելի է առանձնացնել 355B արտասահմանյան երկրների բանակները ուղղորդվում և կամ ղեկավարվում 32B բաժնում:

Ծ ա ն ո թ ու թ յ ու ն.— 2. Օգտագործելով (04) որոշիչը, կարելի է կատարվում առանձնացնել 355(04) ուղղորդական Սովետական Բանակը և Սովետական Ռազմածալային նավատորմը: Սովետական Բանակի մասին ղեկավարվողական գրականությունների կրկերի լրացուցիչ քարտերի համար:

355B Սովետական ժողովրդի Հայրենական Մեծ պատերազմը (ռազմա-սակերկական և՛ ռազմա-սկսնիկական ճակատակերպ)

Ծ ա ն ո թ ու թ յ ու ն.— Հայրենական Մեծ պատերազմի պատմությունը տես՝ 9(C)27:

355.18 Ռազմական տրվեսի պատմություն: Պատերազմների պատմությունը (ռազմա-սակերկական և՛ ռազմա-սկսնիկական ճակատակերպ):

Զորավարների կենսագրություններ:

355.5 Ռազմական պատմություն

Զինվորական կանոնադրքեր, Ռազմական դպրոցներ, Սովորողյան դպրոցներ, Սպաների և բանակայինների ուղղական պատրաստումը:

Ծ ա ն ո թ ու թ յ ու ն.— Մեծ քանակությամբ ռազմական գրականություն տեղադրված ղեկավարում կարելի է առանձնացնել հետևյալ բաժինները՝

- 355.4 Ստրասեգիա, Ընդհանուր տակախկա, Շտարային ծառայություն, Ընդհանուր զինվորական հետախուզություն,
- 355.58 Ազգաբնակչության ազմական պատրաստություն, Դուսարմ, Դուսով, Դուսիսու:
- 355.7 Ռազմա-սանիտարական գործ,
- 356 Հետևակ, Հրամգային գործ,
- 357 Հեծելագոր,
- 358 Ռազմական տեխնիկա, Արտիլերիա,
- 358.18. Տանկային և մեխանիզացված գործ,
- 358.2 Ռազմա ինժեներական գործ, Ռազմական կապ, Ռազմական սրահապուր,
- 358.4 Ռազմա-օդային ուժեր,
- 358.5 Հալածողային և հակաֆիմիական պաշտպանություն,
359. Ռազմա-ծովային նավատորմից,

36 ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹՅԱՆ ԿԱԶՄԱՆԵՐՊՈՒՄԷ: Սոցիալական ապահովագրություն: Պետական ապահովագրություն:

Սոցիալական ապահովության ընդհանուր հարցեր: Օգնություն բնակչությանը՝ տարերային պահանքների գեպքերում: Զինծառայողների ընտանիքների և պատերազմի հաշմանդամների ապահովումը: Պատերազմի ժամանակ օկուպացիայի ենթարկված մարզերի, ուսյոնների բնակչության օգնությունը:

Կյանքի ունեցվածքի պետական ապահովագրություն:

37 ԿՈՒՆՏՐԱԿԱՆ ՇԷՆԱԲԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԷԿՈՍԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ:

Լեռնի և Ստալինի ուսմունքը կուլտուրայի և կուլտուրական ուսուցիչայի մասին: Ընդհանուր դրքեր ժողովրդական կրթության վերաբերյալ: Օրենսդրություն ժողկրթության վերաբերյալ:

371 Մանկավարժություն

Դաստիարակության և ուսուցման թեորիան և մեթոդները դպրոցում և ընտանիքում: Կոմունիստական դաստիարակություն: Մանկավարժության պատմությունը և մանկավարժների կենսագրությունները:

371.7 Գեղատեսական առողջապահություն (հիգիենա)

Ռազմա-ֆիզկուլտուրային աշխատանքը դպրոցում: Առողջ

Ջապանական միջոցառումները դպրոցում: Դպրոցական շենքերի և դպրոցական բակերի առողջապահությունը: Ուսումնական ուսուցումը դպրոցում: Ֆիզկուլտուրան դպրոցում:
Տես նաև՝

614 Հիգիենա:

371.2 Առհասարակացի՞ն Եվ առհասարակացական ուսխանոցներ Երևանում: Եվ առհասարակացական հիշատակներ

Մանկական խմբակներ, նրանց կազմակերպումը: Դպրոցական գրական ցերեկույթներ և երեկույթներ: Մանկական ինքնակրթություն:

Տես նաև՝

791 Տոներ և զվարճալիքներ: Տոնածառ, մանկական կառնավալ:

374 Կուրս. լուսավորական աշխատանքներ: Մեծահասակները ինքնագրթությունը:

Ծ ա ն ո թ ու թ յ ու ն.—Պատանի բնագետների խմբակները տես՝ 5(072) բաժնում:

Մանկական տեխնիկական կայանները և խմբակները— 6(072), ինչպես և տեխնիկայի համապատասխան ճյուղերի բաժիններում: Մանկական գյուղատնտեսական կայանները 63(072): Մանկական գեղարվեստական ինքնագործունեությունը ստեղծագործական խմբակները՝ 7(072), ինչպես և արվեստի համապատասխան բնագավառների բաժիններում:

373.2 Նախադպրոցական դաստիարակություն

Նախադպրոցական դաստիարակություն կազմակերպումն ու մեթոդիկան: Նախադպրոցական երեխաների դաստիարակությունը և ուսուցումն ընտանիքում: Մանկապարտեզներ և մանկական հրապարակներ: Նախադպրոցականների խաղեր և խաղալիքներ:

Ծ ա ն ո թ ու թ յ ու ն.—Վաղ հոտակի երեխաների խնամքը, մսուրները տես՝ 61 (կամ 618) բաժնում:

Տես նաև՝

688 Սաղալիքների արտադրություն

373 Ցուցակներ, ոչ լրիվ միջնակարգ և միջնակարգ դպրոց

Դասավանդման կազմակերպումը և մեթոդիկան միջնակարգ ու թերի միջնակարգ դպրոցում: Արհեստագործական սեղերի դպրոցներ: Տեխնիկական:

Ծ ա ն ո թ ու թ յ ու է ն.— Տարրական և միջնակարգ դըպրոցների ծրագրերի ժողովածուները ևս զեականվում են այստեղ: Առանձին առարկաների ծրագրերը տես՝ այդ առարկաների համադրատախտան բաժիններում:

Տես նաև՝

Հասուկ (աղմական) զսրոցները—355.5 բաժնում:

374 Խուլություն և լուսավորական աշխատանք: Ինֆանկերարյուն

Մեծահասակների մեջ տարվող կուլտուր․լուսավորական աշխատանքի կազմակերպումը և մեթոդները: Մեծահասակների ինքնակրթությունը: Ակումբային դործ: Կուլտուրայի աներ:

Ծ ա ն ո թ ու թ յ ու է ն.— Մանկական ինքնակրթությունը տես՝ 371.8 բաժնում:

Տես նաև՝

02 Գերադարանային դործ:

378 Բարձրագույն կրթություն

Բարձրագույն կրթության խնդիրները, կազմակերպումը և մեթոդները: Բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների նախադասարանական կուրսեր ԲՈՒՀ-երի համար:

39 ԱՆՆՅԱՂԻ ՍՈՅԻՍԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՎԵՐՍՓՈՒՈՒՄ

ՍՍՌՄ շախտատվորության սոցիալիստական նոր կենցաղը: Պայքար հին կենցաղի մնացորդները վերացնելու համար:

396 Կնոջ հասարակական դրությունը

Կնոջ հասարակական դրությունը ՍՍՌՄ-ում և արտասահմանյան երկրներում: Առաջավոր կանանց կենսագրություններ: Կանանց միջազգային շարժում: Կանանց միջազգային օրը:

Ծ ա ն ո թ ու թ յ ու է ն.— Սոցիալիստական շինարարության զանազան բնագավառներում կանանց մասնակցությունը լուսարանող գրքերը զեականվում են համադրատախտան բաժիններում: Այստեղ հավաքվում են այդ գրքերի լրացուցիչ քարտերը:

4 ԼԵԶՎԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ

Լեզվի ծագումը, Լեզվի պատմությունը, Դասավորքեր և ուսումնական ձեռնարկներ օտարերկրյա լեզուների վերաբերյալ

40. ՌՈՒՍՍԵՅ ԼԵԶՈՒ

Ռուսաց լեզվի պատմությունը, դասավորքեր, ուսումնական պիտույքներ, բացատրական բառարաններ:

4(C)Հ ՀԱՅՈՅ ԼԵԶՈՒ*)

Հայոց լեզվի պատմությունը, դասավորքեր, ուսումնական ձեռնարկներ, բացատրական բառարաններ:

4(Ը) ՍՍՈՄ ՄՅՈՒՍ ԺԱՂՈՎՈՒԲԵՐՈՒ ԼԵԶՈՒՆԵՐԸ)**

ՍՍՈՄ ժողովուրդների լեզուների պատմությունը, դասավորքեր, ուսումնական ձեռնարկներ, բառարաններ:

Ծանոթություն.— Փոքր գրադարանները կարող են սահմանափակվել այս բաժիններով: Անհրաժեշտությամբ պետք է բառարանների, դասավորքերի, ուսումնական պիտույքների և օտար լեզուների խնդրուսուցման ձեռնարկների համար կարելի է առանձնացնել հետևյալ բաժինները:

413 Լեզվի բառարաններ

42 Անգլերեն լեզու

Անգլերեն լեզվի պատմությունը, դասավորքեր, ուսումնական պիտույքներ և խնդրուսուցման ձեռնարկներ:

* Ավելացված է մեր կողմից—Խմբ.

** ՍՍՈՄ որևէ ժողովրդի լեզուն առանձնացնելու դանդաղության դեպքում, 4(C) խնդրերին ավելացնելով այլ ժողովրդի անվան սկզբնատուրը (կամ սկզբնատուրը) հայերեն լեզվով, ինչպես այդ արված է 4(C)Հ հայերեն լեզվի օրինակում—Ծ. Խմբ.:

43 Գերմաներեն լեզու

Գերմաներեն լեզվի պատմությունը, դասադրքեր, ուսումնական պիտույքներ, ինքնուսուցման ձեռնարկներ:

44 Ֆրանսերեն լեզու

Ֆրանսերեն լեզվի պատմությունը, դասադրքեր, ուսումնական պիտույքներ, ինքնուսուցման ձեռնարկներ:

49 Աշխարհի մեծցած լեզուները

Մնացած լեզուների պատմությունը, դասադրքեր, ուսումնական պիտույքներ, ինքնուսուցման ձեռնարկներ:

5 ԲՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ

Բնագիտության ընդհանուր հարցերը: Գրքեր ընտելության զանազան երևույթների մասին: Բնության պաշտպանությունը:

* 5(03) Բնագիտության վերաբերյալ բառարաններ: Տեղեկատու գրքեր

* 5(05) Բնագիտական մուսեումներ

* 5(072) Բնական-գիտական էֆսկուսիաներ

Նյութերի հավաք կոլեկցիաների համար: Բնության զըննառններ: Պատանի բնագետների խմբակներ:

* 5(09) Բնագիտության պատմությունը:

Մ ա ն ո թ ու թ յ ու ն . — Ստադանիշ կրող ենթահատվածները նույնպես հանդիսանում են համահավաք ուսերիկաներ (տես «Տեղեկատու ավյալներ»-ի § 3): Այդ ենթահատվածներում զետեղվում են գրքեր (ժուռնալներ, ալբոմներ և այլն) ողջ բնագիտության վերաբերյալ: Բացի այդ, կատարվի այդ ուսերիկաներում զետեղվում են լրացուցիչ քարտեր համապատասխան թեմատիկային վերաբերվող գրքերի համար, որոնք ըստ իրենց բովանդակության տարված են բնագիտության տարբեր ճյուղերի բաժինները: Այսպես, օրինակ, եզանակի գիտությունների մասին գրքերը պետք է զետեղվեն 551.5 Օդերևութաբանությունը բաժնում, իսկ նրանց լրացուցիչ քարտերը՝ 5(072) համահավաք ուսերիկանում:

51 ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱ.

Մաթեմատիկայի վերաբերյալ ընդհանուր գրքեր: Թվաբանություն: Հանրահաշիվ: Երկրաչափություն: Եռանկյունաչափություն: Գծադրական երկրաչափություն: Բարձրա-

դույն մաթեմատիկա:

Ծ ա ն ո թ ու թ յ ու ն.— 51 բաժնում կարելի է առանձնացնել մանր ուռքրիկաներ.

511 Թվաբանություն

512 Հանրաեաշխիվ

513 Երկրաչափություն

514 Նոսակյունաչափություն

52 ԱՍՑԿԱՐԱՇԻՈՒԹՅՈՒՆ

Աստղաբաշխությունը ընդհանուր ձևադրվածքի է և պիտույքներ: Աստղաբաշխությունը պատմությունը Արեգակնային համակարգում յուրյն Մոլորակներ, Մետեորներ և զիստադեր: Աստղեր: Տիեզերքի կառուցվածքը, Տիեզերքի ծաղումը: Օրացույցներ և ժամանակի հաշվում:

526 Տեղագրություն: Մարտագրություն: Հողագրություն

Երկրի մակերևույթի վրա կողմնորոշվելու մեթոդները: Հողաչափություն: Դարձակներ և հատակագծերի նկարահանում: Աերոֆոտոսնկտրահանում:

Տեա նահ՝

91(08) Աշխարհագրական տալաններ և քարտեզներ:

53 ՖԻԶԻԿԱ: ՄԵԽԱՆԻԿԱ

Ֆիզիկայի ընդհանուր գրքեր: Տեսական մեխանիկա: Կարծր մարմինների մեխանիկա: Հեղուկներ: Գազեր: Ջայն: Լույս: Ջերմություն: Էլեկտրականություն և մագնիսականություն: Մետերիայի կազմությունը: Մոլեկուլներ: Ատոմ: Էլեկտրոններ: Ատոմային էներգիա:

Ծ ա ն ո թ ու թ յ ու ն.— Ֆիզիկայի գծով մեծաքանակ գրականությունը գեալքում կարելի է առանձնացնել հետևյալ ենթահատվածները՝

531 Տեսական մեխանիկա (սակայն՝ էլրաոական մեխանիկան՝ 621 բաժնում),

532 Հեղուկներ (հիդրոմեխանիկա)

533 Գազեր (աերոմեխանիկա)

534 Ջայն (ակուստիկա)

535 Լույս (օպտիկա)

536 Ջերմություն (տերմոդինամիկա)

537 Էլեկտրականություն և մագնիսականություն

Քիմիայի ընդհանուր գրքերի Քիմիական էլեմենտներ և նրանց միացությունները: Անօրգանական և օրգանական քիմիա: Կոլոիդներ:

Տես նաև՝

66 Քիմիական տեխնոլոգիա:

55 ԵՐԿՐԱՍԱՆՈՒԹՅՈՒՆ: ՊԵՏՐՈՂՐԱՅԻՍ: ՀԱՆՐԱՍԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, ԲՅՈՒՐԵՂԱԿԵՏՈՒԹՅՈՒՆ, ՊԱԼԵՆՏՈՒԴԻՄ.

Երկրաբանության ընդհանուր գրքերի Երկրի կազմությունն ու զարգացումը: Հրաբուխներ և երկրաշարժներ: Երկրի մակերեսի փոփոխությունը: Ֆիզիկական աշխարհագրություն: Մայր ցամաքներ, կղզիներ, բևեռներ, անապատներ, քարանձավներ: Օվկիանոսներ, ծովեր, լճեր, գետեր: Հանքեր և լուծալին տեսակներ: Բյուրեղներ: Օգտակար հանածոներ: Մեղման հանրապարհ կենդանիներ և բույսեր:

Ծանոթ թույլ տան.— 1. Առանձին երկրներին ֆիզիկական աշխարհագրություն վերաբերյալ գրքերը զետեղվում են աշխարհագրության համադասարանական բաժիններում:

Ծանոթ թույլ տան.— 2. Օգտակար հանածոների մասին գրքերը տես՝ 622 բաժնում:

551.5 Օդերեկութաբանություն (մեթեորոլոգիա): Կլիմայագիտություն

Մթնոլորտի ուսումնասիրություն: Ուսմունք կլիմայի և եղանակի մասին: Եղանակի նախագուշակում:

57 ԲԻՈՒԼՈՂԻՄ. (ԿԱՆՍԱՍԱՆՈՒԹՅՈՒՆ): ՄԻՋՈՒՐԻՆՑԱՆ. ԲԻՈԼՈՂԻՄԱԿԱՆ ԳԵՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ, ՊԱՅՏՄԱՐԸ ՎԵՍՄԱՆԵՉՄԻ, ՄՈՐԻՄԱՆԵՉՄԻ ԵՎ ՍՈՒՐԻՈՒՄԱԿԱՆ ՀՈՍԱՆՔՆԵՐԻ ԴԵՄ:

Ընդհանուր բնութագրի կյանքի էությունը, ծագումն ու զարգացումը: Էվոլյուցիոն թեորիա: Դարվինիզմ: Ժառանգականություն և փոփոխականություն: Միջավայրին հարմարվելը: Ուսմունք բջժի մասին: Սեղանային երևույթներ բնության մեջ:

Տես նաև՝

58 Բուսաբանություն

59 Կենդանաբանություն

611 Մարդու անատոմիա

612 Մարդու ֆիզիոլոգիա

572 ՄԱՐԴԱՅԻ ՆԱԿԱՅԻՄԸ: ԱՆՏՐՈՊՈԼՈԳԻԱ.

Մարդու ծագումը: Մարդկային ցեղեր և նրանց ուսա-
ջացումը: Ռասայական թեորիաների քննադատությունը
(բիոլոգիական տեսակետից):

Սակայն՝ բուսական դիսկրիմինացիայի ֆալստական
քաղաքականության մասին զրբերը տես՝ 32511 բաժնում:

Տես նաև՝

9(1) Նախադատական կուլտուրայի պատմությունը:

576.8 ՄԻԼԻՌՈՒՆԴԻԱ.

Միլիոներներ, Բակտերիաներ, Նրանց զերը բնության մեջ,
տեխնիկայում և մարդու կյանքում:

Ծ ա ն ո թ ու թ յ ու ն. — Բժշկական միլիոնավորիան տես՝
61 բաժնում:

58 ԲՈՒՍԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ.

Բույսերի կյանքն ու կառուցվածքը: Բույսերի սարքեր
տեսակները: Բույսերի անատոմիան և ֆիզիոլոգիան:
Բույսերի աշխարհագրություն: Բույսերի որոշիչներ:

Տես նաև՝

631 Բուսաբանություն:

59 ԿԵՆԴԱՆԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ.

Կենդանիների կյանքն ու կառուցվածքը: Կենդանիների
տարրեր տեսակներ: Կենդանիների անատոմիան և ֆիզիո-
լոգիան: Կենդանիների հոգեբանությունը, կենդանաաշխար-
հագրություն:

Տես նաև՝

636 Անատոմիա և ֆիզիոլոգիա:

Ծ ա ն ո թ ու թ յ ու ն. — Մեծաքանակ զրբերի գեղեցիկ
կարելի է առանձնացնել հեռույդ ենթաբաժինները:

593 Անողնաշարավորներ (ամբողջովին)

595 Միջատներ

596 Ողնաշարավորներ

597 Ձկներ

597.3 Երկկենցաղներ

598.1 Սողուններ

598.2 Թռչուններ

599 Կաթնասուններ

Ծանոթություն.— Ձեր որոշիչի օգնությամբ 5 Բնագիտություն և մաթեմատիկա դասի բաժիններում կարող են առանձնացվել ենթաբաժիններ:

Օրինակ՝ 51 Մաթեմատիկա բաժնում՝

51(03) Մաթեմատիկական, բառարաններ և տեղեկագրություններ

51(075) Մաթեմատիկայի դասագրքեր

51(09) Մաթեմատիկայի պատմություն:

53 Ֆիզիկա բաժնում՝

53(03) Ֆիզիկայի դժուր բառարաններ

53(075) Ֆիզիկայի դասագրքեր

53(09) Ֆիզիկայի պատմությունը

Եվ հստ. ձևով բոլոր բաժիններում (տես «Տեղեկատվ. տվյալներ»-ի § 4):

61 ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ ՄԱՐԴԿԱՅԻՆ ՕՐԳԱՆԻԶՄԻ ՄԱՍԻՆ:
ԲԺՇԿՈՒԹՅՈՒՆ

61 ՄԱՐԴՈՒ-ԱՆԱՑՈՄԻՍ, ԵՎ ՀԻԶԻՈՂՈՂԻՍ: ԲԺՇԿՈՒԹՅՈՒՆ

Մարդու մարմնի, նրա օրգանների կազմությունն ու կյանքը: Մարդու մարմնի հիվանդություններն ու նրանց բուժումը: Առողջապահության հարցերը: Սանիտարիա և հիգիենա: Օգնություն դժբախտ պատահարների դեպքում:

61(08) Այրամեն, ապրանք մարդու ամսագրության և՛ հիվանդությունների վերաբերյալ

61(09) Մազկալին օրգանիզմի մասին գիտության պատմություն: Բժշկագիտության պատմությունը

Օ ա ն ո թ ու թ յ ու ն . — Մեծաքանակ դրահանության դեպքում՝ 61 բաժնում կարելի է առանձնացնել հետևյալ ենթաճյուղերը՝

611 Մարդու անատոմիա: Մարդու սաղմնաբանություն

612 Մարդու ֆիզիոլոգիա (ընդհանուր գրքեր մարդու անատոմիայի և ֆիզիոլոգիայի դմով)

614 Հիգիենա և սանիտարիա

614.8 Օգնություն դժբախտ պատահարների դեպքում

616 Մարդու հիվանդությունները և բուժումը

618.1 Մանկական հիվանդությունները և նրանց կանխումը: Փոքր հասակի երեխաների խնամքը: Մսուր

6 ՏԵԽՆԻԿԱ. (ամբողջովին)

Ընդհանուր գրվածքներ տեխնիկայի մասին: Բնության ուժերը և նրանց օգտագործումը: Տեխնիկայի նվաճումները: Պայքար տեխնիկայի տիրապետման համար: Արտադրության տեխնիկական կազմակերպումն ու արտադրությունն ապրանքայումը:

***6(03)** Հանրագիտականներ, բառարաններ, հեղեկասուներ հեխնիկայի գծով

***6(05)** Տեխնիկական ժուռնալներ

***6(072)** Ինժեներական տարբեր ևլ մեխանիկներ

Ինժնագործ մոդելներ ու խաղալիքներ: Մանկական գյուտարարություն: Մանկական տեխնիկական կայաններ և տեխնիկական խմբակներ:

***6(09)** Տեխնիկայի ևլ հեխնիկական գյուտերի պատմությունը

Օ ա ն ո թ ու թ յ ու ն. — Աստղանիշ կրող ենթահատվածները նույնպես հանդիսանում են կտառալուրի համահավաք սուրբիկաներ (տես «Տեղեկատու տվյալներ»-ի § 3): Այդ ենթահատվածներում գետնովում են զրքեր (ժուռնալներ, ալբոմներ) ողջ տեխնիկայի գծով: Բացի այդ, կտառալուրի այդ սուրբիկաներում գետնովում են լրացուցիչ քարտեր համապատասխան թեմատիկային վերաբերվող զրքերի համար, որոնք ըստ իրենց բովանդակության տարված են տեխնիկայի տարբեր ճյուղերի բաժինները: Այսպես, օրինակ՝ ինժնարար էլեկտրամեքենաների մասին գիրքը տեղավորվում է 621.3 էլեկտրատեխնիկա բաժնում, իսկ նրա լրացուցիչ քարտը՝ 6(072) սուրբիկայում:

621 ՄԵՐԵՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՄԵՐԵՆԱՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆ: ԼՆԵՐԳԵՏԻԿԱ

Լներգետիկայի ընդհանուր հարցերը: Տեխնիկական մեթոդները: Զերմատեխնիկա: Զրի և քամու շարժիչներ: Ներքին ալյուման շարժիչներ: Մեքենաների այլ տեսակներ: Ծանոթութուն.—1. Մեքենաշինական գծազրույթյան վերաբերյալ զրքերը տես 714 բնօրում:

Ծանոթություն.—2. Այս բաժնում կարելի է առանձնացնել հետևյալ ուղղորդականները՝

621.1 Զերմատեխնիկա: Վառարաններ: Հնոցներ: Շոգեմեքենաներ:

621.19 Ներքին ալյուման շարժիչներ: Ռեակտիվ շարժիչներ

621.2 Զրային շարժիչներ

621.5 Քամու շարժիչներ: Պնիվատիկա

Ծանոթություն.— Հասուել նշանակություն շարժիչները—ալիադիոն, ալտոմոնիլային և այլն տես տեխնիկայի համապատասխան բաժիններում: Օրինակ՝ ալիադիոն շարժիչները—629.3 բաժնում:

621.3 ԷԼԵԿՏՐՈՏԵԽՆԻԿԱ

Ընդհանուր զրքեր էլեկտրատեխնիկայի գծով: Էլեկտրական յաններ: Էլեկտրական մեքենաներ: Էլեկտրանյութեր: Էլեկտրահաղորդումներ: Էլեկտրագծեր:

Սակայն՝ էլեկտրականություն թիորիան—տես 53 ֆիզիկա բաժնում:

621.39 Հեռագիր: Հեռախոս: Էլեկտրակապի ճեխնիկան ամբողջովին

621.396 Ռադիոտեխնիկա

621.7 ՄԵՏԱՂԱԶՈՒԼՈՒԹՅՈՒՆ: ՄԵՏԱՂՆԵՐԻ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱ:

Սեռ գունավոր մետաղաձուլություն: Մետաղագլխություն: Մետաղների տաք մշակում: Զուլման գործ: Դարբնություն: Գլանում: Մետաղների դոզում և հատում: Մետաղների վերնապատում (ոսկեզօծում, կլայեկում, նիկելապատում):

Յ21.9 Դազգահներ և՛ զործիւքներ մեհադների մեխամիկական մեակման համար

Ուանդող, հզկող, շաղափող, դալլիկոնող և այլ դազգահներ մեհադների սառը մշակման համար:

Յ21.91 Լեզրիս մեխանիկա

ժամացույցների, հաշվիչների, չափող գործիքների արտադրություն:

Յ22 ԼԵՌՆԱՅԻՆ ԴՈՐՆ

Լեռնային գործի տեխնիկան: Հանքավայրերի հետազոտություն: Օդատար հանածոների հանույթը (նազիթ, ածուխ, տորֆ, մետաղահանքեր, ոչ հանքային հանածոներ):

Յ24 ՇԻՆԱՐԱՐԱԿԱՆ ՏԵԽՆԻԿԱ: ՍՈՆԻՏՈՐԱԿԱՆ ՏԵԽՆԻԿԱ

Շինարարության ընդհանուր հարցեր: Շինարարական աշխատանքներ և նյութեր: Սանիտարական (կոմունալ) տեխնիկա (չրամատակարարում, կոյուղի, ջերմություն, շենքերի և քաղաքների լուսավորություն): Հակահրդեհային գործ: Սակայն քաղաքների բարեկարգումը տես՝ Յ52 բաժնում:

Յ25 ՏՐԱՆՍՊՈՐՏ (ՏԵԽՆԻԿԱ): ԵՐԱՍԹՈՒՂԻՆԵՐ

Ընդհանուր բնույթի զբքեր ամբողջ տրանսպորտի և երկաթուղային տրանսպորտի տեխնիկայի մասին: Շոգեքարշեր, ջերմաքարշեր, էլեկտրաքարշեր:

Յ25.4 Մեքոպպիսներ: Տրամվայ: Տրոլեյբուս

Քաղաքային երկաթուղու և մետրոպոլիտենի տեխնիկան և կառուցվածքը: Տրոլեյբուսների կառուցվածքը:

Յ25.7 Համապարսիային գործ

Հողային (գրունտային) խճուղիներ, տափալտապատ, բետոնապատ ճանապարհների կառուցումը և վերանորոգումը: Ճանապարհային մեքենաներ: Գումակային և գրատային տրանսպորտ:

626 **Ջրային քամապուրհ (սեխնիկա):** Ծովային եղ գետային մովա-
սորմ

Հիգրոստիսնիկական կառույցումների շինարարությունը
ջրային ճանապարհների վրա: Արհեստական ջրային ճանա-
պարհներ: Նավաշինություն: Նավավարություն:

626B **Ջրասուզական գործ: ԼՇՊՐՕՆ:**

Պատահարային վրկման աշխատանքներ: Սուզված հա-
վերի բարձրացում: Ջրասուզյոներ: Օգնություն, վրկում
ջրի վրա:

629.2 Ա.Վ.ՏՈՏԲՄ.Ն.ՍՊՈՐՏ (սեխնիկա)

Ավտոմոբիլներ, արտիստներ, մոտոցիկլիստներ (կառույց-
վածքը, կառավարումը): Հեծանիվներ: Ավտոարտիստային
մեքենաշինություն:

Ծ ա ն ո թ ու թ յ ու ն.— Տրակտորը դյուզատնակության
մեջ— տես 63 բաժնում:

629.3 Ա.Վ.ԻՍՅԻՄ. ՕԴԱՎՆԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

Օդապարիկներ: Դիրիժաբլներ: Ինքնաթիռներ: Պլաներ-
ներ: Պարաշուտներ:

Տես նաև՝

358.4 Ռադիական ավիացիա

Ծ ա ն ո թ ու թ յ ու ն.— Այս բաժնում կարելի է ա-
ռանձնացնել հետևյալ ենթաառարկանները՝

629.33 Օդապարիկներ

629.35 Ինքնաթիռներ

629.36 Պլաներներ

629.37 Պարաշուտներ

629.3.1. Օդաչուներ

Նշանավոր օդաչուների կյանքի և զործունեության
նկարագրեր: Աչքի ընկնող թռիչքներ:

Տիեզերական ճանապարհորդություններ և թախչներին տեխնիկական նախագծեր:

63 ԳՆՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱՌԻԹԵՈՒՆ: Մ.ԳՐՈՏԵՆՆԵԻՍ:

Ընդհանուր գրվածքներ ու ձևաարկներ ագրո-դոտանկանիկայի և ամբողջ գյուղատնտեսություն, կամ միասին առած մի քանի ճյուղերի վերաբերյալ: Հանրագիտություններ և ընդհանուր բնույթի այլ տեղեկատու գրքեր գյուղատնտեսության վերաբերյալ: Ագրո-դոտանկանիկական տրոպադանգա: Գյուղատնտեսական ցուցանանքներ: Գյուղատնտեսական աշխատանքի առաջավորների ագրոտեխնիկական փորձը:

*63(03) Գյուղատնտեսական բառարաններ ևլ անգլեկասուններ

*63(072) Գյուղատնտեսական փորձեր: Մանկական գյուղատնտեսական կալաններ:

*63(09) Գյուղատնտեսության պատմությունը: Գյուղատնտեսության գործիչների կենսագրություններ

Օ ա ն ո թ թ ու թ յ ու ն.— Ստադանիշ կրող ենթամատվածները նույնպես հանդիսանում են կառավարի համահավաք ուղերիկաները (տես «Տիեզերական տվյալներ»-ի § 3): Այդ ենթամատվածներում ղեկեղվում են նշված թեմատիկայի գրքեր ողջ գյուղատնտեսության վերաբերյալ: Բացի դրանից, կառավարի այդ ուղերիկաներում ղեկեղվում են լրացուցիչ քարտեր, այդ թեմատիկայի գրքերի համար, որոնք ըստ իրենց բովանդակության տարված են գյուղատնտեսություն տարրեր ճյուղերի բաժինները: Օրինակ՝ առատնապահություն մանկական կայանների մասին դիրքը ղեկեղվում է 636 Անասնապահություն բաժնում, իսկ դրա լրացուցիչ քարտը— կառավարի համահավաք 63(072) ուղերիկայում:

631 Ընդհանուր երկրագործություն, բուսաբանություն, գյուղատնտեսական ռեկոնստրուկցիա: Ընդդրան վերափոխման ևլ երաճելի դեմ հարձակման անալիզան պլանը: Դաճապաճապան անասնապահ գոգներ, գյուղատնտեսական մեխանիկներ ևլ գործիքներ, հող, պարարտացում:

Ընդհանուր բնույթի գրքեր (որոնք ընդգրկում են հացահատիկային և տխնիկական կուլտուրաներ, մարգագործությունը, բանջարաբուծությունը և այլն): Մերմնարուծություն: Սելեկցիա: Հիրրիդիզացիա, բույսերի ակլիմատիզացիա: Յարովիզացիա: Ցանքաշրջանառություն: Հողի մշակում, ցանք, տունկ կատարել, բույսերի խնամքը, բերքահավաք, բերքի պահպանում և այլն: Մեքենաներ և գործիքներ հողի մշակման, ցանքի և տունկ կատարելու, բույսերի խնամքի, բերքահավաքի, բերքի մշակման համար: Տրակտորը գյուղատնտեսություն մեջ, կոմբայններ: Դյուլատնտեսություն մեքենայացումն ու էլեկտրիֆիկացիան: Հողադիտություն: Հողերի տեսակները: Հողի պարարտացում (հանքային և օրգանական):

Ֆ32 Դյուլատնտեսական վնասառուներ Հիվանդություններ և իվանդություններ

Կուլտուրական բույսերի պաշտպանությունը վնասատուներից և ֆլասակար աղդեցություններից (երաշտ, կարկրտահարություն, ցրտահարություն և այլն): Հիվանդություններ, որոնք առաջացվում են մամուռների, տունկերի կողմից: Պայքար մոլախոտերի դեմ: Կուլտուրական բույսերի կենդանի-վնասատուները (միջատներ, կրծողներ և այլն) և պայքարը նրանց դեմ:

Ֆ33 Մասնավոր երկրագործություն: Դառնավառություն: Մարգագործություն

Հացահատիկային բույսերի կուլտուրաներ (ցորեն, հնդկացորեն, հաճար, եգիպտացորեն, գարի, կորեկ, բրինձ և այլ հացահատիկային բույսեր): Մարգագործություն: Կերախոտերի կուլտուրա (կերի հայթայթում, կերի սխիստացում, մարգագետիններ, արոտավայրեր, խոտհոնձ, խոտերի ցանք, կերախոտեր, բակլայարություն): Արժատապատեղների և սղաքապատեղների կուլտուրաներ (ճակնդեղի, դադարի, կարոտֆիլի և այլ դաշտային կուլտուրաներ): Տխնիկական բույսերի կուլտուրաներ (թկատու և յուղաբեր՝ մուշ, կանեփ,

բամբակ, քունջութ, կտավ՝նատ, արևածաղիկ և այլն): Թեյ, կոֆե, ծխախոտ և այլն: Դեղաբույսեր, կաուչուկատու և այլ տեխնիկական կուլտուրաներ: Տեխնիկական բույսերի նախնական մշակումը: Պտղաբուծություն, պտղատու և մրգատու բույսերի բուծումը:

633.3 Խոտոպահություն (պղնկաբուծություն)

Սակայն՝ գլխավորություն տև 664:

634.1 Պահարումություն

634.9 Անասնապահություն, Անասնապեն սննդություն

Անասնապահություն և անասնի խնամքը: Անասնաբերություններ: Անասնաբերման մեքենայացումը:

635 Բուժարարություն

Բանջարաբուծություն: Պարտիկուրություն: Սնկերի կուլտուրա: Ծաղկաբուծություն:

636 Անասնապահություն և՛ անասնաբուծություն

Անասնաբուծության և զոոտեխնիկայի բնագիտություն: Հարցեր: Գյուղատնտեսական անասունների բուծումը, կերակրումը և պահպանումը: Գյուղատնտեսական անասունների անատոմիան և ֆիզիոլոգիան: Ցեղայնացում: Տեսակների տղնվացում: Սելեկցիա: Արհեստական բեղմնավորում, խնամք և կերակրում: Զոոֆիզիոլոգիա: Անասնաբուծություն: Անասունների հիվանդությունները, նրանց բուժումը և կանխումը:

Ծանոթություն. — Անասնապահության գծով մեծաքանակ գրականություն առկայություն գեղարվեստական առարկաների հետևյալ ենթաբաժինները՝

636.1 Զիջություններ

636.2 Խոշոր կաշվառար անասուններ

636.3 Ոչխորաբուծություն: Այծաբուծություն

636.4 Խոտաբուծություն

- 636.5 Թռչնաբուծություն
 636.7 Շնաբուծություն
 636.8 Ճաղարաբուծություն
 636.9 Այլ ընտանի կենդանիներ:

637 Անասնապահական մթերքներ

Կաթնասնատուություն 3ուղադործություն Պանրադործություն Զվի, մսի, բրդի միեկում: Անասնադահական այլ միեկերներ:

638 Մեղվաբուծություն Շերամապահություն:

Մեղուներին խնամքը: Մեղրի բերքահավաք, մսի մշակումը: Շերամի սրդ, նրա կերակրումը, խնամքը, հիվանդությունները և այլն:

639 Ռուսդուրյուն: Ձկնորսություն:

64 ԿԵՆՅԱՎԱՅԻՆ ՍՊԱՍԱԲԿՄԱՆ ՀԱՆՈՒՆԻՄ.

Հասարակական և տնային սնունդ: Կուլինարիա, ճաշարաններ, ռեստորաններ, բուֆետներ: Բնակարաններ: Բաղնիքներ: Վարսավիրություն Լվացարարություն: Հագուստի, սպիտակեղենի, ոտնամանի խնամքը, մաքրումը, լվացումը, վերանորոգումը, կենցաղային սպասարկման այլ ճյուղեր:

655 ԳՈՒԼԳՐԱՅՈՒՄ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Տպագրություն տեխնիկան: Գրքածալություն և կազմարարություն: Գրավաճառություն: Մեքենագրություն և սպաղրություն:

Տես նաև՝

002 Մամուլ, Գիրք (սոցիալ-տնտեսական տեսակետից):

657 Հաւելասարություն: Հաւելապահություն

66 ԳԻՄՆԱԿԱՆ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱ: ԳԻՄՆԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Անտառաքիմիական արդյունաբերություն: Պոլիմերիկ

նյութերի տեխնոլոգիա: Լուցկու արտադրություն: Կոքսա-
քիմիական արտադրություն: Վառելանյութի քիմիական
տեխնոլոգիան: Ապակու արտադրություն: Ներկանյութերի
արտադրություն: Օճառի արտադրություն: Խեղինի արտա-
դրություն: Սոսինձի արտադրություն: Պարֆումերիայի
արտադրություն:

664 ՍՈՍԿԱՐԿՅԱՆՔԻՆԻՆԻ

Շաքարի արտադրություն: Յուղաճարպային արտադրու-
թյուն: Հացթխություն: Հրուշակեղենի արտադրություն:
Կոնսերվի արտադրություն: Սպիրտի, օղու, զինու և գարե-
ջրի արդյունաբերության տեխնոլոգիան: Ոչ ալկոհոլիկ
խմիչքների տեխնոլոգիան: Պաղպաղակ, թեյ, կոֆե, կա-
կաո: Այլ սննդամթերքների արտադրություն:

67 ԼՍՏՆ ՍՊԱՌՄԱՆ ԱՊՐԱՆԵՆԵՐԻ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ: ԹԵԹԻՎ, ԱՐԳՅՈՒՆԱՌԵՐՈՒԹՅԱՆ ՏԵԽՆԻԿԱՆ

Ոսկերչական արհեստ: Մետաղեփերի արտադրություն:
Փայտամշակման արդյունաբերություն (խարատային ար-
տադրություն, հյուսնություն, տակտապործարաններ և այլ
փայտադործական արտադրություններ): Կաշիկեն-կոշկե-
ղենի և մորթեղենի արդյունաբերություն: Բրդի արդյու-
նաբերություն: Յելյուլոգի արտադրություն: Տեքստիլ ար-
դյունաբերություն: Ծխախոտի արդյունաբերություն: Երա-
վըտական գործիքների արտադրություն: Գրասենյակային
պիտույքների արտադրություն: Կարի արդյունաբերություն:
Սաղավիքների և զարդարանքների այլ արտադրություն:

Ծ ա ն ո թ ու թ յ ու ն . — Մեծ գրագարաններում անհրա-
ժեշտության դեպքում կարելի է առանձնացնել ենթարա-
ժիններ՝

674 Փայտամշակման և կահույքի արտադրություն: Անտա-
ռասդոյման արտադրություն

675 Կաշիկենի-կոշիկեղենի և մորթեղենի արտադրություն

676 Թղթի և պաստառների արտադրություն

677 Սաղավիքների, տիկնիկների, տոնածառերի զարդարանք-
ների արտադրություն և այլն:

Ստվայն՝ զարդարանքներն ու ժողովրդական տոների զարդերը—791 բաժնում:

Ոսպալիքները մանկավարժական տեսակետից տես՝ 372.2 բաժնում:

Ծանոթութուն.— Սեյսնիկա, Գյուգատնտեսություն զասի բոլոր բաժիններում կարելի է ձեռնորդի օգնությամբ առանձնացնել ենթաբաժինները: Օրինակ՝ 621.3(072) Ինքնարար էլեկտրոտեխնիկական զործիքներ: 625.(09) Երկաթգծի պատմությունը:

7 ԱՐՎԵՍՏ

Ընդհանուր գրքեր արվեստի և նրա նշանակություն մասին: Սովետական արվեստ:

*7(03) Բառարաններ և՛ ձեռնարկներ արվեստի գծով

*7(05) Ժառանգյուն արվեստի գծով

*7(072) Մտնկական ոճեղծագործություններ արվեստի բնագավառում

Արվեստի տարրեր ճյուղերի մանկական ստեղծագործական խմբակներ: Արվեստի տարրեր ճյուղերի գծով ինքնուսուլյներ:

*7(08) Արվեստի գործերի վերահաղորդյան ալբումներ: Դեկորատիվական բանգարաններ և՛ ցուցակակներ

Թանգարանների ուղեցուլյներ: Գեղարվեստական կոլեկցիաներ: Դրամանկներ, գրամներ և այլնի կոլեկցիոնավորում:

*7(09) Արվեստի պատմություն

Օ տ ն ո թ ու թ յ ու ն.— Ստաղանիշկրող և նթահատվածները նույնպես հանդիսանում են կատալոգի համահավաք սուրբիկաներ (տես «Տեղեկատու տվյալներ»-ի § 3): Այդ ենթահատվածներում, ողջ արվեստի գծով նշված թեմատիկայով գրքերի հետ միասին դետեղվում են նաև լրացուցիչ քարտեր համապատասխան թեմատիկային վերաբերող պրքերի համար, որոնք ըստ իրենց բովանդակության տարված են արվեստի տարրեր ճյուղեր: Այսպես, օրինակ, ծեփի խմբակների մասին գիրքը պետք է դետեղել 73 Քան:

դակագործություն: Ծելի, փորագրություն բաժնում, խիլ
լրացուցիչ քարաւ—7(072) բաժնում:

71 ՎԻՈՂԱՐՆԵՐԻ ԵՐԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԱՆ ԿՈՆՈՑԱՎԱՐԴՈՒՄ

Քաղաքների շինարարություն: Քաղաքների և բնակա-
վայրերի հատակադնում: Քաղաքների սոցիալիստական վե-
րակառուցում: Այգիների, պարկեր, պուրակներ և կուլտու-
րայի պարկեր:

72 ՀԱՐՏԱՐԱՍՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ

Քաղաքների և առանձին շենքերի ճարտարապետություն:
Տես նաև՝

352 Քաղաքների բարեկարգում: Քաղաքների և ավան-
ների շինարարություն և վերակառուցում (ռեկոնստրուկցիա),

73 ՎԱՆԱԿԱՆԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ: ՆԵՓ:

Քանդակադնության մասին գրքեր: Ծելի, փորագրություն
և զեղարվեստական շինվածքներ կավից, հախճապակուց,
քարից, մետաղից, փայտից, ոսկրից և այլն: Մոզաիկա:

74 ՆԱՍԲՈՒԹՅՈՒՆ: ԳՐԱՖԻԿԱ:

Գրքեր նկարչության և գրաֆիկայի վերաբերյալ: Փայ-
տադրության և մետաղափորագրության արվեստ: Ծաղրա-
նկար: Պլակատի արվեստը:

744 ՎՃԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ:

Ներկաչափական, տեխնիկական, կոնստրուկտիվ և այլ
զձագրությունների վերաբերյալ ձեռնարկներ և դասագրքեր:

75 ԳՈՒՆԱԿԱՆԱՐՁՈՒԹՅՈՒՆ

Գրքեր զուտ նկարչության և գեկտրատիվ արվեստի վե-
րաբերյալ:

77 ԼՈՒՍԱԿԱՆԱՐՁՈՒԹՅՈՒՆ

Լուսանկարչության տեխնիկան: Մոզաիկան լուսանկար
և գիսպոզիտիվներ:

Ծանոթություն.— Խնքնարար ֆոտոապարատների
մասին գրքերը զետեղվում են ալյումին, խիլ լրացուցիչ քար-
աները՝ 6(072) ռուբրիկայում, այլ ոչ թե 7 (072)-ում:

778 ԿԻՆԵՄԱՏՈԳՐԱՖԻԱ

Կինոտեխնիկա: Կինո-արվեստ: Սցենարներ: Ռեժի-
սորի և դերասանի աշխատանքը:

78 ԵՐԱԺՀՏՈՒԹՅՈՒՆ, ԵՐԳԷ:

Երաժշտության պատմությունը, անխնիկան, թևորիան:
Երգեցողության արվեստը: Նոտաներ: Երգարաններ:

791 ՏՈՒՆԻ ԼՍ՝ ՂԿԱՐՃՈՒՅՈՒՆՆԵՐ

Կուլտուրայի և հանգստի պարիկեր: Հորինված խաղեր և
պարեր: Տոնածառ, կարճավար: Մանկական տոներ: Շու-
տասերգիներ: Գլխացավանք-խնդիրներ, սեղանի խաղեր:
Տոների գեղարվեստական ձևավորումը:

Տես նաև՝

371.8 Արտագասարանային և արտադրողական աշխա-
տանքը: մանուկների և գեղատոների հետ: Դպրոցա-
կան դրական ցերեկույթներ և երեկույթներ:

792 ԹԱՏԱՐՈՒ.

Թատերական արվեստ: Դրամատիկ թատրոն: Օպերային
թատրոն: Բալետ: Կրկես: Մանկական թատրոն: Տիկնի-
կային թատրոն: Ինքնադրժ թատրոն:

Ծ ա ն ո թ ու թ յ ու ն 1. Բալետային և օպերային երա-
ժշտության վերաբերյալ դրքերը տես՝ 78: Հորինված խա-
ղերը և մաստայական պարերը տես՝ 791: Կինոթատրոնը՝
778:

Ծ ա ն ո թ ու թ յ ու ն 2. Այս բաժնում կարելի է տեսնա-
նացնել 792 II պիեսներ ինքնադրժ թատրոնի համար
ենթահատվածը: Լրացուցիչ քարտերը անալոգիական
գեղարվեստական դրականության կառավարում:

794 ՇՈՒՆԱՐՍ ԵՎ ՇՈՒՇԻՈՒ

Ձևադրված շախմատի և շաշկու ուսումնասիրության
մասին: Տուրնիրներ և մտաչիք: Շախմատային ինքնա-
դրժուհիություն:

796 ՖԻԶԿՈՒԼՏՈՒՐԱ, ՍՊՈՐՏ:

Ֆիզկուլտ շարժման ընդհանուր հարցերը: Սպարտա-
կիադաներ: ՊԱՊ (սպորտառատ աշխատանքի պաշտպանու-
թյանը կամպլեքս): Ֆիզկուլտուրայի հանդերձանքներ և
դորժիքներ:

Թեթի և ծանր տալետիկա: Զրային սպորտ: Չմշկային և
գահուկային սպորտ: Սպորտի մնացած տեսակները:

Ծ ա ն ո թ ու թ յ ու ն. — Այս բաժնում կարելի է
առանձնացնել հետևյալ հնթաբաժինները՝

796.3 Սպորտ խաղեր (ֆուտբոլ, վալերյուլ, թենիս, դորոդկի
և այլն):

796.4 Թեթի ասպետիկա (քայլք, վազք, ցատկումներ, նի-
տումներ) մարմնամարզություն

796.6 Հեծանվային սպորտ

796.8 Ծանր ատլետիկա (ըմբշամարտ, բռն)

796.9 Դահուկային սպորտ: Չմուշկներ

797 Զրային սպորտ (լող, թիավարում, առողջաստային
սպորտ)

798 Զիավարություն

799 Սպորտի մնացած տեսակները

796.5 Տուրիզմ և՛ ակալիկիզմ

Տուրիզմի կազմակերպումը: Հանգիստը: Ուղեյուրներ:
Էքսկուրսիան մարշրուտներ:

Ծ ա ն ո թ ու թ յ ու ն. — Տուրիստական էքսպիդիցիաների
վերաբերյալ առանձին շրջանների և վայրերի աշխատա-
գրական նկարագրություններ բովանդակող գրքերը գե-
տեղում են 91 բաժնի ենթաճառվածներում:

Այս բաժնում ղեակելվում են գեղարվեստական գրականության և գրաքննադատության տեսություն և պատմություն վերաբերյալ գրքերը, Գեղարվեստական գրականության գործերը կլասիֆիկացիոն ինդեքս չեն ստանում և դասավորվում են առանձին՝ տյուրքենական կարգով (տես «Տեղեկատու տվյալներ»-ի § 13)։

8 ԳՐԱԿԱՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ

Գրականության թեորիան, Գրականության և գրական քննադատության ընդհանուր հարցերը

808 Դրական ուսուցում

Գրական-ստեղծագործական խմբակների աշխատանքը, Ձևաարկներ սխեմա հեղինակներին օգնելու համար

808.5 Գեղարվեստական ընթերցանություն եւ պատմում

Արտահայտիչ և գեղարվեստական ընթերցանություն, Արատառություն և գեղարվեստական պատմում, Հոստոքական արվեստ

Յ(Ը)Ռ ՌՌՍՍԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ ՌԻՐԵՆՍԱԳԱՏՈՒԹՅՈՒՆԸ

Տ(Ը)Հ ՀՍՅՈՑ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ ՌԻՐԵՆՍԱԳԱՏՈՒԹՅՈՒՆԸ¹

Յ(Ը) ՍՍՈՄ ՄՆԱՅԱՆ ԺՈՂՈՎՈՐԴՆԵՐԻ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ ՌԻՐԵՆՍԱԳԱՏՈՒԹՅՈՒՆԸ²

¹ Աղելացված է մեր կողմից — խմբ.

² ՍՍՈՄՄ առանձին ուրեւ ժողովրդի գրականության պատմություն ու քննադատությունը առանձնացնելու համար Տ(Ը) ինդեքսին ավելացնել այդ ժողովրդի անվան սկզբնատուը Տ(Ը)Ռ և Տ(Ը)Հ ինդեքսների օրինակով՝ Ծնթ. խմբ.

Գրքեր ՍՍՌՄ բոլոր և առանձին ժողովուրդների գրականության պատմության և քննադատության վերաբերյալ:

8(C)Ֆ ՖՈՒԿՈՐ, ՍՍՈՄ ԺՈՂՈՎՈՐԴՆԵՐԻ ԲԱՆԱՎՈՐ ՍՏԵՂԵԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆԸ:

Գրքեր ՍՍՌՄ ժողովուրդների ֆոլկլորի (ժողովրդական բանավոր ստեղծագործության) մասին:

8(II) ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԴԵՄՈՆՍՏՈՍՈՒ ԵՐԵՐՆԵՐԻ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

809 ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԲՆԿՆԵՐԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ

Համաշխարհային ողջ առանձին ժամանակաշրջանների և առանձին ժողովուրդների գրականության պատմությունն ու քննադատությունը:

Ծ ա ն ո թ ու լ յ ու ն. — 809 բաժնում կարելի է առանձնացնել հետևյալ հնթատվածները՝

809Փ Աշխարհի ժողովուրդների բանավոր ստեղծագործություն

89 Անգլիական գրականության պատմություն

83 Գերմանական գրականության պատմություն

84 Ֆրանսիական գրականության պատմություն

85 Իտալական գրականության պատմություն

86 Իսպանական գրականության պատմություն

87 Անտիկ գրականության պատմություն

89 Մյուս ժողովուրդների գրականության պատմություն

9(С) ՍՍՍՐ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ (ամբողջովին առած)

ՍՍՍՐ պատմության վերաբերյալ բոլոր ժամանակաշրջաններն ընդգրկող գրքեր:

Տես նաև՝

3ԷԻ1 Համկ(բ)Պ պատմության

9(С)1 ՍՍՍՐ ԺՈՂՈՎՈՐԴՆԵՐԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆԸ ՄԵՃ ՀՈՆՏԵՐԱՆԵՐՑԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՄԵՃ ՌԵՎՈԼՈՒՑԻԱՆ

9(С)2 ՍՍՍՐ ԺՈՂՈՎՈՐԴՆԵՐԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆԸ ՍԵՍԱՃ 1917 ԹՎԱՅ

9(С)21 Հոկտեմբերյան Մոցիսայիսական ՄԵՃ ռեվոլյուցիան

Հոկտեմբերյան Մոցիսայիսական ՄԵՃ ռեվոլյուցիայի նախապարտատման և անցկացման պատմությունը:

Սակայն՝ 1917 թ. փետրվարյան բուլժուա-դեմոկրատական ռեվոլյուցիայի պատմությունը տես՝ 9(С)1 բաժնում:

9(С)22 1918—1920 թ. թ. Բաղամոցիսական պատերազմը

9(С)27 1941—1945 թ. թ. Հայրենական ՄԵՃ պատերազմը

Տես նաև՝

355B Հայրենական ՄԵՃ պատերազմը (ազգա-տակա-կական տեսակետից):

90 Պատմության բնօրինակ հարցեր, հնագիտություն (տխնություն)

909 Ընդհանուր պատմություն

Ընդհանուր պատմություն, Ընդհանուր գրքեր ընդհանուր պատմության գծով (պատմական տեղեկատվություն, բառարաններ, ատլասներ, ժամանակագրական աղյուսակներ և այլն): Կուլտուրայի ընդհանուր պատմությունը:

9(1) ՆԱԽՆԱԿԱՐՑԱՆ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆԸ

9(3) ՀԻՆ ԱՇԽԱՐՀԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ

Հին Արևելքի, հին Հունաստանի, հին Հռոմի և հին աշխարհի մյուս երկրների պատմությունը:

Օ՛րհն ս թ ու թ յ ու ն խմբո՛ւ — Հին Հայաստանի պատմությունն առանձնացնելու անհրաժեշտությունը պետքում 9(Շ)1 ինդեքսին ավելացնել «Հ» առաջ, որը կրպակային «Հայ ժողովրդի պատմությունը մինչ Հոկտեմբերյան Սոցիալիստական Մեծ սեպտեմբրի հատվածի լուսնագրությունը»:

9(4) ՄԻՋՆԵՎԱԲԻ ԵՎ ՆՈՐ ԺԱՄԱՆԱԿՆԵՐԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆԸ:

9(4)Ա Նոր 'Դեմոսիասիայի երկրների' Էկհասանի, Ձեխապուսկիայի, Բուլղարիայի, Ալբանիայի, Հուգարիայի, Ռումինիայի, Կոստայի և Ձինասանի պատմությունը

9(42) Անգլիայի պատմությունը

9(43) Գերմանիայի պատմությունը

9(44) Ֆրանսիայի պատմությունը

9(45) Իտալիայի պատմությունը

9(46) Իսպանիայի պատմությունը

9(49) Եվրոպական մյուս երկրների պատմությունը

9(5) Ասիայի պատմությունը

9(6) Աֆրիկայի պատմությունը

9(7) Ամերիկայի (ամբողջ) և Մ.Մ.Ե.ի պատմությունը

9(9) Ավստրալիայի և Օվկիանիայի պատմությունը

91 ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ: ԳԱՎԱՌԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ: ԱԶԳԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

91 ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ: ԳԱՎԱՌԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ: ԱԶ- ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ընդհանուր գրքեր աշխարհագրություն և գաղափարաբանություն
թյան գծով:
Ընդհանուր աշխարհագրություն:

91(075) Իսլաւ Երկրների աշխարհագրության դասագրքեր.

91(08) Աշխարհագրության աշխատանք, բարեկցներ, պարտքներ

Օ՝ ա ն ո թ ու թ յ ու ն. — 91(08) բաժնում հավաքվում են
բոլոր աշխարհագրական աշխատանքներն ու քարտեզները, լրա-
ցուցիչ քարտերը գիտելովում են երկրների և երկրամասերի
աշխարհագրությունը բաժնիներում: Օրինակ՝ Եվրոպայի
աշխարհագրություն է 91(08) բաժնում, իսկ լրացուցիչ
քարտեր՝ 91(4) Եվրոպայի աշխարհագրություն բաժնում:

*910.4 Համապարհադրություններ և՛ աշխարհագրական աշխատանք-
ներ

Օ՝ ա ն ո թ ու թ յ ու ն. — Այս բաժինը, որտեղ գիտելովում
են գրքերը շտրջերկրյա համապարհադրություն մասին, հան-
դիսանում է նույնպես կատալոգի համահավաք սուբբրիկա
(տես «Տեղեկատու տվյալներ»-ի § 3): Այս սուբբրիկա-
յում 910.4 ինդեքս ստացող գրքերի նկարագրությունների
հետ միասին գիտելովում են նաև լրացուցիչ քարտեր գե-
պի առանձին երկրներ կատարված համապարհադրություն-
ների գրքերի համար (մարզերի, նահանգների և այլն),
որոնք տեղափոխված են աշխարհագրություն բաժնում ըստ
համապատասխան երկրների: Օրինակ՝ գիրք, որը նկարա-
գրում է համապարհադրություն գեպի ճապոնիա, պետք է
տեղադրվի 91(52) բաժնում, իսկ նրա լրացուցիչ քարտեր
910.4 կատալոգի համահավաք սուբբրիկայում:

91(Ը) ՍՍՈՒՄ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ (ամբողջությամբ):

Ծ ա ն ո թ ու թ յ ու ն. — Մեծաքանակ գրականության
գեղարվեստ հանձնարարվում է այս բաժնում առանձնացնել
հետևյալ ենթաբաժինները.

91(Ը1) ՌՍՖՍՌ-ի աշխարհագրություն

91(Ը2) ՌԽՍՍՌ-ի աշխարհագրություն

91(Ը3) ԲՍՍՌ-ի աշխարհագրություն

92(Ը4) Կովկասի և Անգլիկովկասի (ամբողջ) աշխարհա-
գրություն

91(Ը11) Վրացական ՍՍՌ-ի աշխարհագրություն

91(Ը42) Ադրբեջանական ՍՍՌ-ի աշխարհագրություն

91(Ը43) Հայկական ՍՍՌ-ի աշխարհագրություն

91(Ը5) ՍՍՌՄ միջին ասիական մասի աշխարհագրություն

91(Ը51) Թուրքմենական ՍՍՌ-ի աշխարհագրություն

91(Ը52) Ուզբեկական ՍՍՌ-ի աշխարհագրություն

91(Ը53) Տաջիկական ՍՍՌ-ի աշխարհագրություն

91(Ը54) Կիրգիզական ՍՍՌ-ի աշխարհագրություն

91(Ը55) Ղազախական ՍՍՌ-ի աշխարհագրություն

91(Ը6) Մերձբալթիկայի (ամբողջովին) աշխարհագրություն

91(Ը61) Լիտվական ՍՍՌ-ի աշխարհագրություն

91(Ը62) Լատվիական ՍՍՌ-ի աշխարհագրություն

91(Ը63) Էստոնական ՍՍՌ-ի աշխարհագրություն

92(Ը64) Կարել-Ֆիննական ՍՍՌ-ի աշխարհագրություն

91(Ը7) Մոլդավական ՍՍՌ-ի աշխարհագրություն

91(4) ԵՎՐՈՊԱՅԱՆ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ (ամբողջությամբ)

91(5) ԱՄԵՐԱՅԱՆ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ (ամբողջությամբ)

91(6) ԱՖՐԻԿԱՅԱՆ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

91(7) ԱՍԵՐԻԿԱՅԱՆ (ամբողջությամբ) ԵՎ ՀՅՈՒՄԱՆԱՅԱՆ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

91(9) ԱՎՍՏՐԱԼԱՅԱՆ ԵՎ ՕԿԵԱՆԻԱՅԱՆ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

91(98) ԱՐԿՏԻԿԱՅԱՆ ՌԵՎԵՆԱՅԻՆ ԵՐԿՐԵՐԻ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ (ամբողջությամբ)

91(99) Անտարկտիկայի աշխարհագրություն

Ծ ա ն ո թ ու թ յ ու ն. — Այս բաժինը կարելի է միացնել
նախորդ 91(98)-ին:

92 ԿԵՆՍԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ .

Ծ ա ն ո թ ու թ յ ու ն .— Սյուսեղ զեռանգիւմ են տարբեր
 րնադատութեանում նշանավոր դարձած մարգկանց կենսա-
 գրությունների ժողովածուները: Հանձնարարւում է ա-
 ռանձին կենսագրականները ղետեղել այն ուղբրիկաներում,
 որոնց վերաբերում է տվյալ անձնավորութեան գործունեու-
 թյունը: Օրինակ՝ Չարլզ Դարվինի կենսագրությունը 57-ում
 (կենսաբանությունում): Սակայն կատալոգի 92 հատվա-
 ծում պետք է գնել լրացուցիչ քարտեր բոլոր այն կենսա-
 գրությունների համար, որոնք ղետեղված են ուրիշ
 հատվածներում: Քարտերը պետք է դասավորել այն անձ-
 նավորությունների ազգանունների այբուբենի կարգով,
 որոնց կյանքը նկարագրված է կենսագրությունում, այլ
 ոչ թե կենսագրող հեղինակի ազգանունների այբուբենով:

Ո Ր Ո Շ Ի Զ Ն Ե Ր

ԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ ՈՐՈՇԻԶՆԵՐ

Տվյալ աղյուսակի որոշ բաժիններում բերված են հանձնարարվող ենթաբաժանումները ըստ գրքի հրատարակման ձևի հատկանիշի («ձևի որոշիչի» օգնությամբ), երկրի կամ տեղի հատկանիշի («տեղի որոշիչի» կամ այլ կերպ կոչվող առևտրահարկադրական որոշիչների» օգնությամբ): Անհրաժեշտության դեպքում այդպիսի ենթաբաժիններ կարելի է ստեղծել նաև ուրիշ բաժիններում: Ստորև բերվում է ցանկ բոլոր այն որոշիչների համար, որոնք օգտագործվում են գյուղական, մանկական և դպրոցական գրադարաններում գրքի կատալոգիկացիայի ժամանակ (որոշիչների կիրառման մասին տես «Տեղատու տվյալները»-ի § 4):

Տեղի ՈՐՈՇԻԶՆԵՐԸ (Տ. Ո.)

- (C) ՍՍՌՄ
- (C1) ՌՍՖՍՌ
- (C2) ՈՒՍՍՌ
- (C3) ԲՍՍՌ
- (C4) ԱՆԴՐԿՈՎԿԱՅ: Կովկաս
- (C41) Վրացական ՍՍՌ
- (C42) Ադրբեջանական ՍՍՌ
- (C43) Հայկական ՍՍՌ
- (C5) ՍՍՌՄ Միջին Ասիական մաս
- (C51) Թուրքմենական ՍՍՌ
- (C52) Ուզբեկական ՍՍՌ
- (C53) Տաջիկական ՍՍՌ
- (C54) Կիրգիզական ՍՍՌ

- (C55) Դադարակաւն ՍՍՌ
 (C6) ՍՍՌ-ի Մերձբալթյան մաս
 (C61) Լիավական ՍՍՌ
 (C62) Լատվիական ՍՍՌ
 (C63) Էստոնական ՍՍՌ
 (C64) Իտալիո-ֆիննական ՍՍՌ
 (C7) Մոլդավական ՍՍՌ
 (3) Հին աշխարհ

Ծ ա ն ո թ ու թ յ ու ն — Այս սրղելչը գլխավորապէս օգտագործվում է ստամուկյան բաժնում (Եգիպտոսի, Հին Հունաստանի, Հռոմի և հին աշխարհի այլ երկրների ստամուկյան բաժնում):

- (4) Եվրոպա
 (11) Նոր Դիմոկրատիայի երկրներ՝ Լեհաստան, Չեխոսլովակիա, Բուլղարիա, Ալբանիա, Հունգարիա, Ռումինիա, Զինաստան, Կոստա, Գերմանիա
 (12) Անգլիա, Բրիտանական կայսրութիւն (ամբողջութեամբ)
 (11) Ֆրանսիա
 (45) Իտալիա
 (46) Իսպանիա
 (49) Եվրոպական Ֆուտբոլ երկրները.
 (5) Ա ս ի ա
 (52) Յապոնիա
 (54) Հնդկաստան
 (55) Ի ը ա ն
 (56) Թյուրքիա
 (59) Ասիայի ֆուտբոլ երկրները
 (6) Աֆրիկա
 (7) Ամերիկա (ամբողջովին), Հյուսիսային Ամերիկա
 (8) Հարավային Ամերիկա
 (9) Ավստրալիա և Օվկիանիա
 (98) Արկտիկա, Բևեռային երկրներ ամբողջովին
 (99) Անտարկտիկա

Մի երկրի տերիտորիայով չսահմանափակված ժողովուրդների և ժողովուրդների էթնիկական մեծ խմբերի պատմությունը լուսաբանող պրքերի համար բաժիններ և նախաբաժիններ ստեղծելու նպատակով օգտագործվում են էթնիկական որոշիչները: Այդ որոշիչները հասուն թվաքանակներ հունեն: Գրքերը կլասիֆիկացնող պրագմատիկալորը այդ որոշիչների նշանները կառուցում է ինքնուրույն կերպով (= նշանից հետո զրված մի քանի առա, որոնք սովյալ ժողովրդի անվան սկզբնատառերն են, վերցված կլոր փակագծերում):

Ստորև բերված են էթնիկական որոշիչների մի քանի օրինակներ

(=Աբ) Արաբներ	(=Հբ) Հրեաներ
(=Հ) Հայեր	(=Թյուր) Թյուրքեր
(=Սլ) Սլավոններ	

Այս հոսյն ձևով ստեղծվում են էթնիկական որոշիչներ հաև մյուս ժողովուրդների համար:

Էթնիկական որոշիչներն օգտագործվում են ղլխավորապես պատմության բաժնում:

ՇԱՐԱԴՐՄԱՆ ՁԵՎԻ ԵՎ ԳՐԲԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՄԱՆ ՏԵՍԱԿԻ
ՈՐՈՇԻՉՆԵՐ (Ձ. Ո.)

- (03) Հանրագիտարաններ, տեղեկագրեր, բառարաններ և տեղեկատու նյութեր:
- (04) Գիտական թեմատիկայով գրքեր՝ շարադրված գեղարվեստական ձևով:
- (05) Ժողովուրդներ, Պարբերական հրատարակություններ:
- (072) Ինքնագործ սարքեր, մեքենաների մոդելներ, երկխոսների և դեռահասների ինքնագործ խմբակներ: Փորձեր և բնության ղննումներ:
- (075) Դասագրքեր, ուսումնական պլատաքներ:
- (08) Նկարների իլուստրացիաների սլոգաններ, տպագրեր, քարանդակներ, կոլեկցիաներ:
- (09) Դիտություն, տեխնիկայի, արվեստի պատմություն:

ՀԱՐԱՐԵՐՈՒԹՅԱՆ ՈՐՈՇԻՉՆԵՐ

Մեծ դրքային ֆանդ ունեցող զբաղարանները սրտը բա-
ժիններին, ենթադրածիններին համար օգտադործում են հա-
քարերության որոշիչներու Հարարերության որոշիչները
հատուկ թվական աղյուսակներու շունին: Որոշիչներ հառ-
զխանում են համապատասխան բաժիններին ինդեքսները՝
միացած երկու կետ (:) նշանով:

ԱՅՔՈՒԲԵՆԱԿԱՆ—ԱՌԱՐԿԱՅԱԿԱՆ ՑԱՆԿ

ԲԱՅԱՏՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՅԱՆԿԻ ՏԵՔՍՏԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

1. Առարկայական այբուբենական ցանկում հարցերի, թեմաների, առարկաների անունները դասավորված են՝ ընդհանուր այբուբենական կարգով:

2. Համապատասխան անվան ղիմացը՝ աջ կողմում բերված նշանը ցույց է տալիս աղյուսակների ռուբրիկայի ինդեքսը:

Օրինակ՝ «Պիոներական արշավներ 3 հունիս, հետևաբար պիոներական արշավների մասին զրբերը հղվում են 3հունիս Պատանի պիոներ ռուբրիկան»:

3. Կլոր փակագծերում բերված նշանը ցույց է տալիս մանրամասնացված ռուբրիկայի ինդեքսը, որ բերված է աղյուսակի հիմնական ռուբրիկայի ծանոթութունում:

Օրինակ՝ «Ջայն (Ֆիզիկա) 53 (կամ 534)», հետևաբար Ջայնի ֆիզիկայի զրբերը հղվում են 53 ֆիզիկայի բաժինը կամ էլ առանձնացվում են 534 Ակուսիկալ մանրամասնացված ռուբրիկայում (որ բերված է 53 բաժնի ծանոթութուն թյան մեջ):

4. Առարկայական—այբուբենական ցանկի որոշ ռուբրիկաներ մասնակարարված են «Ձ. Ռ.», «Տ. Ռ.» կամ «Լ. Ռ.» նշաններով, որոնք համապատասխանորեն նշանակում են՝ ձևի որոշիչ, տեղի որոշիչ, էթնիկ որոշիչ:

5. Այն դեպքերում, երբ տվյալ առարկայի վերաբերյալ զրբերն ուղարկվում են տարբեր բաժիններ, նայած այն տեսակետներին, որոնցով քննվում է տվյալ առարկան, տպա առարկայի անվանը հետևում է յուրաքանչյուր տեսակետի համար ինդեքսների վերաբերյալ ցուցում:

Յրինակ՝
Ծաղիկներ՝

— բուսաբանություն 58

— ծաղկաբուծություն 63 (կամ 635.9)

Հետևաբար ծաղիկների վերաբերյալ բնական-գիտական քննության զբաղմունքը ուղարկվում են 58 բաժինը, իսկ ծաղիկների բուժման և խնամքի վերաբերյալ զբաղմունքը— 63 բաժինը (կամ 635.9 մանրամասնացված ուղղրիկան)։

6. Որոշ թեմաների և հարցերի անուններն ուղեկցվում են մեթոդական ցուցումներով (տես օր.՝ ցուցումներ «Ուսումնական ծրագրեր» բառի վերաբերյալ)։

ԱՅԲՈՒԲԵՆԱԿԱՆ--ԱՌԱՐԿԱՅԱԿԱՆ ՑԱՆԿ

Աղբարային հարց	33
Աղբարային քաղաքականությունը ՍՍՌՄ-ում	333
Ազրոնումիա	63
Աղբոտեխնիկա	63
Ազդագրություն	91
Աղպային քաղաքականությունը ՍՍՌՄ-ում	323.1
Աղպային քաղաքականությունը արտասահմանում	323.1Բ
Աղնիվ մեռածներ	
— լեռնային մշակություն	622
— հանքավայրեր	55
Ալլանիա	Տ.Ո. (4Ա)
Ալիմենա	34
Ալեոհուր պայքար նրա դեմ	613
Ալսինիլ	796
Ալումին	621.7
Ածուխ	55
— հանքեր	55
— հանքերի մշակում	622
— քիմիական վերամշակում	66
Ականներ	355
Ականակիրներ	355
Ակվարիում	59
Ակումքներ	374
Ակուսիկա	53
Աղավնիներ	
— բաղմացում	636
— ռազմական	355

— հանքեր և լեռնային մշակում	622
— սննդամթերք	664
Աղիքի հիվանդություններ	61 (կամ 616)
Աղյուս (շինարարական)	624
— արագորություն	66
ԱՄՆ (Ամերիկայի Միացյալ Նահանգներ)	Տ. Ո. (7)
Ամիակ	66
Ամպեր	551,5
Ամպրոպ	551,5
Այծարուծություն	636 (կամ 636.3)
Այրվածքներ (տոաջին օդնություն)	61 (կամ 614)
Այրվող նյութեր	66
Անալիտիկ երկրաչափություն	513
Անալիտիկ քիմիա	54
Անապատներ	
— ֆիզիկական աշխարհագրություն	55
— աշխարհագրություն	91 (...)
Անասնաբուծություն	636
Անասալամ	2
Անատոմիա բույսի	58
— կենդանիներ	59
— մարդու	61
Անարխիզմը նախառևույթին Ռուսաստանում	9(C)
Անարխիզմ (բուրժուական երկրների արդի քաղաքական հոսանք)	32B
Անգլիա	Տ. Ո. (42)
Անգլերեն զրականություն	809 (կամ 82)
Անգլերեն լեզու	4 (կամ 42)
Անգլազգիտություն և կիսազրադիտություն վերացում	374
Անձրև	515,5
Անողնաշարավորներ	59
Անվանի մարդկանց կյանքը՝ ըստ մասնագիտություն.	
լրացուցիչ քարտ 92 բաժնում:	
Անթիկ աշխարհ	9 (3)
Անթիկ զրականություն	809 (կամ 87)

Անտարկտիդա	Տ. Ո. (98)
Անտառներ	
— բուսաբանություն	58
— անտառաբուծություն	634.9
Անտառահատում	634.9
Անտառաքիմիական արդյունաբերություն	66
Անտենա	621
Անտեսանիլի ճառագայթներ (ֆիզիկա)	53
Աշխատանք	331
Աշխատանքի արտադրողականություն	331CT
Աշխատանքի սոցիալիստական ձևեր	331CT
Աշխատանքի վարձատրությունը կոլխոզներում	333
Աշխատավորության դեպուտատների սովետ	35 (կամ 352)
Աշխարհագրական քարտեզներ	91(08)
Լրացուցիչ քարտեր՝ համապատասխան երկրների բի աշխարհագրության բաժնում:	
Աշխարհագրություն	
— ընդհանուր	91
— ֆիզիկական	55
— տնտեսական	33C
Ապակու արտադրություն	66
Աջ թեքում (պայքար նրա դեմ՝ ՀամԿ(բ)Գ պատմութ- յան մեջ)	3ԷՈԻ
Առաձևեր (սուսերեն և ՍՍՌՄ ժողովուրդների)	8 (C)Փ
Առողջապահություն	61
Առաջին օդնություն	61 (կամ 614)
Առևտուր	338T
Աստղեր	52
Աստղադիտարան	52
Ասպետություն (պատմություն)	9(4)
Ավիացիա	629.3
Ավիացիա ռադիական	355
Ավիացիայի օրը	629.3
Ավստրալիա	91(9)
Ավտոգրահատանկային ղորք	355
Ավտոբուսներ	629.2

Ս. վասմարիլ	629.2
Ս. վառշինություն	620.2
Ստամբուլ (հիվանդություն)	61 (կամ 614)
Սրբազան (աստղաբանություն)	52
Սրբազանի համակարգություն	52
Սրժաթ (հանույթ)	622
Սրկախա	91(98)
Սրհաստագործական ուսումնարան	373
Սրժիճ	
— լեռնային դործ	622
Սրբառապտուղներ	
— անտանակեր	633
— բանջարեղեն	635
Սրշավառուժ (աշխարհագրական)	91(…)
Սրշան շրջանառություն	61 (կամ 612)
Սրշան փոխանակարկում	61 (կամ 616)
Սրտադարձական աշխատանքը երկխաների հետ	371.8
Սրտադարձական կրթություն (մեծահասակների)	374
Սրտադարձյան ուսուցումնալուծ	6
Սրտահանություն (արտաքին առևտուր)	338Մ
Սրտասանություն	803.5
Սրտասանության պետությունների պետական կա- ռուցվածքը	342Ե
Սրտաքին քաղաքականություն	327
Սրվատ	7
Սրտորը ցարական Ռուսաստանում	9(Շ)1
ՍՏՁՄՍՅՈՒՄ (կենսաբանություն)	57
Բաշեա (սլաւ)	792
Բաղլայարույսեր	
— կերի	633
— բանջարեղեն	635
Բաղտերիա	578.8
Բաղտերիաներ (հիվանդության դրդուիչ)	61 (կամ 616)
Բաղնիք	64

Բաժրակ

- մշակում 637
- տեքստիլ արդյունաբերություն 67 (կամ 677)

Բանակ

- արտասահմանյան երկրներում 355Ե (կամ 32Ե)
- Սովետական 355
- ցարական 355.48
- ռազմական պատմություն 355.48
- Ռուսաստանի պատմություն մեջ 9(Կ)Է

Բանակները ՍՍՌՄ-ում 355

Բանակային ծառայություններ (ներառում են ռազմական ծառայություններ)

- ՍՍՌՄ ժողովուրդների 8(Ը)Փ
- աշխարհի ժողովուրդների 809

Բանվորականներ 002

Բանջարաբուծություն 635

Բուտաբաններ (բնագիտություն) 03

- ճյուղային 2. Ո. (03)
- հատուկ բնույթի բուտաբանները (որոնք բաց
են անում տերմինի նշանակությունը) գե-
տեղում են համապատասխան գիտություն
ճյուղում, լրացուցիչ քարտ—03 ուղղորդակ-
յուն)։

Բասկեր (պոբլո) 796

Բանվորական շարժումների միություն 35 (կամ 351.7)

Բանվորական շարժում (պատմություն)

- համապատասխան երկրի պատմության բա-
ժիններում. օր.՝ բանվորական շարժման պատ-
մությունը Սեպտեմբեր 9(12) բաժնում։

Բանվոր պատակարար արտասահմանյան երկրներում

- քաղաքական գրություններ 32Ե
- անասնական գրություններ 33Ե

Բանվորական շարժումը արտասահմանյան երկրներում

- բաժնի (արդի) 32Ե

Բարձրագույն կրթություն 378

Բարձրագույն մաթեմատիկա 51

Բարձրագույն ընթերցանություն 02

Բարձրախոսներ	621, 396
Քարոյականություն	1
Քաքլի 26 կոմիտարներ	9(C)22
Բեյութուսական ՍՍՌ	Տ. Ո. (C3)
Բելգիա	Տ. Ո. (40)
Բեկուային երկրներ (Լքողեղիցիաներ, հետադոտում- ներ)	
— Արկարիկա (բեկուային երկրները ամբողջու- թյամբ)	91(98)
— Անտարկարիկա	91(99)
Բեկուներ երկրի	
— հյուսիսային	Տ. Ո. (98)
— հարավային	Տ. Ո. (99)
Բեաուն—ադուսդրություն	66
— շինարարական դործ	622
Բժշկագիտություն	61
Բիրլիոդրաֆիկ ցանկ	01
Բիլինա	8(C)Պ
զեղարվիտական զրականության բաժնում տալ լրացուցիչ քարտ	
Բիտլոդիա (կենսաբանություն)	57
Բժափոր տիֆ	61 (կամ 610)
Բյուրեղագիտություն	55
Բնագիտություն	5
Բնախոսություն տեղ. ֆիզիոլոգիա	
Բնակչության մարդահամար	31
Բոլշեիկյան մամուլ	002
Բ ռ ք ս	796
Բրեստի խաղաղություն	9(C)2
Բրդե գործվածքներ	67 (կամ 677)
Բրուտադործություն	
— արտադրություն	66
— զեղարվիտական շինվածքներ	73
Բուլղարիա	Տ. Ո. (4Ա)
Բուհեր	378
Բուսաբուծություն	633

Բառականութիւն 58

ՖԱԶՍՆԵՐ

— կենդանաբանութիւն 59

— « ր ս » 630

Ֆազոպատտարան 355 (կամ 358,5)

Ֆազեր (ֆիզիկա) 53 (կամ 533)

Ֆազի արտագրութիւն 66

Ֆազիֆիկացիա ածուխի 622

Ֆազութ (գաղութային քաղաքականութիւն) 323,1)

Ֆարադէյի (իւսպ) 796

Ֆարի 638

Ֆարեջուր 614

Ֆարնանացան 63

Ֆալաուպիտութիւն 91

Ֆեղանկարչութիւն 78

Ֆեղարվետական գրականութիւն

— կլասիֆիկացիոն ինդեքս չի արվում:

Գետեր

— ֆիզիկական աշխարհագրութիւն 55

— աշխարհագրութիւն 91(...)

Գերմանիա Տ. Ո. (4Ա)

Գերմանական գրականութիւն (սլաստութիւն) 809(83)

Գերմաներեն լեզու 4(43)

Գերմանական ֆաշիզմ 32Ե11

Գիր, ռուսացումը գործոցներում 373

Գիտական էքսպեդիցիաներ (գիտաբշով)

— 91 Աշխարհագրութիւն բաժնում՝ տեղի ուր-
շիշով, օր՝ գիտական էքսպեդիցիա գեոլի Արկ-
տիկա՝ 91(98):

Գիտութիւն (ամբողջութիւն) 001

Գիտութիւն և կրօն 2

Գ ի ը ք

— գրքի պատմութիւն	002
— գրքի ապագրութիւն	655
Գծադրութիւն	655
Գծանաւիր	355
Գյուղական սովետներ	352
Գյուղատնտեսական ըռեսիւնի ընտրասերում	63

Գյուղատնտեսութիւն

— ագրոտիկա	63
— էկոնոմիկան (ՍՍՌՄ)	333
Գյուղատնտեսութեան կալիւլաիւացում	333
Գյուղթղթակիցներ	002
Գյուղատարութիւն (նրա պատմութիւնը)	
— ըստ տեխնիկայի ճյուղերի և լրացուցիչ քարտ՝ 6(09) ուղղորդւում:	
Գյուղատարներ (կենսագրութիւններ)	
— ըստ տեխնիկայի ճյուղերի, լրացուցիչ քարտ՝ 92 բաժնում	
Գնդացիր	355

Գործադուլ

— Ռուսաստանի պատմութեան մեջ	9(C)1
— արտասահմանյան երկրներում (արդի)	32Ե

Գործարան

— արտադրութեան տեխնիկայի համապատասխան լաժնում, օր՝ տեքստիլ գործարան	67 (կամ 677)
Գործադրութիւնը կապիտալիստական երկրներում	33Ե
Գործիքաշինութիւն	621.9
Գործվածքներ	67 (կամ 677)
Գրադարանային գործ	02
Գրադարանային կառավարչներ	02
Գրականութիւն (գրականութեան պատմութիւն և քննադատութիւն)	8C
Գութաններ	63
Գուլպայի արտադրութիւն	67 (կամ 677)

Գրականություն

— հանքավայր	55
— հանքավայրի մշակում	622
— մետաղագիտություն	621, 7

Գ ր ի պ պ 61 (կամ 616)

ԴԱՋԳԱՆՆԵՐ (մետաղների մշակման համար)	621, 9
Դադահանաշինություն	621, 9
Դահուկային սպորտ	796
Դանիա	Տ. Ո. (49)
Դաշտավարություն	63 (կամ 633)
Դասագրքեր	

— դասագրքի բովանդակությունը համապատասխան բաժնում: Կարելի է առանձնացնել մանրամասնացված ռուբրիկա (075) որոշիչով:

Դասակարգեր (մարքա-լենինյան ուսմունքը զատակարգային պայքարի պատմություն մասին) . . 317

Դասակարգային պայքար 9 Պատմություն բաժնի ենթարձիններում: Օր.՝ փրանսիայի դասակարգային պայքարի պատմություն մասին գրքերը՝ 9(44):

Դասավանդում (ընդհանուր մեթոդիկա) 371

առանձին առարկաների դասավանդումը տալ սովոր առարկայի բաժնում:

Դատարանը ՍՍՄՄ-ում 34

Դատարանը արտասահմանյան երկրներում 312Ե

Դատախոսություն 31

Դարձնոց 621, 7

Դարվինիզմ 57

Դեզադացիա 355(կամ 358,5)

Դեղեր 61 (կամ 616)

Դեկարիզմ 9(Շ)1

Դեկորատիվ արվեստ 745

Դեմոկրատիա սովետական 342

Դեմոկրատիա բուրժուական 342Ե

Դեասնության օպերացիաներ (ծովային) 355 (կամ 359)

Երկաթ

—լեռնային մշակում	622
—հանքեր	55
—մետաղ	621.7
Երկաթգիծ (տեխնիկա)	625
Երկնային լուսատուներ	52
Երկրորդ համաշխարհային պատերազմ	9(4)
Երկրի ծաղումը	55
Երկրաբանություն	55
Երկրաչափություն	51 (կամ 513)
Երկրի կառուցվածքը	52
Երկրաշարժ	55
Երկրորդ Իստերնացիոնալ	319
Երշիկի արտադրություն	664
ԶԲԱՂՄՈՒՆՔ	791
Զգեստ (կարել)	67 (կամ 672)
Զինվորական արտոնություն	355
Զոդում (մետաղների)	621.7
Զոոտեխնիկ	636
Զորավարներ (կենսագրություններ)	355.48
Զ Ր Ք	355
Զվարճություններ	791
Ջրահամեքենա	355
ԷԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ԿԱՅԱՆՆԵՐ	621.3
Էլեկտրական լուսավորություն	621.3
Էլեկտրականություն	
—ֆիզիկա	53 (կամ 537)
—տեխնիկա	621.3
Էլեկտրիֆիկացում (տնտեսական և կաղմակերպական հարցեր)	33
Էլեկտրաարգյունաբերություն (տնտեսություն)	338
Էլեկտրոններ (ֆիզիկա)	53
Էլեկտրոշարժիչ	621.3
Էլեկտրոտեխնիկա	621.3
Էլեկտրոքարշ (երկ, զծի)	625

— Երկերը	3K1
— Կյանքն ու գործունեությունը	3K16
Էնկերգիա (Ֆիդիկա)	53
Էսկավատոր արտավորիչ	624
Էսպերանտո (միջազգային լեզու)	4(49)
Էստոնական ՍՍՌ	Տ. Ո. (C 63)
Էվոլուցիոն թեորիա (կենսաբանություն)	57
Էքսկուրսիա (անցկացման մեթոդական)	374
— Հատուկ բնույթի էքսկուրսիաները—գիտություն	
համապատասխան բաժիններում. օր.՝ բուսաբանական	
էքսկուրսիան	58
ԸՄԲՇԱՄԱՐՏ (սպորտ)	796
Ընդհանուր ուսուցում	37
Ընթերցանություն պլան (Երբիոգրաֆիա)	01
Ընդհանուր զբաղանություն պատմություն	809
Ընդհանուր պատմություն	909
Ընտանի կենդանիներ	636 (կամ 636.6)
Ընտանի թռչուններ	636
Ընտրական սխտեմը ՍՍՌՄ-ում	35
— արտասահմանյան երկրներում	342}
ԹԱՆԳԱՐԱՆԱՆԻՏՈՒՅՈՒՆ	374
Գեղարվեստական թանգարաններ—արվեստի	
բաժնի համապատասխան ենթաբաժին, լրացու-	
ցիչ քարտ՝ 7(08) ուղղորդվում	
Թանգարաններ	
— սաստիակական, գրական, գիտա-բնագիտական	
և այլն՝ գիտություն համապատասխան ճյու-	
ղերի բաժիններում	
Թանկարժեք քարեր	
— հանքավայրեր	55
— լեռնային մշակում	622
— ակնագործություն	87
Թատրոն	792
Թեթև ատլետիկա	796 (կամ 796.4)

Թեթի արդյունաբերութիւն	
—տնխնիկա	67
—էկոնոմիկա	33
Թեյ	
—նախնական մշակում	633
—սննդարդյունաբերութիւն	664
Թինիս	796 (կամ 796.3)
Թիւարում (սպորտ)	796 (կամ 707)
Թղթի արտադրութիւն	67
Թոնիր	624
Թոքախտ	61 (կամ 616)
Թոխչընիք (ավիացիայի)	629.3
Թոչնաբուծութիւն	636
Թռչուններ	
—կենդանաբանութիւն	39
—խնամք	636
Թռչունների օր	58
Թույլ հոսանք	421.35
Թունաւորում (առաջին օդնութիւն)	61 (կամ 614)
Թուջ (չուղուն)	621.7
Թուրքիա	Տ. Ռ. (56)
Թուրքահնական ՍՍՌ	Տ. Ռ. (51)
ԺԱՄԱՆԱԿ	52
Ժամանակավոր կառավարութիւնը Ռուսաստանում	
(1917 թ.)	9(С)1
Ժամացույց (արտադրութիւն)	621.9
Ճառանգականութիւն (կենսաբանութիւն)	57
Ճողովրդական բանահյուսութիւն	
—ՍՍՌՄ ժողովուրդների	8(С)Փ
—ննայած ժողովուրդների	809
Ճողովրդական Դեմոկրատիայի երկրներ	
—աղգային քաղաքականութիւն	323Д
—էկոնոմիկան	33Д
—կոնստիտուցիաները	342Д
—պետական կառուցվածքը	342Д
—տնտեսական գրութիւնը	33Д

— քաղաքականութիւն	33Д
ժողովրդական կրթութիւն	37
ժողովրդական տնտեսութիւն (ՍՍՌՄ)	33С
ժողովրդական տնտեսութեան գլխավոր պլան	33С
ժողովներ	
— ընդհանուր	05
— մասնագիտական հարցերի գծով ժողովներ	
ըստ բովանդակութեան (համապատասխան բաժիններում)	2. Ո. (05)
ժողովակիստիկա	002
ԻՍՊԵՐԻԷԼԻԶՄ (Լենինի և Ստալինի ուսմունքը իմպերիալիզմի մասին)	33
Իմպերիալիստական արտաքին քաղաքականութիւն	327
Իմպերիալիստական պատերազմը 1914—1918	9(4)
Ինդուստրացումը ՍՍՌՄ-ում	33 С և 338
Ինկուրսորներ	636
Ինտելիգենցիա (սովետական)	32
Ինտերնացիոնալ դաստիարակութիւն	371
Ինտերնացիոնալ I	3К9
Ինտերնացիոնալ II	3К9
Ինտերնացիոնալ III (Կոմունիստական)	3К9
Ինտերլինցիան Ռուսաստանում (1918—1920 թ.)	9(С) 22
Ինքնագործ թատրոն	792
Ինքնագործ մեքենաներ, սարքեր, ապարատներ, մո- դելներ, խողովիքներ—տեխնիկայի ճյուղերի բա- ժիններում, լրացուցիչ քարտ՝ տեխնիկայի համա- հավաք 6(072) ուղղորդիկում:	
Ինքնագործ ստեղծագործական խմբակներ — արվեստի ճյուղերի բաժիններում, լրացու- ցիչ քարտ՝ 7(072) համահավաք ուղղորդիկում:	
Ինքնաթիռներ ուղմական	355 (կամ 358.1)
Ինքնակրթութիւն	374
Իշխանութեան և կառավարական օրգաններ	35
«Իսկրա» ՌԽԴՊ օրգան	002
Իրացուցիչ քարտ՝ 3КII1 բաժնում:	
Իսպառիկ	Տ. Ո. (46)

Լատիա	Տ. Ո. (45)
Լ ր ա ն	Տ. Ո. (55)

ԼԱՅՈՐԱՏՈՐԻԱՆԵՐ

—Ֆրիդիկական	53
—Յիմիական	54
լրացուցիչ քարտեր՝ 5(072) համահավաք ուղարկ- կայում:	
Լամպային ընդունիչներ	621.396
Լապտեր (պրոեկցիոն)	77
Լատվիական ՍՍՈ	Տ. Ո. (C62)
Լաբ—հերկարարական արտադրություն	66
Լիզվադիտություն	4
Լիզվի ծագումը	4
Լիհտաւան	Տ. Ո. (41)
Լենին Վլադիմիր Իլյիչ	
—հրա երկերը	3Է2
—հրա կյանքը և գործունեությունը	3Է26
Լենինգրադ	Տ. Ո. (C1)
Լենինիդ	3Է7
Լեռնային գործ	622
Լեռնային տեսակներ	55
Լիբրետտո	78
Լիճ	
—Ֆրիդիկական աշխարհագրություն	55
—աշխարհագրություն	91
Լիվիդիատորություն (Համկ(ը)Պ պատմության մեջ) 3Է11	
Լիոններ	
—երկրաբանություն	55
—աշխարհագրություն	91
Լիտվական ՍՍՈ	Տ. Ո. (C61)
Լոգարիթմներ	51 (կամ 512)
Լ ո ղ	706
Լոկոմոտիվներ	621
Լրագրային գործ	002
Լրատվություն (միջազգային)	327.8
Լուսանկարչություն	72

Լուսարձակներ	621.3
Լուսնյակ	52
Լուցիկ աբաղյուսթյուն	66
ԽԱՂՈՂ	63 (կամ 634.8)
Խաղողաբուծություն	63
Խաղալիքներ	
— աբաղյուսթյուն	67
— մանկավարժական նշանակությունը	372.2
Խմրակներ	
— գիտության, տեխնիկայի և արվեստի ճյուղի- րի բաժիններում.	
օրինակ՝	
աստղաբաշխական լամբակը՝ 52 Աստղաբաշխու- թյուն բաժնում	
Խնայողական գրամաբեղներ	33C
Խնդրագիրք	
— մաթեմատիկայի	51
— ֆիզիկայի	53
— քիմիայի	54
Խճուղային ճանապարհ	625.7
Ջողաբուծություն	636 (կամ 636.4)
Պոլիբա	61 (կամ 616)
Պոհարաբություն	64
Պողովակներ արտադրություն	621.7
Պոտան	6
Պոտոնունձ	633
Խրճիթ ընթերցարան	374
ԾԱՂԿԱՅՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ	635
Ծաղիկներ	
— լուսաբանություն	58
Ծաղիկ (հիվանդություն)	61 (կամ 616)
Ծաղրանկար	741
Ծանր արդյունաբերություն	
— կազմակերպումը և էկոնոմիկան (ՍՍՈՄ-ում)	338
ծանր արդյունաբերության արտադրության տեխնիկան՝ 6 Տեխնիկա բաժնի ենթաբաժիննե- րում:	

Ծանր ատլետիկա	796 (կամ 796.8)
Ծառեր	
—բուսաբանություն	58
—անասառաջահություն	634.9
Ծավալաչափություն	5 (կամ 513)
Ծխախոտի մշակում	633
Ծխախոտի արտադրություն	67
Ծովային ականներ	355
Ծովային արանսպորտ	
—էկոնոմիկան	33C
—տեխնիկան	626
Ծովեր	
—ֆիզիկական աշխարհագրություն	57
—աշխարհագրություն	91
Ծրագիր ՀամԿ(բ)Պ	3KH
Ծրագիր ՀամԼԿԵՄ	3KCM
Ծրագիր ուսումնական	
—համապատասխան առարկաների բաժիններում.	
ուսումնական ծրագրերի ժողովածուները՝	373
բաժնում:	
ԿԱԶՄԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ	655
Կաթնասուններ	59 (կամ 599)
Կաթնարդյունաբերություն	664
Կաթնատնտեսություն	636
Կահույքի արտադրություն	67 (կամ 674)
Կամուրջներ	624
Կայծակ	551.5
Կանանց գրությունը	396
Կանանց միջազգային օրը	396
Կանանց շարժում	396
Կանեփի արտադրություն	67 (կամ 677)
Կաշվեզենի արտադրություն	67
Կ ա պ	
—անսեսությունը և կադամակերպումը	338T
—տեխնիկան	621.3
—ուսումնական	355 (կամ 358.2)

կապիտալիզմ	33
կապիտալ (քաղաքատնտեսություն)	33
կապույտ հազ	61 (կամ 616)
հառափարկան սլարգաններ	35
կառուցվածք (շինարարություն)	624
կառուչուկ (արտադրություն)	66
կառուչուկատուններ	633
կաթսաներ (շոգե)	621 (կամ 621.1)
կաթնարդյունաբերություն	67 (կամ 677)
կարգապահություն	
— առդմական	355
— աշխատանքային	331
— դպրոցական	371
կարենո-ֆիննական ՍՍՌ	Տ. Ռ. (С64)
կարկուտ	551.5
կարճալիք (ռաբիտ)	621.396
կարմիր Բանակ	355
— Ռուսաստանում քաղաքացիական կռիւների պատմության վերաբերյալ դրքերը՝ 9(С) 22 բաժնում	
կարմիր նավատորմ (ծովային)	355
— Ռուսաստանում քաղաքացիական պատերազմի պատմության վերաբերյալ դրքերը 9(С) 22 բաժ- նում:	
կարմրուկ	61 (կամ 618)
կարատիկ	635
կալ (շինանյութ)	624
կեղլի	796
կենդանաբանական ալգի	59
կենդանաբանություն	59
կենդանական աշխարհ	59
կենդանիներ (կենդանաբանություն)	59
— հիվանդություն	636
— որս	639
կենդանիների հիվանդությունների (բնդհանուր)	636
կենսագրություններ (ժողովածուներ)	92

—առանձին տնձնալորությունները՝ ըստ գրադ- մունքի տեսակին (գիտության ճյուղի համա- պատասխան բաժիններում). լրացուցիչ քարտ՝ 92. ում:	
Կենսաթոշակ	36
Կենցաղ	39
Կենցաղային սպասարկում	64
Կերակրում	633
Կրնեմատոլրաֆիա	778
Կրնոսցենարներ	

—գեղարվեստական զրականության բաժնում.

լրացուցիչ քարտ՝ 778 բաժնում:

Կիրառական մեխանիկա	621.3
Կիրգիզական ՍՍԽ	Տ.Ո. (C51)
Կլասիկում	621.7

Կլասիկներ մարքսիզմ-լենինիզմի

—Մարքս Կ., երկերը	3K1
—Կյանքն ու զործունեությունը	3K16
—Լենին Ժ., երկերը	3K1
—Կյանքն ու գործունեությունը	3K16
—Լենին Վ. Ի., երկերը	2K2
—Կյանքն ու զործունեությունը	3K26
—Ստալին Ի. Վ., երկերը	3K3
—Կյանքն ու զործունեությունը	3K36

Կլասիֆիկացիա (գրադարանային)	02
Կլիմա	551.5

Կղզիներ

—ֆիզիկական աշխարհագրություն	55
—աշխարհագրություն	91(…)

Կղմինյրի արտադրություն	66
Կյանքի ծագումը	57
Կյանք (կենս.)	57

Կոլեկցիա

տես Հավաքածու

Կոլտոլային բրեզդալա	333
Կոլտոլներ	333
Կոմբայներ	63

Հում խնտերն, նրա պատմությունը	3Է ⁹
Կոմպոզիտորներ (Էհնսագրություն)	78
Վոմունիզմ	3Է ⁷
Կոմունիստական երիտասարդական միություն — ՀամԿԵՄ	3ԷՄ
Կոմունիստական երիտասարդական միություն արտասահմանյան երկրներում	3ԷՄ
Վոմունիստական երիտասարդական Ինտերնացիո- նալ (ԿԻՄ), նրա պատմությունը	3ԷՄ
Կոմունիստական Ինտերնացիոնալի պատմություն	3Է ⁹
Կոմունիստական պարտիա ՀամԿ(Բ)Պ	3ԷԻ
Կոմունիստական պարտիաներն արտասահմանյան երկրներում	3ԷԻ
Կոմունալ տնտեսություն	352Ի
Կոնստիտուցիա (ՍՍՌՄ և Միութենական սիսպուբլի- կաների)	312
Կոնստիտուցիա Ժողովրդական Դեմոկրատիայի եր- կրների	342Ը
Կոնստիտուցիա (արտասահմանյան երկրներ)	342Ե
Կոշկակարական արհեստ	67(կամ 67)
Կոշկեղենի արտադրություն	67(կամ 675)
Կոտլերադիան ՍՍՌՄ-ում	33Ը
— արտասահմանյան երկրներում	33Ի
Կովկաս	Տ.Ո. (C4)
Կրականեաներ	355(կամ 355.5)
Կրթություն	37
Կրոն (նրա ծագումը, պատմությունը և դասակարգա- յին էությունը)	2
Կրոն և գիտություն	2
Կրոնիկա (խաղ)	796(կամ 796.3)
Կրկես	792
Կուլիկովյան ճակատամարտ	9(C)1
Կուլտուրական բույսերի հիվանդություններ	63
Կուլտուր-լուսավորական աշխատանք	374
Կուլտուրական շինարարություն	37
Կուլտուրայի տներ	374

Կույրեր (նրանց ապահովումը)	36
Կուպր	66
Կուրորտներ (բուժավայրեր)	61

ՀԱԶԱՐ ԻՆՆ ՀԱՐՅՈՒՐ ՀԻՆԳ ԹԻՎ—1905 թ. ուսուլու-

ցիան	9(C)1
Հազվագյուտ մետաղներ (հանույթ)	622
Հախճապակի	66
Հակաօդային պաշտպանություն	355.58
Հակաօդային պաշտպանության ապաստարան	355.58
Հակաքիմիական պաշտպանություն	355 (կամ 358.5)
Հաղթանակի օրը	9(C)27
Հաճար	63
Համաճարակ	61(կամ 616)
Համամիութենական լեռնային կոմունիստական երի-	
տասարդական Միություն—ՀամԼԿԵՄ	3KCM
ՀամԼԿԵՄ կանոնադրությունը	3KCM
Համամիութենական կոմունիստական (բոլշևիկների)	
Պարտիա—ՀամԿ(բ)Պ	3KП
ՀամԿ(բ)Պ ծրագիրը	3KП
ՀամԿ(բ)Պ համագումարներ	3KП
ՀամԿ(բ)Պ կանոնադրություն	3KП
«ՀամԿ(բ)Պ պատմության համառոտ դասընթաց»	3K33
ՀամԿ(բ)Պ պատմություն	3KП1
Համամիութենական դյուղատնտես. ցուցանանքներ	63
Համալսարաններ	378
Համաշխարհային պատերազմ (1914—1918 թ. թ.)	9(4)
Համաշխարհային պատերազմ (1938—1945 թ. թ.)	9(4)
Համաշխարհային տնտեսություն	33Б
Համերդ	78

Հայտնագործումներ

—գիտության և տեխնիկայի ճյուղերի համապատասխան բաժիններում, օր.¹ հայտնագործությունները ֆիզիկայի բնագավառում՝ 53, հայտնագործությունները քիմիայի բնագավառում՝ 54 բաժնում և այլն

Հանդստի և կուլտուրայի պարկեր	791
Հանգստի տներ	61(614)
Հանրագիտարաններ	
— Ընդհանուր	03
— Հատուկ բնույթի հանրագիտարանները՝ գիտու-	
թյան հյուսիսի համապատասխան բաժիններում	
(02) ձևի որոշիչով. լրացուցիչ քարտ՝ 03 բաժ-	
նում. օր.՝ տեխնիկական հանրագիտարանը՝	
6(03)+03	
Հանրահաշիվ	512
Հանքաբանություն	55
Հանքեր	622
Հանքանոթ (լեռնային դործ)	622
Հանքային պարարտացում	63
Հաշիվ (մաթեմատիկա)	51
Հաշվապահություն	657
Հաշվետարություն	657
Հասարակական քաղաքական դրականություն	3
Հասարակական տնտեսական ֆորմացիաներ	
— պատմական մատերիալիզմ	1
— քաղաքատնտեսություն	33
— պատմություն	9
Հավաքածու (փողի. նամակաների նիշերի)	7(08)
Հաստատություններ	
— ալգեբրություն	63 (կամ 634)
— մշակում	664
Հարավսլավիա	Տ.Ո. (49)
Հարաբերականություն սկզբունք	53
Հարթաչափություն	51(կամ 513)
Հարվածայնություն	331CT
Հավաքածու	Ձ.Ո. (08)
Հացարույաներ	633
Հացահատիկային կուլտուրաներ	633
Հաղթություն	664
Հեծանիվ (տեխնիկա)	629.2
Հեղուկ (ֆիզիկա)	53 (կամ 532)

Հերբարիում	58
Հեծանիվ (սպորտ)	796
Հիծելագոր	355
Հիւսղիտակ, աստղաղիտակ	52
Հեռախոս	621,39
Հեռուստատեսութիւն	621,33
Հեռակա ուսուցում	37
Հեռավոր Արեւիք	Տ.Ո. (C1)
Հետախուզութիւն (ազմական)	355
Հետեակ	355
Հիքիաթներ	
— գեղարվեստական զրականութեան բաժնում:	
Օրիգինալ տեքստով ժողովրդական հեքիաթ-	
ները— (առանց վերամշակման)— 8(C)Փ բաժ-	
նում, տալով լրացուցիչ քարտ գեղարվեստական	
զրականութեան բաժնում:	
Հիշողութիւններ	
— գասակարգել բովանդակութեան համապատաս-	
խան, օր. [՝] պատմական բնույթի հիշողութիւն-	
ները՝ 9 բաժնում, զրական հիշողութիւնները	
8 բաժնում և այլն:	
Հիշողութիւն (հոգեբանութիւն)	15
Հիվանդի խնամք	61(կամ 616)
Հյուսիսային բևեռ	Տ.Ո. (98)
— բևեռային կայան	91(98)–91(C1)
Հյուսնի արհեստանոց	674
Հողագիտութիւն	63
Հողի մշակում	63
Հնարանութիւն	55
Հնգամյա պլան (ժողովրդական տնտեսութեան)	33(C)
— սոցիալիստական շինարարութեան կոնկրետ	
բնագավառների հնգամյա պլանը— համապատաս-	
խան բաժիններում. օր. [՝] ժողովրդական կրթու-	
թեան հնգամյա պլանը— 37	
Հնդկաստան	Տ.Ո. (54)
Հնչյունաբանութիւն (համեմատական)	4

— մի լեզվի հնչյունաբանութիւնը — տվյալ լեզ-
վի լեզվագիտութեան բաժնում

Հնչուն կինո	728
Հողերանութիւն	15
Հողագործութիւն	63
Հոլանդիա	Տ. Ո. (49)
Հսկում բերիկներ	3KIOH
Հոկտեմբերյան Սոցիալիստական Մեծ սեպտեմբր	9(C)21
Հետաքրքիր արվեստ	808.5
Հում, հին	Տ. Ո. (3)
Հրաբուխ	55
Հրաձգային գործ	355
Հրաձգային սպորտ	355
Հրանոթ	355
Հրացան	355
Հրդեհներ (պայքար նրանց դեմ)	624
Հրետանու հրաձգութիւն	355
Հունդարիա	Տ. Ո. (4II)
Հունաստան	
— հին	Տ. Ո. (3)
— արդի	Տ. Ո. (49)
Հունվարի իննը (1905 թ.)	9(C)1
Հրուշակեղեն	664
ԶԱՅՆ ՖԻԶԻԿԱ	53
Զավարի արտադրութիւն	664
Զի (ձխարութիւն)	636
Զինարութիւն	639
Զկնեի (կենդանաբանութիւն)	59
Զինորութիւն	639
Զմեռային սպորտ	796
Զյուն	515.5
Զուլման գործ	621.7
Զուլում (մեծաղի)	621.7
ՂԱԶՍԽԱԿԱՆ ՄՍՈ	Տ. Ո. (55)
Ղազախներ (պատմութիւն)	9(C)
Ղրիմ	Տ. Ո. (C1)

ՃՆԱԳԱՐԱՅՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ	636
Ճամբարներ (պիոնիական)	3KЮII
Ճախարակագործ	67
Հանապարհորդություններ շուրջերկրյա	910.4
— ճանապարհորդություններ առանձին երկրներում՝ աշխարհագրության ենթաբաժիններում, լրացուցիչ քարտեր՝ 910.4 բաժնում:	
Ճանապարհների հաղորդակցություն	
— էկոնոմիկա	338
— տեխնիկա	625
Ճանապարհային դործ	625.7
Ճանճեր	
— էինդանարանություն	59 (կամ 595)
— նրանց ոչնչացումը	61 (կամ 614)
Ճաշարաններ	64
Ճապոնիա	Տ.Ո. (52)
Ճարտարապետություն	72
Ճարտարապետական դործ (շին.)	621
Ճենադակյա արտադրություն	66
Ճորտատիրություն (հին աշխարհի պատմություն)	9(3)
ՄԱԳՆԻՍԻԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ	53
Մաթեմատիկա	51
Մայրիա	61(կամ 616)
Մահ (կենսաբանություն)	57
Մամուլ	002
Մամուլի օր	002
Մայիսի մեկը	327.3
Մանկաբուժություն	61(կամ 618)
Մանկական պրականություն	
— բուսական և ՍՍՈՄ ժողովուրդների	8C
Մանկական գյուղատնտեսական կայաններ	63(072)
Մանկական կոմունիստական շարժում	3KЮII
Մանկական ինքնագործ դեղարվեստական խմբակներ Զ. Ո. (072)	
— 7 բաժին ենթաբաժիններում և 7(072) համա- հավաք բուրրիկայում տալ լրացուցիչ քարտ:	

Մանկական խաղեր	791
Մանկական ինքնակրթություն	371.8
Մանկական պարտեզներ, հրապարակներ	372.2
Մանկական հիվանդություններ	618.Մ
Մանկական տեխնիկական կայաններ	6(072)
Մանկավարժություն	371
Մանկավարժական հոգեբանություն	371
Մանվածք (թելի)	67
Մանջուրիա	Տ.Ո. (41)
Մաշկի հիվանդություն	61(կամ 616)
Մատերիալի կառուցվածք	53
Մարգագործություն	633
Մարդ	
— առատուրիա և ֆիզիոլոգիա	61(կամ 611, 612)
— ծագումը	572
Մարդու տխտարանություն (պաթոլոգիա)	61(կամ 616)
Մարդու հիվանդություն և բուժում	61(կամ 616)
Մարդու սաղմաբանություն	61(կամ 611)
Մարդու օրգանիզմի հիվանդություն	61
Մարմնամարդություն սպորտային	796 (կամ 796.4)
Մարտական թունավոր նյութեր	355
Մարտի 8— Միջազգային կանանց օր	396.
Մարքսիզմ-լենինիզմ	3K7
Մարքս Կ.	
— նրա երկերը	3K1
— նրա կյանքն ու գործունեությունը	3K16
Մեխանիկա (տեսական)	53(կամ 531)
Մեծ Բրիտանիա	Տ.Ո. (42)
Մետաղագիտություն	621.7
Մետաղաբար	621.7
Մետաղապատում	621.7
Մետաղահատում	621.7
Մետաղի ժանգոտում (պայքար նրա դեմ)	621.7
Մետաղների (ձուլման տեխնիկան և մետաղների մշակումը)	621.7

Մետաղների սաք մշակում	621.7
Մետաղների սառը մշակում	621.9
Քետաղների տեխնոլոգիա	621.7
Մհարո (մետաղագլխտեն)	625.4
Մետաքայա գործվածքներ	67
Մետաքս արհեստական	66
Մեքենագիտություն	621
Մեքենաների ապարատներ և մոդելներ	
— տեխնիկայի ճյուղի այն բաժնում, որտեղ օգտագործվում են տվյալ մեքենաները, լրացուցիչ քարտ՝ 6(072) համահավաք սուբբիկայում:	
Մեքենաշինություն	621
Մեքենաներ (նրանց կառուցվածքը)	
— տեխնիկայի ճյուղի այն բաժնում, որտեղ օգտագործվում են տվյալ մեքենաները:	
Մեքենատրակտորային կայաններ (ՄՏԿ)	333
Միջուրինյան բիոլոգիական գիտություն	
Մինչ դասակարգային շրջան (պատմություն)	9(1)
Միջազգային դրություն	327
Միջազգային երիտասարդական օր	3KM
Միջազգային կազմակերպություններ	327
Միջազգային կանանց օր—մարտի 8	396
Միջմոլորակային հաղորդակցություն	629.8
Միջազգային հասարակական և քաղաքական միավորումներ	327.3
Միջազգային պակտեր	327
Միջազգային պալմանադրեր	327
Միջազգային պատանեկան օր	3KM
Միջատաբանություն	59(կամ 595)
Միջատներ	59(կամ 595)
Միջատաջնջում և ախտահանում	61(կամ 614)
Միջին դարեր (եվրոպայի պատմություն)	9(4)
Միջնակարգ դպրոց	373
Միջնակարգ կրթություն	373
Մոգական լապտեր	77

Մոլորակներ	52
Մոնղոլիա	Տ.Ո. (5 Մոն)
Մորզանիզմ (պայքար նրա դեմ)	57
Մորեխ	63
Մոսկվա	Տ.Ո. (C1)
Մոսկվա—Վոլգա ջրանցք	
— աշխարհագրություն	9(1)
— կառուցման տեխնիկան	626
Մոտոմեխանիզացված դորք	355
Մոտորներ (էլեկտրական)	621.3
Մուր	
— կալմակերպումը	61(կամ 618)
— մանկավարժական աշխատանքը	372.2
ՄՕՊՐ	327.3
ՅՈՒՆԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ	664
ՆԱԽՆԱԴԱՐՅԱՆ ԿՈՒՆՏՈՒՐԱ	9(1)
Նախադպրոցական դաստիարակություն	372.2
Նախադպրոցական խաղեր	372.1
Նախադպրոցական մանկական խաղեր	372.2
Նամականիշ (հավաքածուներում)	7(08)
Նաբոչնիկություն	9(C)1
— սակայն պայքարը նաբոչնիկության դեմ	
Համ կ(ը)Պ պատմության մեջ ՅԷՈՒ րաժնում:	
Նավակ	
— սպորտ	796(կամ 797)
կառուցում	626
Նավագնացություն	626
Նավաշինություն	626
Նովոստիներ	
— ռադիական	355(կամ 359)
— քաղաքացիական	626
Նավատորմիչ (ծովային)	355
— ծովային (քաղաքացիական)	626
— ռադիոադային	355 (կամ 359)
Նավեր—ռադիական	355 (կամ 359)

—նալալարնիւ	626
Ն ա լ թ	66
—հանույթ	622
—նալթամթերքի վերամշակում	66
—էկոնոմիկան	338
Նացիոնալ սոցիալիստներ—ֆաշիստներ	321, 11
Ներկում	66
Նկարչություն	741
Նյութ (փրկութեայական)	1
Նյութի կադմությունը	53
—քիմիական բողոքությունը	54
Նյութագիտություն (ընդհանուր)	6
—նյութերի առանձին տեսակները տես՝ 6 Տեխ- նիկայի համապատասխան բաժիններում, օր. շինանյութերը՝ 624.ում:	
Նյութական կուլտուրա (սլաւոնություն)	909
Նշան (աղմական)	355
Նշան ՀՕՔՊ	355 (կամ 355,59)
Նշան ՊԱՊ	355 (կամ 355,57)
Նորվիգիա	Տ. Ու. (49)
Նոտաներ	78 (կամ 78,11)
Նունականություն	355 (կամ 356)
ՇԱԲԱԹՕՐՅԱԿՆԵՐ	331ԾԴ
Շախմատ	794
Շաշկի (խաղեր)	794
Շարժիչներ	
—ներքին այրման	621 (կամ 62)
—քամու	621 (կամ 621,5)
—հիդրավլիկ	621 (կամ 621,2)
—շոգու	621 (կամ 621,1)
—էլեկտրական	621,3
Շաքարի արտադրություն	664
Շենքերի ջերմաֆիկացում	621

Շիրամապահություն	638
Շինարարական արդյունաբերություն	
—կազմակերպումն ու էկոնոմիկան	338
—շինարարական գործի տեխնիկան	624
Շոգեմեքենաներ ու աուքբիններ	621
Շոգենավ	626
Շոգեքարշ	625
Շվեյցարիա	Տ. Ո. (49)
Շտամպավորում (մետաղների)	621.7
Շքանշաններ	35
ՈՂԵՃԱՐԱՎՈՐՆԵՐ	59
Ռչխարարություն	636
Ռուսում (գյուղատնտեսական)	63
Ռակի	
—հանույթ	622
—ակնագործություն	67
Ռակերչական արհեստ	67
Ռըշիչներ	
—անասունների	59
—բույսերի	58
—մետաղների	55
Ռ ր ս	639
Ռ ր ո ս	551.5
ՋԻՆԱՍՏԱՆ	Տ. Ո. (51)
Ջելյուսկինցիներ	91 (98+91) (C1)
Ջիսսովակիա	Տ. Ո. (44)
Ջմուշկներ (սպորտ)	786
Ջուղուն	621.7
ՊԱՅԹԵՑԹԱՆ ԳՈՐԾ (ԼԵՌՆԱՅԻՆ)	632
Պայթուցիկ նյութեր (տեխնոլոգիա)	66
Պապանինականներ (Հյուսիսային բևեռի արշավ)	91 (98)+91 (C1)
Պաջը-Ավիաբիմ	355 (կամ 355.38)
Պատանակական կոմունիստական շարժում	3K10H և 3KM

Պատերազմ, Հայրենական (1941—45 թ. թ.)

— պատմություն 9 (C) 27

— ռազմատեխնիկական նյութեր 355

Պատերազմ համաշխարհային (1938—45 թ. թ.) 9(4)

Պատերազմներ (պատմություն)

— պատերազմին մասնակցող երկրների պատմու-
թյան բաժնում:

Պատանի բանասերներ 5(072)

Պատանի պիոներներ 361011

Պատանի տեխնիկներ 6 (072)

Պատի թերթեր 002

Պատմական մատերիալիզմ 1

Պատմական վեպեր

— գեղարվեստական գրականություն բաժիննե-
րում, լրացուցիչ քարտեր՝ 9(C)(04) և 909(04)
բաժիններում:

Պատմիկ 808.5

Պատմություն 9

Պատվաստումներ (սպեկուրծություն) 634.1

Պատվաստումներ (բժշկական) 61 (կամ 618)

«Պատրաստ աշխատանքի և պաշտպանություն»

(ՊԱՊ կոմպլեքս) 796

«Պատրաստ ՀՕՊՔ»-ի (ՀՕՊՔ-ի կոմպլեքս) . . . 355 (կամ 355.58)

Պատրաստ սանիտարական պաշտպանություն—

(ՊԱՊ) կոմպլեքս 355 (կամ 355.7)

Պարաշյուտներ 629.3 (կամ 629.37)

Պարաշյուտիզմ 629.3 (կամ 629.37)

Պարարտադրում 63

Պարբերական մամուլ (ընդհանուր) 05

Ճյուղային պարբերական հրատարակություննե-
րը—գիտություն համապատասխան ճյուղերում
լրացուցիչ քարտ 05 բաժնում:

Պարզեններ կառավարական 35

Պարեր (բալետ) 792

Պարտիաներ, բուրժուական և մանրբուրժուական . . 32Ե

Պարտիայի ղեկավար	3ԷԲ
Պարտիկանները Հայրենական Մեծ պատերազմում	9(Ը)27
Պարտիկանները Ռուսաստանի քաղաքացիական պատերազմի պատմությունում	9(Ը)22
Պարֆումերիայի արտադրություն	66
Պեդագոգներ (հնագիտական)	9(1)
Պետական տարածվածություն	36
Պետական իշխանություն տեղական օրգանները	35(կամ 352)
Պետություն (ուսումնաբար պետություն մասին)	34
Պիոներական ճամբարներ	3ԷԲ
Պիոներական համալսարան	3ԷԲ
Պիոներներ	3ԷԲ
Պլանավորում (ժողովրդական տնտեսություն)	33Ը
— սոցիալիստական շինարարություն կոնկրետ բնագավառի պլանավորումը — տալ համապատաս- խան բնագավառի բաժնում, օր.՝ կուլտուրական շինարարություն պլանավորումը՝ 37 բաժնում:	
Պլանիտարիա	52
Պլաններ	629.3
Պլաստմաս	66
Պ ղ ի ն ձ	
— լեռնային գործ	622
— մետաղագիտություն	621.7
Պոլիգրաֆի արդյունաբերություն	655
Պոդպատ	
— մետաղագիտություն	621.7
— մետաղները մշակում	621.9
Պորտուգալիա	Տ. Ո. (49)
Պաղարուծություն	634.1
Պտուղներ	
— տեղեկություններ	634.1
— վերամշակում	654
— պտղատու բույսերի հիբրիդիզացիա	634.1
Պրոթեզ	61 (կամ 616)
Պրոլետարական դիկտատուրա	3ԷԴ

Պրոլետարական ուղղույթի	3K7
Պրոպագանդա	3KII
Պուգաչովյան ապստամբություն	9(C)1
ՋԵՐՄԱՏԵԽՆԻԿԱ	621(կամ 621.1)
Ջերմանավ	625
Ջերմաքարշ (երկաթգծի)	625
Ջերմութուն (ֆիզիկա)	53(կամ 536)
Ջրադացներ	664
Ջրանյութեր	
— աշխարհագրություն	91
— շինարարություն տեխնիկան	626
— նշանակությունը ժողովրդական տնտեսություն	
մեջ	338
Ջրային սպորտ	796
Ջրային տրանսպորտ	
— տեխնիկան	626
— էկոնոմիկան	338T
Ջրային շարժիչներ—տուրբիններ	621
Ջրանիվ	621
Ջրասուղային դործ	626.Б
Ջրմուղ	624
ՌԱԴԻՈ ԸՆԴՈՒՆԻԶ	621.396
Ռադիո տեխնիկա	621.396
Ռազմական ավիացիա	355(կամ 358.4)
Ռազմական գործ	355
Ռազմական կապ	355 (կամ 358.2)
Ռազմական ճարտարապետություն	355
Ռազմական տեղագիր	526
Ռազմական քողարկում	358
Ռազմական օպերացիան Հայրենական Մեծ պատերազմ-	
մում	355
Ռազմա-ծովային նավատորմ	355 (կամ 359)
Ռազմա-սանիտարական գործ	355
Ռազմա-քիմիական գործ	355 (358.5)

Ռասայական թեորիաներ (նրանց գիտական քննադատությունը)	572
Ռեզինի թրտադրություն	66
Ռենագենոտեխնիկա	621.3
Ռենագենյան ճառագայթներ	53 (կամ 537)
Ռումբեր ավիացիոն	355
Ռուսաստան	Տ. Ռ. (C)
ՌՍԴԲ(Բ) ¹¹ — Ռուսաստանի սոցիալ-դեմոկրատական (բոլշևիկներ) բանվորական պարտիա	3КП1
Ռ Ս Զ Ս Ռ	Տ. Ռ. (C1)
Ռուսական գրականության պատմությունը	8C
Ռուսաց լեզու	4Ռ
Ռուսաց լեզվի շարահյուսություն	4Ռ
Ռուսաց պատմություն	9(C)
Ռուս-ճապոնական պատերազմ (1904 թ.)	9(C)1
Ռումինիա	Տ. Ռ. (4Ա)
Ռեդուցիոն շարժման պատմություն — Համապատասխան երկրների պատմության բաժնում, օր. ¹ ռեդուցիոն շարժումը Ֆրանսիա- յում ¹ 9(44) բաժնում:	
Ռեդուցիոն շարժումն արտասահմանյան երկրներում (արգել)	32Բ
ՍԱՀՄԱՆԱՊԱՀՆԵՐ	355
Սահակային սպորտ	796(796.9)
Սանատորիա	61
Սառուցային շրջան (երկրաբանություն)	55
Սերմնարուծություն	63
Սիլիկատներ (արդյունաբերություն)	66
Սինթետիկ կաուչուկ	66
Սլավոններ	Տ. Ռ. (CII)
Սկանդինավյան երկրներ	Տ. Ռ. (49)
Սնայակեր	355
Միտաբազաություն	2
Մյունխ (հիպիսիա)	61 (կամ 614)

Սննդարդյունաբերություն	
— տեխնիկան	664
— էկոնոմիկան	33
Սողուններ	59 (508.1)
Սովետական Բանակ	355
Սովետական դեմոկրատիա	312
Սովետական դպրոց	372
Սովետական երկտասարդություն	3 КСМ 7
Սովետական ժողովրդի Հայրենական Մեծ պատե-	
րազմը քնդդեմ գերմանական ֆաշիզմի	
— պատմությունը	9 (C) 27
— ռազմա-տակտիկական նյութեր	355
Սովետական ինտելիգենցիա	32
Սովետական Կոնստիտուցիա	312
Սովետական հայրենասիրություն	32
Սովետական անասնություն	333
Սովետական Սոցիալիստական Ռեսպուբլիկաների Մի-	
ություն	Տ. Ռ. (C)
— պետական կառուցվածքը	312
տես նաև դիտություն ճյուղերի տարրեր բա-	
ժիններում (C) որոշիչով, օր.՝ ՍՍՌՄ պատմու-	
թյունը՝ 9 (C), ՍՍՌՄ-ի աշխարհագրությունը—	
91 (C),	
ՍՍՌՄ (տես Սովետական Սոցիալիստական Ռեսպուբ-	
լիկաների Միություն)	
— ՍՍՌՄ արդյունաբերություն	338
— ՍՍՌՄ արհեստակցական միություններ	331
— ՍՍՌՄ արտաքին առևտուր	338 T
ՍՍՌՄ արտաքին քաղաքականություն	327
ՍՍՌՄ բյուջեն	33C
ՍՍՌՄ Գերագույն Սովետ	35
ՍՍՌՄ Գերագույն Սովետի և միութենական ռեսպուբ-	
լիկաների Գերագույն Սովետների գեղդուստու-	
նեք	35
ՍՍՌՄ զինված ուժեր	355

ՍՍՌՄ ժողովուրդներ	Տ. Ռ. (C)
ՍՍՌՄ ժողովուրդների լեզուներ	4 (C)
ՍՍՌՄ Մերձբալթյան մաս	Տ. Ռ. (C6)
ՍՍՌՄ Միջին-Ասիական մաս	Տ. Ռ. (C5)
ՍՍՌՄ Միջինասիական Սովետ	35
ՍՍՌՄ պաշտպանութուն	355
ՍՍՌՄ Պետական կառուցվածք	342
ՍՍՌՄ տնտեսութուն (ժողովրդական տնտեսութուն)	33C
Սովորութուններ (աղագրութուն)	
— աշխարհագրության 91 բաժնում երկրների և ժողովուրդների որոշիչով:	
Սոցիալիզմ	3Է7
Սոցիալիստական աշխատանքի հարվածայիններ	331 CT
Սոցիալիստական ապահովագրութուն (ՍՍՌՄ-ում)	36
Սոցիալիստական մրցութուն	331CT
Սոցիալիզմի պատմութունը	3Է9
Սոցիալիստական սեփականության պաշտպանութունը	34
Սոցիալ-դեմոկրատներ	32B
Սպորտ	796
Սվադի աշխատանք	624
Սպորտային խաղեր	796 (կամ 796.3)
Ստախանովականներ	331CT
Ստախանովական շարժում	331CT
Ստամբուլային հիվանդութուններ	61(կամ 616)
Ստալին Իոսիֆ Վիսսարիոնովիչ	
— նրա աշխատութունները	3Է3
— նրա կյանքն ու գործունեութունը	3Է36
Ստալինյան Կոնստիտուցիան	342
Ստրատոստատներ	629.3
Ստրկութուն (հին աշխարհի պատմութուն)	9(3)
Սրամարդութուն	796
Սուզանավեր	355 (կամ 359)
Սունկ (բուսաբանութուն)	58
Սունկ (կուլտուրա)	635

ՎԱԳՈՆԱՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆ	625
Վալեյբուլ	796
Վառարաններ մետաղի	621.7
— ջեռուցման	624
— էլեկտրական	521.3
Վաղք (թեթև առդարակա)	796
Վարակիչ հիվանդություններ	61 (կամ 616)
Վարուակ	63
Վարսավիրություն	64
Վեյսմանիզմ (սլաքար նրա դեմ)	57
Վերելակներ (մետրոյի)	625.4
Վիճակագրություն	31
— ճյուղային վիճակագրությունը տալ նրանց բովանդակությունները համապատասխանող բաժիններում, օր.՝ ՍՍՌՄ ժողովրդական տնտեսության վիճակագրությունը— 33 բաժնում:	
Վիտամիններ	
— կենսաբանություն	57
— բուժման նշանակությունը	61
Վիրաբուժություն	61 (կամ 616)
Վնասատուներ (գյուղատնտեսություն)	63
Վնասարարներ (միջազգային հակառակույցի տնտեսականության)	32
Վրացական ՍՍՌ	Տ. Ո. (C41)
Վ. ու ղ	
— գյուղատնտեսություն	63
— տեքստիլ գործ	67
Վոլշային գործվածքներ	67
ՏԱԿՏԻԿԱ	355 (կամ 355.4)
— զորքի տեսակների տակտիկան՝ համապատասխան բաժնում:	
Տաջիկական ՍՍՌ	Տ. Ո. (C53)
Տալա	
— ֆիզիկական աշխարհագրություն	55
— աշխարհագրություն	01(...)
Տանկեր	355 (կամ 358.18)

Տարրական կրթություն	373
Տարրերի (էլեմենտներ) պարբերական սխառում	51
Տարեթվեր պատմական դեպքերի—պատմության բաժ- նում օր՝	
Հոկտեմբերյան Սոցիալիստական Մեծ ռեյուցիա- յի տարեդարձը	9(C)21
Տեխնիկա	6
Տեխնիկական գծագրություն	744
Տեխնիկական ինքնաբերք — տեխնիկայի զանազան ճյուղերի բաժիններում, լրացուցիչ քարտ տալ 6(072) համահավաք ռուբրիկայում:	
Տեխնիկոմներ	373
Տեղագրություն	526
Տեղական արդյունաբերություն	33C
Տեղական Սովետների աշխատավորության դեպու- տատներ	35 (կամ 352)
Տեղեկագիր (ընդհանուր)	03
Տեղեկատուներ ճյուղային	2. Ո. (03)
— հատուկ բնույթի տեղեկատուները հղել զի- տության համապատասխան բաժինները: Այդ բաժիններում կարելի է բառարանների և տե- ղեկատուների համար առանձնացնել մանրա- մասն ռուբրիկաներ 03 որոշիչով:	
Տեղումներ	331
Տեղումներ	551.5
Տեսական մեխանիկա	53
Տիեզերագիտություն	52
Տիեզերք	52
Տիեզերք (կառուցվածքը և առաջացումը)	52
Տիկնիկային թատրոն	792
Տեքստիլ արդյունաբերություն	67 (կամ 677)
Տնայնագործական արտադրությունը — 5 բաժնի կն- թարժիններում, օր՝ կոշիկի տնայնագործա- կան արտադրությունը	67 (կամ 675)

Տնայնագործական արդյունաբերություն	
(էկոնոմիկա)	338
Տնային տնտեսություն	64
Տնտեսական աշխարհագրություն	
— ՍՍՌՄ	33C
— արտասահմանյան երկրների	33B
Տնտեսական դրությունն արտասահմանյան երկրներում	33B
Տոնածառներ	791
Տորպեդո—ծովային ական	355 (կամ 359)
Տպագրական գործ	655
Տպագրություն	655
Տրակտորներ	
— օգտագործումը	63
— արտագրությունը	629.2
Տրամաբանություն	1
Տրամվայ	625.4
Տրանսպորտ	
— կազմակերպումը և օգտագործումը	338T
Տրեկոտաժի արտագրություն	67 (կամ 677)
Տրոլեյբուսներ	624.4
Տունդրա	
— ֆիզիկական աշխարհագրություն	55
— աշխարհագրություն	91 (...)
Տուրիզմ	796.5
ՏԱՄԱԴ (աշխարհագրություն)	91 (...)
Ցամաք (երկրաբանություն)	55
Ցանք	63
Ցանքաշրջանառություն	63
Ցարական բանակ (Ռուսաստանի պատմության մեջ)	9 (C) 1
Ցեմենտ (շինարարության մեջ)	66
Ցեպելին	629.3 (կամ 629.33)
Ցինկ	
— հանքավայրի մշակումը	622
— մետաղադիտություն	621.7
Ցինկոգրաֆիա	655

Յ ո Ր Ե Ն	633
Յուզահանդեսներ (գեղարվեստական)	7 (08)
ՊԵՂԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ	4
Պեղեցույցներ	
— աշխարհագրական՝ 91 բաժնում՝ աշխարհագրա- դրական որոշիչով	
— ուղեցույցներ թանգարանների՝ 7 արվեստ բաժնում, լրացուցիչ քարտ՝ 7 (08) համահավաք սուրբիկայում:	
Պեղեցական ՍՍՌ	Տ. Ո. (C52)
Պեղարխական ՍՍՌ	Տ. Ո. (C2)
Պատուցիչներ	371
Պատգիստ սոցիալիստներ	3 K9
ՓԱԿԱՆԱԳՈՐԾ	621.9
Փ ա յ տ	
— որպես շինանյութ	624
— բուսաբանություն	58
— մշակում (մեխանիկական տեխնոլոգիա)	674
Փայտամշակման արտադրություն	674
Փարիզյան հիմունքներ (1871 թ.)	9 (44)
Փեթականոց	638
Փետրվարյան բուրժուա-դեմոկրատական սեռույցի Ռուսաստանում (հիմնադր. թ.)	9 (C)1
Փիլիսոփայություն	1
Փոխառություն պետական ՍՍՌՄ	33
Փ ո ղ	33
Փողոցային երթևեկության կանոններ	352
Փորագրություն	741
Փորձեր	
— ֆիզիկական	53
— քիմիական	54
(լրացուցիչ քարտ տալ 5(072) համահավաք սուր- բիկայում):	
Փ ս ս տ	338Ղ
Փոստանշահավաք (մարկանների կողմից):	7 (08)

Փոփոխականություն (կենսաբանություն)	57
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՈՒԹՅՈՒՆ	32
Քաղաքներ	
— բարեկարգում	35 (կամ 352.5)
— ճարտարապետություն	72
— շինարարություն	35 (կամ 352.5)
Քաղաքների ջրամատակարարման տնխնիկա	624
Քաղաքների և ավանների վերակառուցում	35 (կամ 352.5)
Քաղաքների կանաչապատում	352 (կամ 71)
Քաղաքային տնտեսություն	33
Քաղաքացիական պատերազմը Ռուսաստանում	9 (C) 22
Քաղլուս աշխատանք	374
Քաղցիկ (ռակ)	61 (կամ 616)
Ք ա մ ի	551.5
Քամու շարժիչներ	621
Քանդակագործություն	73
Քարային աշխատանք	624
Քարանձավ	55
Քարածուխ	
— հանքավայր	55
— լիոնային մշակում	622
— Քիմիական վերամշակում	66
Քարտեզագրություն	526
Քարտեզներ (աշխարհագրություն)	91 (08)
— լրացուցիչ քարտ տալ նրկրներին աշխարհագրու-	
թյան համապատասխան բաժիններում:	
Քերականություն	4
Քիմիա	54
Քիմիական արդյունաբերություն	
— տեխնիկան	66
— տնտեսությունը	338
Քիմիական հարձակում և նրանից պաշտպանվելը	355 (կամ 358.5)
Քրիստոնեության ծագումը	2

ՕԳՆՈՒԹՅՈՒՆ ԴԺԲԱԽՏ ԴԵՊՔԵՐՈՒՄ	61 (կամ 614)
Օգնություն ջրի վրա	626.13
Օկտակար հանածոներ	55
— լեռնային մշակում	622
Օդ	
— մեխանիկական	551.5
— հիդրինա	61
Օդադնացություն	629.3
Օդապարիկներ	629.3
Օդային արանսպորտի էկոնոմիկան	33C
Օդային մարտ	355
Օդային նավատորմ (ուղմական)	355 (կամ 358.4)
Օդաչուներ (կենսագրություն)	629.3
Օդերևութաբանություն	551.5
Օճառի արդյունաբերություն	66
Օպերա	
— թատրոն	792
— նվագ	78
Օպիկա (ֆիզիկա)	53 (կամ 535)
Օլիկանիա	Տ. Ո. (9)
Օլիկանոսներ (ֆիզիկական աշխարհագրություն)	55
Օտարերկրյա գրականություն	809
Օտարերկրյա լեզուներ	4
Օտարերկրյա հնտախույզներ	327.8
Օրացույցներ— (լնդհանուր)	03
Օրենքներ	34
— սակայն սոցիալիստական շինարարության ու բնէ լնադավառի վերաբերյալ օրենքը աես՝ տյգ լնադավառին համապատասխանող բաժնում, օր. աշխատանքի վերաբերյալ օրենքները 331 բաժ- նում:	

ՖԱԲՐԻԿԱ-ԳՈՐԾԱՐԱՆԱՅԻՆ ՈՒՍՈՒՑՈՒՄ	373
Ֆաշիզմ	32 B 11
Ֆաշիստական զազանություններ	
— ՍՍՌՄ օկուպացիայի շրջաններում	9 (C) 27
Ֆատունա	59
Ֆիզիկա	53

Ֆիզիկական աշխարհագրություն (ընդհանուր) . . .	55
— սակայն առանձին երկրների և շրջանների ֆիզիկական աշխարհագրությունը տես այդ եր- կրների աշխարհագրության համապատասխան բաժնում:	
Ֆիզիոլոգիա	
— բույսի	58
— կենդանիների	59
Ֆիզիոլոգիա	796
Ֆինանսներ (ՄՄԻՄ)	330
— արտասահմանյան երկրների	315
Ֆոկոս	796
Ֆրանսիա	S. II. (44)
Ֆրանսերեն լիզու	4 (44)
Ֆրանսական բուրժուական ուղղույթի (1789—1793 թ. թ.)	9 (44)
Ֆրանսիական գրականություն	809 (կամ S4)

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ԼԶ

Հայերին հրատարակութեան խմբագրի կողմից	3
Տեղեկատու տվյալներ գրքերի կրտսիֆիկացիայի վերաբեր- յալ	5
0 Ընդհանուր բաժին	29
1 Փրկխոսություններ Դիակելտիկական և սրատմական մա- տերիալիզմի Հոգեբանություն	32
2 Գրքեր կրոնի մասին Հակակրոնական գրականություն	33
3 Հասարակական-քաղաքական գրականություն	34
4 Լեզվաբանություն	51
5 Բնագիտություն և մաթևատիկա	53
6 Դիտություն մարդկային օրգանիզմի մասին: Բժշկու- թյուն	58
6 Տեխնիկա: Դյուլատնտեսություն	59
7 Արվեստ: Ֆիզիկալառար և սպորտ	69
8 Դրականություն և գրքաքննադատություն	73
9 Պատմություն	75
91 Աշխարհագրություն: Դավառագիտություն: Աղագրու- թյուն	77
92 Կենսագրություններ	79
Որոշիչներ	80
Այբուբենական-առարկայական դանկ	86

Ռուս. քարզմ.՝ Շ. ՀԱԿՈՒՅԱՆ և Վ. ԿԱՐՄԵՆՅԱՆ
Թարգմ. խմբագիր՝ Լ. ՄԵԼԻՓՈՒՄՅԱՆ
Տեխն. խմբագիր՝ Հ. ԱՌԱՔԵՆԼՅԱՆ

ՎՃ. 02487, Պատվեր 319, Տիբաժ 2000, 8 տպագր. մամուլ, Մեկ տպագր.

մամուլում 33 400 տպագր. նիշ, Ֆորմատ 60X92

Հանձնված է տպագրության 1949 թ. նոյեմբերի 24-ին

Ստորագրված է տպագրության 1950 թ. փետրվարի 22-ին

Հայկական ՍՍՌ Պետական հեռակա մանկավարժական ինստիտուտի
տպարան, Երևան, Տեքյան փ. N 127

Վ Ր Ի Պ Ա Կ

Էջ	Տող		Տպված է	Պատճ է լինի
	վերև- վից	ներ- քակց		
13	—	9	Օրինակ, ստորև	Օրինակ, վերևում
76	—	13	9(4)Ա	9(Ա)
76	—	11	յի, Կորեայի և Չինաստանի պատմությունը	յի, Գերմանիայի, Մոնղոլիայի, Կորեայի և Չինաստանի պատմությունը
81	14	—	(4Ա)	(Ա)
81	16	—	Չինաստան, Կորեա, Գերմանիա	Չինաստան, Մոնղոլիա, Կորեա, Գերմանիա
98	15	—	— Կենդանաբանություն . . . 39	— Կենդանաբանություն . . . 59(կամ 598.2)

ԾԱՆՈԹ.—76 էջի 9(Ա) ուղղորդված կատալոգի մոնտաժի ժամանակ չե-տեղել 9(С)27 և 90 ինդեքսների միջև, իսկ 81 էջի (4) եվ-րոպա ուղղորդված զետեղել (Ա) և (42) սլովենիերի միջև:

ԳԱԱ Հիմնարար Գիտ. Գրադ.

FL0024099

ԳԻՆԸ 7 ՌՈՒՔԼԻ

A $\frac{\text{II}}{4844}$